

Series II. — «ANALECTA OSBM» — Sectio I.
Серія II. — «ЗАПИСКИ ЧСВВ» — Секція I.

DR. DMYTRO BLAŽEJOWSKYJ

**DE POTESTATE METROPOLITARUM KIOVIENSIVM
IN CLERUM REGULAREM**

(1595-1805)

Ed. 2

ROMAE 1973

PP. BASILIANI - ROMA - VIA S. GIOSAFAT 8 (Piazza S. Prisca)

«ANALECTA ORDINIS SANCTI BASILII MAGNI»
ЗАПИСКИ ЧИНА СВ. ВАСИЛІЯ ВЕЛИКОГО

Sectio I СЕРЦІЯ

ОПЕРА - ПРАЦІ

1. WOJNAR M., OSBM, *De regimine Basilianorum Ruthenorum a Metropolita Josepho Velamin Rutskyj instauratorum, Romae* 1949, pp. XX - 218.
2. SOLOWIJ M., OSBM, *De reformatione liturgica Heraclii Lisowskyj (1784-1809), Romae* 1950, pp. XII + 128.
3. WOJNAR M., OSBM, *De Capitulis Basilianorum, Romae* 1954, pp. XVI + 204.
4. НАЗАРКО Ір., ЧСВВ, *Святий Володимир Великий - Володар і Христитель Руси-України*, Рим 1954, стор. XXXII + 228.
5. НАГАЄВСЬКИЙ Іс., *Кирило-Методіївське Християнство в Русі-Україні*, Рим 1954, стор. XVIII + 178.
6. СОНЕВИЦЬКИЙ Л., *Український єпископат Перемиської і Холмської єпархій в XV-XVI ст.*, Рим 1955, стор. 106.
7. РЕКАР В., OSBM, *De erectione canonica Eparchiae Mucačoviensis, Romae* 1956, pp. 136.
8. HOLOWACKYJ R., OSBM, *Seminarium Vilnense SS. Trinitatis, Romae* 1957, pp. XIV + 158.
9. WOJNAR M., OSBM, *De Protoarchimandrita Basilianorum (1617-1804), Romae* 1958, pp. XXVI + 298.
10. BARAN A., *Metropolia Kioviensis et Eparchia Mucačoviensis, Romae* 1960, pp. XII + 112.
11. BILANYCH I., *Synodus Zamostiana an. 1720, Romae* 1960, pp. XVI + 128.

ANALECTA ORDINIS S. BASILII MAGNI

SECTIO I

Series II. - «ANALECTA OSBM» - «ЗАПИСКИ ЧСВВ» - Серія II.

Sectio 1:

OPERA

vol. XXVII

DR. DMYTRO BLAŽEJOWSKYJ

DE POTESTATE METROPOLITARUM KIOVIENSIIUM
IN CLERUM REGULAREM
(1595-1805)

ROMAE

Series II. — «АНАЛЕСТА ОСВМ» — Sectio I.
Серія II. — «ЗАПИСКИ ЧСВВ» — Секція I.

DR. DMYTRO BLAŽEJOWSKYJ

**DE POTESTATE METROPOLITARUM KIOVIENSIIUM
IN CLERUM REGULAREM**

(1595-1805)

Ed. 2

ROMAE 1973

PP. BASILIANI - ROMA - VIA S. GIOSAFAT 8 (Piazza S. Prisca)

IMPRIMATUR

E Vicariatu Urbis, die 21 decembris 1942.

† ALOYSIUS TRAGLIA, ARCHIEP. CAESARIEN.
Vicesgerens

Titulus I-ae aeditionis:

De potestate Metropolitanarum Kioviensium
catholicorum
in clerum regularem
Romae 1943

PRAEFATIO

Metropolitae Kiovienses Catholici Ecclesiam Kioviensem inter annos 1596-1805 regebant. Primatum et Ecclesiam Catholicam hoc tempore praeperimis Religiosi Basiliani, primum in Congregationes (1617-1743) et dein in Ordinem (1743-1803) redacti, indefesse promovebant et pro posse defendebant, semper in quodam nexu cum Hierarchia eiusque Metropolita, at sub quali potestate et auctoritate, praesens dissertatio fusius exponit.

In quaestionibus iurisdictionis Metropolitanarum Kioviensium in Clerum regularem pluries Sedes Apostolica interveniebat. Praesenti opera singulae quaestiones maiores de iurisdictione Metropolitanae conspectu historico exponuntur, ut evolutio disciplinae clarius prae oculis habeatur, et rationes et fundamenta resolutionum Sedis Apostolicae melius perspiciantur.

Opus praesens iam anno 1943 in lucem prodiit, plurimis annis antea apparatus, cum quaestio haec adhuc defectu fontium et bibliographiae laboraret. Brevi post, plurimi fontes nec non et opera edita sunt tum de forma et figura iuridica Metropolitanarum Kioviensium tum de forma canonica Ordinis Basiliani. Proinde ad praesens et haec dissertatio in multis iam retractari deberet, in luce novorum documentorum, et iamsi optime documentis manuscriptis Archivorum romanorum fundatur, quae facile in posterioribus editionibus fontium inveniri possunt. Ideo, nova recognitio operis ad praesens nobis non videtur necessaria, eius tamen reeditio

est utilis, quia prima, ob circumstantias temporis eiusque parvum numerum, ad eos, quibus interest, pervenire non valuit, etsi tum suo valore interno, tum suo initiali aspectu externo promeruit, ut cognosceretur.

Proinde, instante et promovente Auctore ac plaudente et auxiliante Editore, opus hoc iterum imprimitur, trigesimo a prima editione anno, et quidem in prima sectione « Analectorum OSBM », in qua plura iam edita sunt opera de figura iuridica Metropolitanae Kioviensis et in sectione tertia plurima prostant volumina fontium Archivorum Romanorum, quae historiae Ecclesiae Ucrainae Unitae inserviunt.

Deo hominibusque redditis gratiarum actionibus tum Auctoris tum Editoris, Studiosis rerum ecclesiasticarum Europae Orientalis hanc reeditam operam praesentamus, spe ducti eam utilem fore Historiae Ecclesiae Ucrainae melius cognoscendae.

Romae, anno 1973

CCCL a martyrio S. Iosaphat

« ANALECTORUM OSBM » REDACTIO

INDEX FONTIUM ET BIBLIOGRAPHIÆ

I — FONTES INEDITI

a) Archivum S. Congregationis de Propaganda Fide

Congregationi Particulari.

- t. 29 - Congregationi particolari dall'anno 1680 sino al 1697.
- t. 64 - Congregationi particolari dall'anno 1720 a tutto il 1722.
- t. 74 - Congregazione particolare de Ruteni dell'anno 1728.
- t. 91 - Congregazione particolare de Ruteni dell'anno 1742.
- t. 92 - Congregazione particolare de Ruteni dell'anno 1744.
- t. 103 - Congregationi particolari de Ruteni dell'anno 1748.
- t. 114 - Congregationi particolari de Ruteni dall'anno 1749 al 1752.
- t. 120 - Congregazione particolare de Ruteni dell'anno 1755.

Scritture riferite nei Congressi, Moscovia, Polonia, Ruteni.

- t. 1 - Dal 1624 a tutto il 1674.
- t. 2 - Dal 1675 a tutto il 1699.
- t. 3 - Dal 1700 a tutto il 1719.
- t. 4 - Dal 1720 a tutto il 1725.
- t. 5 - Dal 1726 a tutto il 1734.
- t. 6 - Dal 1735 a tutto il 1744.
- t. 7 - Dal 1745 a tutto il 1760.

Acta S. Congregationis de Prop. Fide (1642-1643), t. 15.

Udienze di Nostro Signore (1666-1679), t. 1.

Lettere antiche (Lettere di Polonia, Russia, Moscovia), t. 65.

Scritture riferite nelle Congregationi Generali, Ruthenia 1658-1666

Scritture riferite nelle Congregationi, Ruteni 1658-1668.

b) Archivum S. Congregationis Concilii

Relationes Dioecesanæ Kiovienses.

Liber Decretorum S. Congregationis Concilii (1739), t. 89.

Liber Litterarum S. C. Concilii (1737-1744), t. 29.

c) Archivum Secretum Vaticanum

Archivio della Nunziatura di Varsavia.

vol. 2 - Garampi. Index Rerum Ecclesiasticarum Regni Poloniae,
Litt. A. ad E.

vol. 107 - Ordini Regolari T. I. Materie generali.

vol. 108 - Ordini Regolari T. II. Basiliani, Parte I.

vol. 109 - Ordini Regolari T. III. Basiliani, Parte II.

vol. 110 - Ordini Regolari T. IV Basiliani, Parte III.

vol. 133 - Ordini Regolari T. II. Basiliani, Benedettini, Cisterciensi
da 1784 fino a febb. 1794.

II — FONTES EDITI AD USUM SECRETUM

S. CONGREGATIONIS DE PROPAGANDA FIDE

S. Congregatio de Prop. Fide, E.mo et R.mo D. Card. Carafa ponente, Leopoliensis praetensae Electionis Generalis Proto-Archimandritae, Pro R.ma Congregatione Provinciae Poloniae Ordinis Divi Basilii Magni ac Ill.mo D.no Promotore Curiae Metropolitanae Kioviensis totiusque Russiae, contra Rev.mam Congregationem eiusdem Ordinis Provinciae Lithuaniae, (Fasc. 1) *Facta*, (Fasc. 2) *Summarium*, Tipis de Comitibus, 1741.

S. Congregatione de Prop. Fide, E.mo et R.mo D. Card. Carafa ponente, Leopoliensis seu Ordinis S. Basilii, Pro Congregatione SS. Trinitatis ac R.mo Generali seu Proto-Archimandrita Ordinis S. Basilii in Polonia, Lithuania totaque Russia, contra R.mum Promotorem Fiscalem Curiae Metropolitanae Kioviensis et assertam Provinciam Poloniae eiusdemque Ordinis, (Fasc. 1) *Restrictus Facti et Iuris*, (Fasc. 2) *Summarium*, Typis de Comitibus 1741.

S. Congregatione de Prop. Fide, E.mo et R.mo D. Card. Carafa ponente, Leopoliensis seu Ordinis S. Basilii, Pro R.ma Congregatione Provinciae Poloniae Ordinis Divi Basilii Magni ac Ill.mo D. Promotore Fiscali Curiae Metropolitanae Kioviensis totiusque Russiae, contra R.mam Congregationem eiusdem Ordinis Provinciae Lithuaniae, (Fasc. 1) *Restrictus Facti et Iuris cum Responsione*, (Fasc. 2) *Summarium*, Typis de Comitibus 1742.

S. Congregatione Particulari de Prop. Fide, Super materiis Ruthenorum E.mo et R.mo D. Card. Carafa ponente, Leopoliensis seu Ordinis S. Basilii, Pro R.ma Congregatione Provinciae Poloniae Ordinis Divi Basilii Magni ac Ill.mo D. Promotore Fiscali Curiae Metropolitanae Kioviensis totiusque Russiae, contra R.mam Congregationem eiusdem Ordinis Provinciae Lithuaniae, (Fasc. 1) *Restrictus Responsionis*, (Fasc. 2) *Summarium*, Typis de Comitibus 1742.

S. Congregatione de Prop. Fide, E.mo et R.mo D. Card. Carafa ponente, Leopoliensis seu Ordinis S. Basilii, Pro Congregatione SS. Trinitatis ac R.mo Generali seu Proto-Archimandrita Ord. S. Basilii in Polonia, Lithuania totaque Russia, contra R.mum Promotorem Curiae Metropolitanae Kioviensis et assertam Provinciam Poloniae eiusdem Ord'

nis, *Restrictus Replicationis Facti et Iuris cum Summario*, Typis de Comitibus 1742.

S. Congregatione de Prop. Fide, E.mo et R.mo D. Card. Carafa ponente, Leopoliensis seu Ordinis S. Basilii, Pro Congregatione SS. Trinitatis ac R.mo Generali seu Proto-Archimandrita Ordinis S. Basilii in Polonia, Lithuania totaque Russia, contra R.mum Promotorem Fiscalem Curiae Metropolitanae Kioviensis et assertam Provinciam Poloniae eiusdem Ordinis, (Fasc. 1) *Memoriale Additionale Facti et Iuris cum Responsione*, (Fasc. 2) *Summarium*, Typis de Comitibus, 1742.

S. Congregatione de Prop. Fide, Coram SS. Domino Nostro, Kioviensis praetensae Iurisdictionis, Inter Proto-Archimandritam Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum et Metropolitam, (Fasc. 1) *Restrictus Facti et Iuris*, (Fasc. 2) *Summarium*, Typis Bernabò 1754.

S. Congregatione Particulari de Prop. Fide, Coram Sanctissimo Domino Nostro Benedicto Papa XIV, Kyoviensis Iurisdictionis, Pro R. P. Floriano Hrebnicki Archiepiscopo Polocen. totiusque Russiae Metropolita, Cum P. Proto-Archimandrita Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum, (Fasc. 1) *Supplicatio Facti et Iuris*, (Fasc. 2) *Summarium*, Typis Bernabò 1755.

S. Congregatione de Prop. Fide, Coram S. Domino Nostro, Kioviensis praetensae Iurisdictionis, Inter Proto-Archimandritam Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum et Metropolitam, (Fasc. 1) *Replicatio Facti et Iuris*, (Fasc. 2) *Summarium*, Typis Bernabò 1755.

S. Congregatione Particulari de Prop. Fide, Coram Sanctissimo Domino Nostro Benedicto Papa XIV, Kyoviensis Iurisdictionis, Pro Rev. P. Floriano Hrebnicki Archiepiscopo Polocen. totiusque Russiae Metropolita,

Cum P. Proto-Archimandrita Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum, (Fasc. 1) *Responsio Facti et Iuris*, (Fasc. 2) *Summarium*, Typis Bernabò 1755.

S. Congregatione de Prop. Fide, Coram SS. Domino Nostro, Kiovien. praetensae Iurisdictionis, Inter Proto-Archimandritam Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum et Metropolitam, (Fasc. 1) *Restrictus Responsionis Facti et Iuris*, Pro Proto-Archimandrita Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum, (Fasc. 2) *Summarium*, Typis Bernabò 1755.

S. Congregatione Particulari de Prop. Fide, Coram Sanctissimo Domino Nostro Benedicto Papa XIV, Kyovien. Iurisdictionis, Pro Rev. P. Floriano Hrebnicki Archiepiscopo Polocen. totiusque Russiae Metropolitae, Cum P. Proto-Archimandrita Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum, *Replicatio Facti et Iuris cum Summario Additionali*, Typis Bernabò 1755.

III — FONTES AD USUM PUBLICUM EDITI

A k t y izdavajemyje Vilenskoju Archeograficeskoju Kommissijeju, t. XVI, Vilnae 1889.

A k t y odnosjaszczijesja k istorii Juznoj i Zapadnoj Rossii, Petropoli t. I - 1863, t. II - 1865.

A k t y odnosjaszczijesja k istorii Zapadnoj Rossii, Petropoli, t. IV - 1851, t. V - 1853.

Archeograficeskij Sbornik dokumentov odnosjaszczichsja k istorii Sjevero-Zapadnoj Rusi, Vilnae, t. IX - 1870, t. XII - 1900.

Archiv Jugo-Zapadnoj Rossii, pars I, Kioviae, t. VI - 1883, t. X - 1904.

Bullæ et Brevia Summorum Pontificum, Sacrarum Congregationum Decreta nec non Serenissimorum Poloniae Regum Diplomata Con-

- gregationem Ruthenorum O. S. B. M. concernentia, Poczajoviae 1767.
- Catalogus Archivi Procuratoris Generalis Ecclesiae Ruthenae in Urbe in Anacleta Ordinis S. Basilii Magni, 2 (1926) I-II, 139-148; III-IV, 362-375; 3 (1928) I-II, 126-155; 3 (1929-1930) III-IV, 521-536, Zovkva.
- Codex Constitutionum Ordinis S. Basilii M., Poczajoviae 1791.
- Collectanea S. Congregationis de Propaganda Fide, 2 vol., ed. 2, Romae 1907.
- Concilium Tridentinum, ed. Societas Goerresiana, t. IX, Friburgi Brigoviae 1924.
- Constitutiones Capituli Basiliani Generalis Braestae A. D. 1772 Diebus Febr. celebrati, Vilnae 1772.
- Constitutiones examinandae et seligendae, Poczajoviae 1772.
- Constitutiones Congregationis Ruthenae Ordinis S. Basilii Magni, Zovkva 1910.
- Diplomata Statuaria a Patriarchis Orientalibus Confraternitati Staurupigianae Leopoliensi a. 1586-1592 data, Leopoli 1895.
- Fonti. Codificazione canonica orientale, Tip. pol. Vaticana, Fasc. I. Testi vari di diritto nuovo (1550-1902), 1930. - Fasc. II. Testi vari di diritto nuovo (1550-1902), 1931. - Fasc. XI. Ius particulare Ruthenorum, 1933.
- Serie II, Fasc. V. Textus selecti ex operibus commentatorum byzantinorum iuris ecclesiastici, 1939. - Fasc. X. De monachico statu iuxta disciplinam bysantinam, 1942.
- Indulgentiæ, Brevia, Decreta Summorum Pontificum et SS. Congregationum nec non Sancita Regni Poloniae et Magni Ducatus Lithuaniae, Poczajoviae 1788.

- Iuris Pontificii de Propaganda Fide*, cura ac studio Raphaelis de Martinis, pars I, vol. 1, 2, 3, Romae 1888-1890.
- Kaminskyj Petro, O. S. B. M., *W oboroni Potijevoji Uniji*, edidit Szczurat W., Leopoli 1929.
- Milkowicz Wladimirus, *Monumenta Confraternitatis Stauropigianae Leopoliensis*, Leopoli 1895.
- Opisanije dokumentov Archiva zapadnorusskich uniatskich Mitropolitov*, Petropoli, t. I - 1897, t. II - 1907. (Descriptio Archivi Metropolitanorum Unitorum).
- Petruszevycz A. S., *Svodnaja Halytsko Russkaja Litopys*, Leopoli, anni (1600-1700) - 1874, *Addimenta ad annos (1600-1700) - 1891*, anni (1701-1772) - 1887, *Addimenta ad annos (1701-1772) - 1896*.
- Pitra I. B., *Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta*, t. I, Romae 1864.
- Rouët de Journal M. J., S. J., *Nonciatures de Russie. - Nonciature d'Arezzo (1802-1806)*, Rome, pars I - 1922, pars II - 1927.
- Russkaja Istoriceskaja Biblioteka*, t. VI, ed. 2, Petropoli 1908.
- Rykaczewski E., *Relacye Nuncyuszów*, t. II, Berlin 1864.
- Sulzynskyj L., *Kratkija izvjestija o polozenii bazilijanskago Ordena i raznych peremjenach v jevo upravlenii ot 1772 do 1811 g.*, edidit Petrov N. in *Trudy Kievskoj Duchovnoj Akademii*, 9 (1868) III, 147-168; IV, 100-144; 245-302.
- Synodus Provincialis Ruthenorum habita in Civitate Zamosciae*, ed 3, Romae 1883.
- Theiner A., *Vetera Monumenta Poloniae et Lithuaniae*, Romae, t. III 1863, t. IV - 1864.

T h e s a u r u s Resolutionum S. C. Concilii, ed. repetita ex Typ. Rev. Cam. Apost., Romae 1843.

V o l u m i n a Legum, vol. VII, Varsaviae 1782.

IV — BIBLIOGRAPHIA SPECIALIS

Karovec M., O. S. M. B., Welyka reforma Czyna sw. Wasylija Welykoho 1882 r., t. I, II, Zovkva 1933.

Kojalovicz M., Istorija Bazilijanskago Ordena, Christianskoje Cztenije, 44 (1864) I, 11-75; 419-464, Petropoli.

Kossak M. N., Szematyzm Provincii Czyna sw. Wasylija Welykoho v Halicii, Leopoli 1867.

Kraczkovskij J. O., Oczerki unijatskoj tserkvi, Cztenija, 1871, I, 1-150, II, 151-282; 1876, III, 283-342, IV, 343-404, Moskva.

Petrov. N. Oczerk istorii bazilijanskago Ordena v byvszej Polszje, Trudy Kievskoj Duchovnoj Akademii, 11 (1870) V, 428-494; VIII, 373-436; XI, 343-409; 12 (1871) II, 295-374; V, 225-317; VI, 480-554; VII, 118-189; 13 (1872) I, 3-85; II, 161-272.

Petruszewicz A. S., Historica Expositio de auctoritate, iuribus et prerogativis Metropolitanani in Hierarchia Ecclesiae Graeco-Ruthenae, Leopoli 1885.

V — BIBLIOGRAPHIA GENERALIS

Barsov T., Konstantinopolskij Patriarch i jevo vlast nad russkoju tserkoviju, Petropoli 1878.

- Coussa A., *Epitome praelectionum de iure ecclesiastico orientali*, vol. II, Typis polyglottis Insulae S. Lazari 1941.
- Guépin A., *Saint Josaphat*, 2 vol., Poitiers 1874.
- Harasiewicz M., *Annales Ecclesiae Ruthenae*, Leopoli 1862.
- Herman E., S. J., *Ricerche sulle istituzioni monastiche bizantine*, *Orientalia christiana periodica*, 6 (1940):294-375.
- Holoweckij D., O. S. B. M., *Fontes iuris canonici Ecclesiae Ruthenae*, Typis polygl. Vaticanis 1932.
- Korolevskij C., *Basiliens italo-grecs et espagnols*, *Dictionnaire d'histoire et de géographie ecclésiastique*, VI, coll. 1180-1236.
- Kulczynski I., *Specimen Ecclesiae Ruthenicae*, ed. 3, Parisiis 1859.
- Likowski E., *Historya Unii Kosciola Ruskiego z Kosciolem Rzym-skim*, Posnaniae 1875.
- » *Dzieje Kosciola Unickiego na Litwie i Rusi w XVIII i XIX stuleciu*, 2 vol., ed. 2, Varsaviae 1906.
- Malevicz A., *Drevnjaja Zidiczinskaja Archimandrija na Volyni*, Poczajoviae 1905.
- Malinowski M., *Die Kirchen- und Staats-Satzungen bezüglich des griechisch-katholischen Ritus der Ruthenen in Galizien*, Lemberg 1861.
- Milasch N., *Das Kirchenrecht der morgenländischen Kirche*, ed. 2, Mostar 1905.
- Papp-Szilagyi J., *Enchiridion iuris Ecclesiae orientalis catholicae*, ed. 2, Magno-Varadini 1880.
- Pavlov A. S., *Kurs tserkovnago prava*, Svjato-Troitskaja Sergijevaja, Lavra 1902.
- Pelesz J., *Geschichte der Union der ruthenischen Kirche mit Rom*, Wien, t. I - 1878, t. II - 1880.

- Romani S., *Institutiones iuris canonici*, vol. I, Romae 1941.
- Statistica con cenni storici della Gerarchia e dei fedeli di rito Orientale*, Tipog. poligl. Vaticana 1932.
- Schaguna A. *Compendium des kanonischen Rechtes*, Hermannstadt 1868.
- Stebelski I., *Chronologia*, Vilnae 1782.
- » *Przydatek do Chronologii*, Vilnae 1783.
- Suvorov N., *Uczebnik tserkovnago prava*, ed. 4, Moskvae 1912.
- Szurlo E., *Rossija i Italija*, t. IV, Leningrad 1927.
- » *Le Saint-Siège et l'Orient orthodoxe Russe (1609-1654)*, Prague 1928.
- Theiner A., *Die neuesten Zustände der katholischen Kirche beider Ritus in Polen und Russland*, Augsburg 1841.
- Zaleski S., S. J., *Kilka Uwag nad dziełem ks. Pralata Likowskiego: Dzieje Kosciola Unickiego na Litwie i Rusi w XVIII i XIX wieku*, Posnaniae 1880.

SIGLA ADHIBITA

- Arch. JZR = Archiv Jugo-Zapadnoj Rossii
Arch. Nunz. di Varsavia = Archivio della Nunziatura di Varsavia.
A S = Archeograficzeskij Sbornik dokumentov odnosjaszczichsja k istorii
Sjevero-Zapadnoj Rusi.
Bullae et Brevia = Bullae et Brevia Summorum Pontificum, Sacrarum
Congregationum Decreta necnon Serenissimorum Poloniae Regum
Diplomata Congregationem Ruthenorum O. S. B. M. concernentia.
Codex Constitutionum = Codex Constitutionum Ordinis S. Basili M.
Congr. Part. = Congregationi Particolari.
Descriptio Archivi Metr. Unit. = Opisanije dokumentov Archiva zapa-
dnorusskich uniatskich Mitropolitov.
Fonti = Codificazione canonica orientale. Fonti.
Indulgentiae = Indulgentiae, Brevia, Decreta Summorum Pontificum et
SS. Congregationum necnon Sancita Regni Poloniae et Magni Du-
catus Lithuaniae.
Iuris Pontificii = Iuris Pontificii de Propaganda Fide, cura ac studio
Raphaëlis de Martinis.
Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut. = Scritture riferite nei Con-
gressi, Moscovia, Polonia, Ruteni.
Trudy = Trudy Kievskoj Duchovnoj Akademii.

Pro citatione Fontium editorum ad usum secretum S. Congregationis
de Propaganda Fide indicatio facta est in ipsa eorum enumeratione.
Citantur, quae litteris inclinatis (cursivis) scripta sunt. Summaria vero
citantur cum indicatione causae, ad quam sese referunt.

INTRODUCTIO

Kioviae erecta est Metropolis cum ipsa conversione eius ad fidem christianam a. 988. Metropolitae Kioenses usque ad a. 1596 paucis casibus exceptis a Patriarchis Constantinopolitanis promovebantur. Ante definitivam divisionem Metropolis a Summo Pontice Pio II factam Metropolitis Kioiensibus suberant tres nationes modernae: ucrainica, alborussica et moscovitica. Pro istis Kiovia inter annos 988-1240 erat centrum vitae religiosae.

Invasio Tartarorum a. 1240 totam vitam religiosam in Metropoli Kioiensi labefecit. Continuae incursiones Tartarorum et amissio independentiae politicae redire ad statum anteriorem impediunt. Metropolitae Kioienses Romae apud Summum Pontificem auxilium quaesiverunt. Metropolita Kioiensis Isidorus in Concilio Florentino in sinum Ecclesiae Catholicae reversus a Summo Pontice Eugenio IV Cardinalis S. R. E. creatus est. Politice Metropolis Kioiensis divisa erat eo tempore inter Moscoviam et Poloniam ac Lithuaniam.

Cum autem Moscovitae Concilium Florentinum oppugnantes Mosquae a. 1448 proprium Metropolitam elegissent, Summus Pontifex Pius II a. 1458 Kioviae Gregorium Metropolitam constituit et ab hoc tempore Metropolitis Kioiensibus suberant archidioecesis Kio-

viensis et octo dioeceses suffraganeae (in Ucraina: Premisliensis, Leopoliensis, Chelmensis, Volodimiriensis ac Brestensis, Luceoriensis ac Ostrogensis, Turoviensis ac Pincensis; in Alba Russia: Polocensis, Smolenscensis).

Mortuo Metropolita Gregorio († 1472) Patriarchae Constantinopolitani iterum iurisdictionem in Metropoli Kioviensi exercere coeperunt, sed a. 1596 in Synodo Brestensi Metropolita Michael Ragoza Romano Pontifici Clementi VIII sese submitit. Quamvis non omnes in Metropoli Kioviensi statim primatum Summi Pontificis agnovissent, immo aliqui acriter oppugnassent, nihilominus succedente tempore omnes dioeceses Metropolis Kioviensis ad unitatem reversae sunt. Penultima, quae a. 1700 reversa est, erat moderna archidioecesis catholica Leopoliensis et duobus annis post ultima: Luceoriensis ac Ostrogensis.

Metropolitae Kiovienses non ignorabant valorem, quem Monachi pro vita religiosa habent et ideo non mirum est, quod ipsi reformationem eorum promoverunt. Meritum quam maximum hac in re habet Metropolita Iosephus Rutskyj (1614-1637), qui a. 1617 reformationem incepit. Ipse et S. Josaphat facti sunt novi fundatores vitae monasticae in Metropoli Kioviensi (1). Antiqui patres vitae monasticae in Metropoli Kioviensi erant fundatores in cryptis prope Kioviam saec. XI celebris postea monasterii Kievopecerensis, S. Antonius († 1055) nempe et S. Theodosius († 1074) Pecerenses, quorum primus professionem monasticam antea in Monte Athos fecit.

(1) A. GUÉPIN, *Saint Josaphat*, t. I, p. 57-60, Poitiers 1874.

Regula in Laura Kievopecerensi introducta erat composita a S. Theodosio.

Monasterium Kievopecerense in antiqua Metropoli Kioviensi erat unicum, nec Metropolitae Kioviensibus nec Patriarchis Constantinopolitanis subiectum. Positio eius aliquo modo similis erat monasterio Montis Athos cum hac tantum differentia, quod monasterium Montis Athos exemptionem obtinuit per chrysobullas imperatorum, Kievopecerense vero sine exemptionis privilegio liberum erat et autodespotum, cum nec Metropolitae Kiovienses nec Principes Kiovienses in regimen monasterii influxum directum exercere quaesiverint (1).

Cetera monasteria quoad regimen internum usque ad invasionem Tartarorum (1240) Lauram Kievopecerensem imitata sunt. Post invasionem vero Tartarorum monasteria secundum proprias regulas a Monachis vel respectivis Patronis compositas vivere coeperunt. Laura Kievopecerensi excepta omnia alia monasteria ab Episcopis Ordinariis loci dependebant.

Reformatio a. 1617 sine dubio necessaria erat (2). Ipsa S. Sedes actionem Metr. J. Rutskyj hac in re approbavit (3). Metropolitae opus erat missionariis. Clerus saecularis ob defectum semina-

(1) De monasteriis liberis et autodespotis: E. HERMAN, *Ricerche sulle istituzioni monastiche bizantine in Orientalia christiana periodica*, 6 (1940) 361-363; A. COUSSA, *Epitome praelectionum de iure ecclesiastico orientali*, vol. II, p. 20-21, Insula S. Lazari 1941.

(2) A. GUÉPIN. *Saint Josaphat*, t. I, p. CIX-CX, Poitiers 1874.

(3) Decretum S. Congr. de Prop. Fide (1624, Oct. 24): « S. Congregatio convenientissimum censuit, ut Monachi Rutheni uniti in Congregationem redigantur ». *Iuris Pontificii*, pars I, vol. I, p. 130.

riorum non erat sufficienter instructus nec propter vitam coniugalem tam facile mobilis et ideo ad opus missionarium non tam aptus quam Monachi, qui vita coniugali non erant ligati et in monasteriis semper maiorem potuerunt habere possibilitatem eruditionis. Sed Monachi, ut missionarii essent, indigebant reformari, nam ligati erant ad dioecesim, immo ad proprium monasterium et in genere dediti erant non vitae activae, sed vitae contemplativae.

Contactus post a. 1596 cum Ordinibus occidentalibus probabiliter fuit causa immediata reformationis. Influxus Ordinum occidentalium non potest negari. Duo Patres Societatis Jesu participarunt ut consilarii in ipso primo Capitulo Generali a. 1617 (1).

Reformatio coepit cum convocatione a. 1617 Novogrodeciae primi Capituli Generalis. In Capitulo hoc Congregatio sub nomine SS. Trinitatis erecta est. Huic Congregationi tempore succedente accesserunt pars monasteriorum ucrainicorum et omnia monasteria alborussica Archimandria Suprasliensi excepta. Monasteria ucrainica quinque dioecesium, Leopoliensis nempe, Premisliensis, Chelmensis, Vlodimiriensis et Luceoriensis satis tarde, nam solum a. 1739 reformata sunt. Haec tamen in primo Capitulo Generali Leopoli a. 1739 Congregationem separatam sub nomine Protectionis B. V. Mariae erexerunt (2).

(1) A. GUÉPIN, *Saint Josaphat*, t. I, p. 181, Poitiers 1874.

(2) Congregatio SS. Trinitatis vocatur in fontibus haud raro Congregatio Lithuana, Congregatio vero Protectionis B. V. Mariae Congregatio Polona. Dominationes haec proveniebant a divisione politica isto tempore territorii Metropolis Kioviensis.

S. Congregatio de Prop. Fide in Congregatione Particulari coram Summo Pontifice Benedicto XIV die 1 Maii 1742 unionem ambarum Congregationum praecepit. In Capitulo Dubnensi a. 1742 e duabus Congregationibus duae Provinciae efformatae sunt et unus Protoarchimandrita ac commune Consultorium Generale electi sunt. Anno sequente Summus Pontifex Benedictus XIV Decretali « Inter plures » Religiosis ita sub uno Protoarchimandrita unitis titulum « Ordo S. Basilii Magni Ruthenorum » concessit (1).

Notandum est reformationem Religiosorum peractam fuisse Episcopis consentientibus. Episcopi libere erectioni Congregationum consenserunt et a iurisdictione, quae ipsis vi canonum Concilii Chalcedonensis competebat (2), monasteria sponte liberarunt ita, ut post a. 1739 nullum monasterium sub iurisdictione Episcoporum remanserit praeter Archimandriam Suprasliensem, quae ipsa cum duobus sibi subiectis monasteriis filialibus Kuznecensi et Varsaviensi incorporationi restitit, proinde usque ad suppressionem Metropolis Kioviensis catholicae Metropolitanatae ut Ordinario loci immediate suberat.

Religiosi reformati in Metropoli Kioviensi catholica inter annos 1617-1803 summum exercuerunt influxum. Anno 1617 monasteria

(1) *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 3, p. 145.

(2) *Concil. Chalced.*, c. 4 et 8; J. B. PITRA, *Iuris ecclesiastici Graecorum historia et monumenta*, t. I, p. 524-525, Romae 1864.

reformata erant 6, anno vero 1772 erant 144 (1). Clero saeculari deficiebat eruditio sufficiens et ideo Religiosi reformati totam vitam catholicam in Metropoli dirigebant.

Usque ad a. 1617 Metropolita iurisdictionem habuit super singula monasteria suae dioecesis. Iurdictio in monasteria in dioecesibus Episcoporum Suffraganeorum ipsi non competebat. Iure Stauropogii, id est iure vel potius consuetudine fingendi crucem in monasteriis in dioecesibus Episcoporum Suffraganeorum, ex quo facto exemptio monasterii a iurisdictione Episcopi Ordinarii loci et subor-

(1) Status Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum etiam Abbatia Suprasliensis inclusa a. 1772 erat :

	DOM.	SAC.	CLER.	LAIC.	SUM.
Basiliani Provinciae B. V. Mariae	72	466	73	74	} 1225
Basiliani Provinciae SS. Trinitatis	72	478	117	17	
Basiliani Abbatiae Suprasliensis	3	20	9	4	

Eodem anno plura monasteria Metropolis Kioviensis catholicae sub ditionem Austriae et Rossiae transierunt, et quidem :

	AD AUSTRIAM					AD ROSSIAM				
	D.	S.	C.	L.	S.	D.	S.	C.	L.	S.
Prov. B. V. Mariae	41	271	31	38	} 319	—	—	—	—	—
Prov. SS. Trinitatis	1	7	2	—		20	107	45	1	153
Abbatia Suprasliensis	—	—	—	—		—	—	—	—	—

Reliqua monasteria usque ad 2^{dam} et 3^{tiam} partitionem Poloniae (a. 1793 respect. a. 1795) sub eiusdem ditione remanserunt. — Cfr. *Arch. Nunz. di Varsavia*, t. 107, f. 2.

dinatio immediata auctoritati ecclesiasticae superiori crucem fingenti sequebatur Metropolitae Kioviensis non usi sunt (1),

Metropolitae reformationem Religiosorum voluerunt, sed Protoarchiam seu Superiorem Generalem eorum aegre ferebant (2). Quamvis Protoarchimandritae de iure subordinati sint Metropolitanis, nihilominus de facto facti sunt aemuli primatus religioso-nationalis, quem in Provincia ecclesiastica Kioviensi hucusque ipsi Metropolitae possidebant. Pro Protoarchimandrita obtinere primatum non erat res tam difficilis. Erat enim caput Congregationis monasticae per totam Metropolim Kioviensem extensae. Synodus Zamoscena antiquum morem Ecclesiae Orientalis sequendo Sedes Episcopales solis Religiosis reservavit. Ipse Metropolitanus, si professionem religiosam primo non emitteret, post promotionem ad dignitatem, ad novitium et professionem monasticam perendam obligatus erat.

Iurisdictionem Metropolitae in Religiosos quod attinebat, res satis complicata evasit. Duae dantur periodi:

1ma inter annos 1617-1742.

2da inter annos 1742 - 1803.

In prima periodo Metropolitanus erat eorum Supremus Superior.

(1) Post a. 1617 Metropolitanus monasteria a iurisdictione Protoarchimandritae per concessionem tituli archimandritalis Superioribus monasteriorum eximere poterat.

(2) A. GUÉPIN, *Saint Josaphat*, t. I, p. 187, Poitiers 1874 : " Si la Congrégation de la Sainte-Trinité eût été exempte de la juridiction métropolitaine, le sort et le gouvernement de toute l'Eglise ruthène eussent passé de fait aux mains du proto-archimandrite ".

A. 1742 S. Congregatio de Prop. Fide diversis de causis Religiosos exemptos esse declaravit. Metropolita per aliquot tempus continuabat exercere iurisdictionem antiquam, donec singulae quaestiones definitive a S. Sede decretae essent.

Ad rem cum Protoarchimandritis componendam Metropolitae tribus vicibus sic dictum «Nexum» inierant. Nexus nihil aliud erat nisi certum genus conventionis inter utramque partem. Talem Nexum Metr. C. Zochowskyj iniit cum Protoarchimandrita et Religiosis Congregationis SS. Trinitatis in Capitulo Generali eiusdem Congregationis a. 1686, Metr. A. Szeptyckyj vero in Capitulo Generali Congregationis B. V. Mariae a. 1739 eundem Nexum iniit cum hac altera Congregatione. Congregationibus in Capitulo Dubnensi a. 1743 unitis Metr. A. Szeptyckyj in eodem Capitulo Nexum iniit cum toto Ordine S. Basilii Magni Ruthenorum.

Nexus a. 1686 et a. 1739 valorem suum amiserunt a. 1742, cum Religiosi exempti declarati sint. Nexus a. 1743 valorem suum amisit partim a. 1744 et partim a. 1756, cum in Decretalibus Summi Pontificis Benedicti XIV «Inter plures» (1744) et «Super familiam» (1756) quaestiones controversae definitive decretae sint.

Quod regimen Religiosorum reformatorum attinet, non aderat certa et firma regula. Erat enim regimen continuo sese evolvens. Religiosi reformati synthesim quaerebant disciplinae monasticae orientalis et occidentalis (1). Quamvis regulae S. Basilii Magni, «Re-

(1) Duae disciplinae de cetero non necessarie se mutuo excludi debent, cfr. S. ROMANI, *Institutiones iuris canonici*, vol. I, p. 421-422, nn. 831-832, Romae 1941.

gulae fusius tractatae», «Regulae brevius tractatae» et «Constitutiones monasticae» ut fundamentum considerarentur (1), nihilominus in Capitulis Generalibus plures decisiones factae sunt, quae ut certa quaedam evolutio disciplinae monasticae considerari possunt, uti v. gr. ipsa electio Protoarchimandritae seu Superioris Generalis Religiosorum, regimen centralisticum, Capitula Generalia singulis quadrienniis celebranda, nominatio Superiorum monasteriorum a Protoarchimandrita etc.

Constitutiones tribus vicibus conscriptae sunt. Prima vice ipse Metr. J. Rutzkyj Constitutiones quasdam conscripsisse videtur, sed nihil accuratius dici potest, cum ipsae Constitutiones perierint.

Alterae Constitutiones a. 1686 conscriptae et Romam missae approbationem S. Sedis non obtinuerunt. Tertiae Constitutiones, «Codex Constitutionum» dictae a. 1791 editae sunt. Quamvis «Codex Constitutionum» sine approbatione S. Sedis typis impressus sit, nihilominus quod continet, quasi ad verbum desumpsit e decisionibus Capitulorum Generalium a S. Sede approbatorum et decretis S. Sedis in quaestionibus Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum editis, ideo valor eius non potest negari. Est enim documentum ultimae evolutionis disciplinae monasticae in Metropoli Kioviensi ante eiusdem Metropolis suppressionem.

De regimine Religiosorum reformatorum haec breviter addi

(1) Regulae haec S. Basilii Magni in Codice Constitutionum Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum passim citantur, cfr. *Codex Constitutionum*, Poczajoviae 1791.

opportunitate videtur: Protoarchimandritae usque ad a. 1742 suberant Metropolitanis, postea vero S. Sedi. Protoarchimandritae initio erant ad vitam, ab a. 1675 eligebantur ad quatuor tantum annos, ab a. 1751 vero ad octo annos. Quatuor Consultores prius aligebantur ad vitam, sed ab a. 1743 ad quatuor tantum annos et post a. 1751 ad octo annos.

Capitula Generalia (1) celebranda erant inter annos 1617-1751 singulis quadrienniis, post a. 1751 singulis octenniis. In Capitulis Generalibus cum voce deliberativa intererant usque ad a. 1743 inclusive Superiores et Delegati monasteriorum et etiam Episcopi, post a. 1743 tantum Superiores Ordinis et Superiores praecipuorum monasteriorum. Episcopi a. 1747 a Capitulo exclusi sunt et quidem ab ipsis Religiosis. Decisiones Capitulorum inter annos 1617-1743 statim obligabant, post a. 1743 non sine praevia S. Sedis approbatione.

Anno 1803 Curia generalis Ordinis a gubernio moscovitico suppressa est. Paulo post mortuus est ultimus Metropolita Kioviensis catholicus Theodosius Rostotskyj († 1805). Monasteria, quae sub finem saec. XVIII numerum 200 transgressa erant, suppressa sunt ita, ut solummodo 14 monasteria in Ucraina occidentali sub ditione austriaca ~~crisi~~ supervixerint.

(1) Quotiescumque hic sermo erit de Capitulis, semper Capitula Generalia intelligenda sunt et quidem Capitula Generalia Congregationis SS. Trinitatis (1617-1743), Capitulum Generale Congregationis B. V. Mariae a. 1739 et Capitula Generalia Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum (1743-1803).

Sollicitudine Summi Pontificis Leonis XIII (Breve «Singularare praesidium») et adiuvantibus Patribus Societatis Jesu a. 1882 reformatio 14 monasteriorum superstitem incepta est. A. 1931 Superior Generalis electus est, qui cum Consultorio generali Romae residet.

Inquisitio praesens «*De potestate Metropolitanarum Kioviensium catholicorum in Clerum regularem*» limitatur ad tempus, in quo Metropolitanae Kiovienses catholici exstiterunt (1596-1805), vel potius ad tempus, in quo Capitula Generalia in Metropoli Kioviensi celebrabantur et in iisdem Metropolitanis Kioviensibus catholicis Praesidibus Protoarchimandritae eligebantur (1617-1803).

Pertractatio in quatuor capita divisa est, nempe:

Cap. 1. De potestate Metropolitanarum quoad Capitula Generalia.

Cap. 2. De potestate Metropolitanarum in Protoarchimandritas.

Cap. 3. De potestate Metropolitanarum in Archimandritas.

Cap. 4. De potestate Metropolitanarum in omnes et singulos Religiosos.

CAPUT I
DE POTESTATE METROPOLITAE
QUOAD CAPITULA GENERALIA

ARTICULUS PRIMUS

CONVOCATIO CAPITULORUM GENERALIUM

Secundum dicta Capituli Generalis a. 1617 ad Metropolitam pertinebat solummodo convocatio Capitulum Electivorum post mortem Protoarchimandritae (1), non autem Capitulum Generalium quadriennialium, quorum convocatio ad Protoarchimandritam spectare debuit (2). Sed ipso Metr. J. Rutskyj vivente consuetudo introducta est, ut Capitula Generalia quadriennialia a Metropolita et a Protoarchimandrita convocarentur. Consuetudo dicitur, quia aliqua lex vel decisio de hac re inter annos 1617-1636 deest. Prima notitia de convocatione Capituli a Metropolita et Protoarchimandrita ex a. 1636 provenit et simpliciter ut factum nulla indigens explicatione in Actis istius Capitulis notatur (3).

Quo modo haec convocatio ab utroque facta sit, nec ex Actis Capituli Congregationis a. 1636 determinari nec ex Actis Capitulum intermediorum id est a. 1621, 1623, 1626, 1629 erui potest. Activa participatio Metropolitanae in convocatione omnium Capitulum

(1) Sess. IV, n. 20; *AS*, XII, 12.

(2) Sess. IV, n. 19; *AS*, XII, 12.

(3) Acta Capituli, *AS*, XII, 34.

Congregationis inter annos 1617-1636 introducta esse videtur. Convocans primum Capitulum Congregationis a. 1617 ut fundator Metr. J. Rutskyj convocavit etiam secundum Capitulum, quippe qui in primo Capitulo electus erat Protoarchimandrita. Deficiente explicita mentione de modo convocationis Capitulorum Congregationis a. 1623, 1626 et 1629 et consideratione facta simplicis notitiae convocationis a. 1636 praesumi potest haec Capitula vel a solo Metropolita vel a Metropolita et Protoarchimandrita convocata fuisse.

Metropolitae J. Rutskyj successores immediati Metr. Raphael Korsak (1637-1640), Metr. Antonius Silava (1642-1655) et Gabriel Kolenda (1665-1674) simul erant et Metropolitae et Protoarchimandritae electi ad vitam, ipsi convocare poterant et de facto duo ultimi convocabant Capitula Congregationis, quando id opportunum putabant nulla in litteris convocationis mentione facta se habere ius convocandi ut Metropolitas vel ut Congregationis Protoarchimandritas.

E modo convocationis Capitulorum Sede Metropolitana per totum decennium (1655-1665) vacante nulla conclusio construitur, quia per totum hoc tempus lites erant inter Administratorem Metropolis Archiepiscopum Polocensem G. Kolenda et Episcopos et etiam inter ipsos Religiosos. Per convocationem a. 1665 duorum simul Capitulorum oppositorum, uno ab Administratore Metropolis nondum a S. Sede approbato, altero ab Consultorio Congregationis, ipsa Congregatio SS. Trinitatis divisa est. Una e principalibus causis divisionis erat quaestio, quisnam de iure Capitulum Congregationis convocare posset.

Difficultas praecipua ex eo exorta est, quod post mortem Metropolitanae et Protoarchimandritae A. Silava Sede Metropolitana vacante non erat electus Protoarchimandrita, sed tantum Superior cum titulo Provincialis P. Benedictus Terletskyj. Hic usus est omni potestate Superioris Generalis. Ipse convocabat Capitula Congregationis usque ad mortem († 1661) fere quotannis id est 1657, 1658, 1659.

Notandum est Consultores convocasse ipsum Capitulum Electivum a. 1656. Talis actus displicuit Episcopis et, in quantum ex epistola Archiep. Smolenscensis A. Kwasninskyj ad Episcopum Chelmensem J. Susza concludi potest (1), Episcopi statim protestati sunt. Negato iure convocationis eo ipso negabatur validitas agendorum in istis Capitulis non auctoritate Metropolitana convocatis (2). Pro Administratore stabant et praxis et quaedam Constitutiones monasticae.

(1) (1661, Febr. 15): " Accepta notitia ex literis privatis de termino hodiernae Congregationis RR. Vestrarum Torocanensis, nolui pro debita charitate fraterna sistere me inter RR. Vestras. Verum quia haec Congregatio praeter scitum et auctoritatem R.mi D.ni Administratoris, penes quem per id temporis omnis auctoritas Metropolitana existit, est convocata; non tantum eiusmodi Congregationi interesse non possum, sed contra illam inhaerendo manifestationi a. 1656 a R.mis D.nis Episcopis in simili factae protestor et rogo, ut haec mea protestatio admittatur et dies eius ex Actis mihi extradatur ". - *Scrutt. rif. nelle Congr. Gener., Ruthenia 1658-1666*, f. 18.

(2) *Sommario circa i tre Capitoli celebrati dai Ruteni*: " All' incontro Mons. Arcivescovo di Plosko dice esser nullo il Capitolo fatto da Monaci perchè nè il P. Terlecki, nè verun altro Monaco semplice ha autorità di convocar Capitolo, tanto maggiormente per essersi da loro introdotto nella Religione l'Ufficio di Provinciale, che non è stato mai nella Russia ". - *Scrutt. rif. nelle Congr. Gener., Ruthenia 1658-1666*, f. 188.

Ad Constitutiones appellarunt non Religiosi, sed Archiepiscopus Smolenscensis. In suis litteris supra citatis ad Episcopum Chelensem die 15 Febr. 1661 datis Archiepiscopus satis clare exposuit quaestionem de convocacione Capitulum determinatam esse in Constitutionibus (1). Secundum has litteras vi Constitutionum Capitula licite et valide unice auctoritate Metropolitae convocari poterant.

Silentium Religiosorum de Capitulis vi Constitutionum auctoritate Metropolitae convocandis et de ipsis Constitutionibus, si forte nihil probat, saltem supponi permittit Religiosos has quaestiones evitasse. Religiosi non negabant directe iura Metropolitae; id quod ipsi infitabantur, erat Administratorem Metropolis nec licite nec valide Capitula Congregationis convocare posse (2).

Ipsi Religiosi vel potius pars eorum relinquebant quaestionem de iure convocandi Capitula cum futuro Metropolita tractandam, interea tamen causam de independentia Congregationis a Metropolita apud S. Congregationem de Prop. Fide movebant.

(1) " Cum bene id Constitutionibus Religiosis sit cautum, quod ipse Metropolita aut ab eo demandationem et auctoritatem habens debeat et possit Congregationes sancire ". - *Scritt. rif. nelle Congr. Gener., Ruthenia 1658-1666*, f. 18.

(2) Colloquium Legati factionis Religiosorum cum Administratore Metropolis Archiep. G. Kolenda. - " Respondi (Archiepiscopo Kolenda): De huiusmodi auctoritate Metropolitae si Deo placuerit et res postulaverit locuturos nos cum Metropolita. Dominationem autem suam non esse Metropolitam, proinde dato etiam hoc iure ipsi Metropolitae adhuc non potuisse suam Dominationem Congregationem pro eligendo Protoarchimandrita indicere, quare et actum Congregationis huiusce esse nullum, adeoque etiam electionem suae Dominationis in Protoarchimandritam ". - *Scritt. rif. nelle Congr. Gener., Ruthenia 1658-1666*, f. 21.

Positiva declaratione S. Sedis de independentia Congregationis religiosæ non solum quaestio de Capitulis convocandis, sed etiam de ingerentia Metropolitanarum in genere in negotia Religiosorum esset finita. S. Sedes tamen nec a. 1661 nec a. 1693 declarationem quamlibet hac in re dare voluit (1).

Explicita appellatio Archiepiscopi Smolenscensis quoad convocationem Capitulum ad Constitutiones non tantum militat pro existentia Constitutionum, sed et pro iure convocandi Capitula Congregationis istis Constitutionibus Metropolitanæ agnito. Ex alia vero parte, quoniam Constitutiones istae viginti circiter annis post ab ipso Metropolita ex coetu Religiosorum ad dignitatem Metropolitanam promoti ignorabantur neque a Religiosis in lite cum Metropolita citabantur, hinc non potest quidquam cum certitudine dici non tantum de puncto in istis Constitutionibus relate ad convocationem Capitulum, sed nec de ipsis Constitutionibus (2). Si vere Constitutiones exstiterint et in iis ius convocandi Capitula reservatum sit Metro-

(1) *Summarium, Congr. Part.* (1693, Jan. 12): " come fu considerato anche nella Congr. Generale de' Monaci dell'anno 1661, li 12 Febbraio alla sessione 7-ma, e fu parimente suggerito dal Signor Card. Albrizio in tempo, che era Segretario non haver mai voluto la S. Congregazione dichiarare se i Monaci Rutheni siano soggetti, o nè al Metropolita, e quando ha concesso cos'alcuna ad una parte, o all'altra ha sempre usato clausele preservative hinc, inde ". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 82i.

(2) Metr. Zochowskyj ad S. Congr. de Prop. Fide (1685, Febr. 23): " ego nunquam vidi nec legi istas Constitutiones ". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 267.

litano, hoc mutatum est, valde probabiliter inter annos 1656-1661 (1).

In Capitulo a. 1667 a Nuntio convocato Archiep. G. Kollenda, qui interea a. 1665 a S. Sede ad dignitatem Metropolitanam promotus erat, liberis suffragiis Religiosorum Nuntio Apostolico Praeside electus est Protoarchimandrita Congregationis et usque ad mortem pacifice convocabat Capitula nemine inquirente, quo iure id faceret. Quaestio ergo remansit insoluta.

Successor eius immediatus Metr. C. Zochowskyj convocavit Capitulum Electivum a. 1675, in quo electus est Protoarchimandrita simplex Religiosus. Proximum Capitulum a. 1679 convocavit non Protoarchimandrita, sed Metrop. C. Zochowskyj auctoritate Metropolitana inserens in ipsum textum litterarum intimatarum declarationem, ubi se Capitulum vi iurisdictionis Metropolitanae potestati competentis coegisse proclamavit (2). Aliquot annis post Consultorium Congregationis affirmabat Metropolitanam obtinuisse pro convocatione a. 1675 et a. 1679 consensum Religiosorum (3). Probationes pro consensu praestito contra explicitam assertionem Metr. C. Zochowskyj se habere ius possessorium convocandi Capitula non

(1) Archiep. Smolenscensis ad Ep. J. Susza (1661, Mart. 26): " An non res nova, non solum nos, sed et Metropolitanam potestatem sine qua nullae Congregationes convocari possunt, postponere, ac facta conspiratione cum uno Religioni nostrae non necessario et inutili Doctorulo (adnotatio in margine manu P. Ohilewycz: me intelligit) praeter scitum nostrum Superiores totius Ordinis instituere et leges contra nos, contra Constitutiones a magnis et gravibus in Christo defunctis Metropolitanis et Episcopis sancitas scribere ". - *Scrilt. rif. nelle Congr. Gener., Ruthenia* 1658-1666, f. 25.

(2) Cfr. Litterae intimatarum in *AS*, XII, 113-114.

(3) *Scrilt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 2, f. 282.

adductae sunt. Ideo si de consensu fuerit sermo, non potuit esse nisi de loco et tempore, non vero de ipso iure convocandi Capitula, ut ex obiectione Consultorii Coneregationis et ex responsione Metropolitae concludendum est (1).

Consultorium et tota factio opposita non multum rem de iure ipso agitabant neque negabant Metropolitam tempore elapso convocasse Capitula, sed potius pro tempore futuro ius conconvocationis Capitula reservare voluerunt Protoarchimandritae soli vi decreti S. Sedis (2). Metropolita C. Zochowskyj e contra nullam voluit admittere conconvocationem Capitulorum intimatorum ab ipsis Religiosis. Difficultas praecipua, quam proposuit S. Sedi Metropolita, haec erat, quomodo posset Protoarchimandrita simplex Monachus convocare Capitulum, cui Archiepiscopi, Episcopi et Archimandritae mitrati intererant. Hoc esset inversio ordinis, si hi omnes venire deberent ad Capitulum ad intimationem alicuius simplicis Religiosi Generalis

(1) Resp. Metropolitae ad obiectiones Consultorii (1684): Ob. 3-a " Quia cum novum intimandum aggredere Capitulum, non contulit prius super hoc cum aliis DD.nis Episcopis nec cum Protoarchimandrita aut Consultoribus, quod leges nostrae poscebant et usus obtinuit. - Resp. Semper modernus D. Metropolita intimavit Capitula non consultis aliis ipsisque non reclamantibus. Habet enim ipse ius possessorium solus intimandi elapso quadriennio Generalatus. Adeoque ut servaret suum ius, non debuit super hoc conferre cum aliis ". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 111-112.

(2) Ep. J. Susza ad Nuntium: " Liberum autem est SS.mo D.no et S. Congregationi de Prop. Fide, pro bono meliori, mutare et committere post mortem Protoarchimandritae intimandam Primo Consultori, vel omnibus quatuor. Dum vero vivit Protoarchimandrita, ipse intimet ". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 183.

quadriennalis (1). Metropolita non negavit hoc posse fieri, sed ratus est hoc non esse conveniens, ut non tantum Religiosi, sed et Episcopi et ipse Metropolita convocentur ab aliquo Religioso ad quadriennium Generali. Sibi ut Metropolitae ius hoc convocandi Capitula adiudicatum iri sperabat Metr. C. Zochowskyj, quia tribus iam vicibus fuit ipse actu in possessione et exercitio iuris et etiam quia antecessores sui pari modo semper Capitula intimaverant (2). Relate ad constitutionem particularem Metr. J. Rutskyj a. 1617 de Capitulis a Protoarchimandrita convocandis Metr. C. Zochowskyj consideratis circumstantiis impossibilem putabat huius constitutionis applicationem (3).

Difficultatem, quod non omnes venient ad litteras intimatorias simplicium Religiosorum, viderunt etiam ipsi Religiosi et ideo auctoritas S. Sedis pro Capitulis a simplicibus Religiosis convocandis necessaria ab ipsis consideratur (4). Utraque pars id est et Metro-

(1) Metr. C. Zochowskyj ad Card. Nerlium Protectorem Russiae (1683, Jul. 20): " Et quae decencia esset, imo inversio ordinis, ut Metropolitanus et Episcopi ac Archimandritae advitalitii deberent venire ad intimationem unius Religiosi Generalis quadriennalis? ". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 193.

(2) Cfr. Metr. Zochowskyj ad Card. Nerlium (1684, Febr. 2). - *Congr. Part.*, t. 29, f. 209.

(3) Ibidem ut supra: " 4. Sebbene il Metropolita Russcio con una sua particolare Costituzione stabilì il contrario, non hebbe però mai il suo effetto, perchè nè Metropolita, nè Vescovi verranno al Capitolo, alla voce d' un Monaco Generale, di cui officio viene e passa dentro 4 anni ". -

(4) Ep. J. Susza pro Religiosis ad Nuntium: " Sed quia omnes Episcopi habent interesse ad Congregationem Religiosorum, tamquam Religiosi, nescio utrum morem gerent, intimantibus Religiosis, nisi auctoritas haec illis tribuatur, ut dixi, a SS.mo D.no N.ro et Sacra Congregatione ". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 183.

polita et Consultorium Congregationis SS. Trinitatis S. Sedis decisionem sibi favorabilem obtinere intendebat. Sed S. Congregatio de Prop. Fide, apud quam tota haec res agebatur, voluit affirmationes pro vel contra probari e disciplina in Metropoli Kioviensi vigente. Iure pro vel contra non sufficienter probato (1) die 11 Septembris 1685 facultatem dedit Nuntio Apostólico convocandi Capitulum cum mandato, ut in eodem Capitulo recognoscerentur et subscriberentur Constitutiones, quae factae supponebantur in diversis Capitulis, et ut earundem copia cum supplicatione pro confirmatione Romam transmitteretur (2).

In Capitulo ex mandato Nuntii a P. Thoma Uieyski S. J. vi subdelegationis a. 1686 convocato compromissus seu «Nexus» initus est inter Metropolitanam et Congregationem SS. Trinitatis. Ius convocandi Capitulum vivente Protoarchimandrita adiudicatum est in Nexu Metropolitanæ et Protoarchimandritæ ita tamen, ut unus sine altero Capitulum convocare non posset. Vi huius Nexus Protoarchimandrita ante convocationem Capituli debuit consulere de loco et tempore Metropolitanam. Quoad convocationem ipsam ad simplices Religiosos et ad Archimandritas litterae intimatoriae subscribendae erant a solo Protoarchimandrita, ad Episcopos vero eadem litterae debebant esse munitae subscriptionibus et sigillis utriusque (3).

(1) Mens S. Congregationis breviter reassumpta est: " non pare, che sia punto da poter discutersi sopra mere allegazioni di una Parte, e dell'altra ". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 199.

(2) *Congr. Part.*, t. 29, f. 233.

(3) Sess. IV, *Nexus* n. 5; *AS*, XII, 123,

In casu mortis Protoarchimandritae convocatio Capituli etiam post a. 1686 remansit secundum decisionem Capituli a. 1617 in manibus Metropolitanae. Primus Consultor, qui in hoc casu debuit regere Congregationem, in Capitulo convocando nulla obtinuit iura (1).

Alius casus, quisnam nempe debeat convocare Capitulum, si Protoarchimandrita vivat et Capitulum propter abusum, quos Protoarchimandrita fecerit, ad deponendum Protoarchimandritam convocandum sit, in Nexu a. 1686 non consideratur, sed in Constitutionibus, ubi pro tali casu ius convocandi Capitulum Primo Consultori concessum est (2).

Convocatio tamen Capituli ad Protoarchimandritam deponendum spectare debuerit ad Metropolitam. Id eruitur ex decisione Capituli a. 1617, qua declaratum est Religiosos subiacere Metropolitanae non tantum respectu benedictionis et ordinis ecclesiastici, verum etiam respectu ordinis religiosi (3). Cum difficulter accederet, ut Primus Consultor contra Protoarchimandritam ante elapsam quadriennium Capitulum convocaret, ideo ius convocandi Capitulum in hoc casu adiudicandum esset Metropolitanae ut Superiori immediato Protoarchimandritae.

Reapse una vice tantum acciderat, ut convocaretur huiusmodi Capitulum, sub Metropolita nempe Leone Kiszka a. 1719. Ex Actis istius Capituli non apparet Metropolitam convocantem nisum esse aliqua constitutione, sed sola petitione Consultorii Congregationis.

(1) *Constitutiones*, n. 10; *AS*, XII, 172.

(2) *Constitutiones*, n. 5; *AS*, XII, 171.

(3) *Sess.* II, n. 8-10; *AS*, XII, 10.

In hoc enim casu Consultorium exponens abusus rogaverat Metropolitam, ut ad eosdem tollendos Capitulum convocaret (1). Neque intendebat Metr. L. Kiszka per factum convocationis istius Capituli aliquod ius acquirere, cum instituto usque ad finem processus Vicario Generali convocationem proximi Capituli non reservaverit sibi, sed intimandam reliquerit Vicario Generali (2).

Quae in Nexu a. 1686 de convocatione dicta sunt, in vigore suo usque ad Capitulum Dubnense a. 1743 permanserunt, eo magis, quod in ipsis Constitutionibus a. 1686 ad approbandum Romam missis explicitè insertum erat hoc punctum de Capitulis iuxta Nexum convocandis (3). Cum Constitutiones etsi non approbatae neque tamen reprobatae fuerint, ideo donec aliter decerneretur, pactio relate ad convocationem observanda erat non solum, quia hoc explicitè in Constitutionibus legebatur, sed etiam quia haec erat decisio Capituli a. 1686.

Relate ad alteram Congregationem id est Congregationem Protectionis B. V. Mariae a. 1739 erectam dici potest eam usam fuisse experientia Congregationis SS. Trinitatis et in primo Capitulo

(1) *Summarium extractum e Capitulo Chelmensi* (1719, Jun. 6). - *Congr. Part.*, t. 64, f. 117.

(2) Convocatio stricte loquendo non facta est secundum formam consuetam, quia praeter Vicarium Generalem etiam Metropolita et quidem separatim ad totam Congregationem direxit litteras intimatorias. - *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 4, f. 367.

(3) *Const.* cap. 2, n. 1: "Ad eligendum Protoarchimandritam novum convocabit Protoarchimandrita antiquus consulto Metropolita iuxta clausulam Num 5 in Nexu expressam". *AS*, XII, 177.

a. 1739 simpliciter eandem accepisse iurisdictionem Metropolitanae ac Congregationem SS. Trinitatis a. 1686.

In primo Capitulo Generali Ordinis Dubnae a. 1743 in praesentia Delegati Apostolici Episcopi de Lascaris celebrato inter Religiosos ambarum Congregationum pro eligendo uno Protoarchimandrita congregatos et Metropolitam Nexus initus est. Vi huius Nexus Capitulum Ordinis convocatio spectabat ad Protoarchimandritam consulto Metropolita. Hoc est totum, quod in causa convocationis Capitulum loquitur de Metropolita (1). Reliqua, quae ante a. 1743 obligabant, non directe sed potius indirecte suppressa sunt, nam locus et tempus firmiter circumscripta sunt et ideo non opus erat consulere amplius de hisce Metropolitam, de convocatione vero Episcoporum nulla mentio facta est. De Episcoporum praesentia in Capitulis in genere tantum dictum est eos, si velint, posse Capitulis interesse non tamen obligari (2).

Mentio de convocatione Episcoporum a Patribus Provinciae SS. Trinitatis non admissa fuisse videtur et quidem eo scopo, ut Episcopi a Capitulo Ordinis removeri possent, quod de facto acciderat. In Capitulo proximo Brestae a. 1747 celebrato non obstante protestatione Episcoporum et antiqua consuetudine pro participatione Episcoporum in Capitulis Religiosorum Episcopi directe ex ipso Capitulo a Patribus Capitularibus remoti sunt (3).

(1) Sess. XI, *Nexus* n. 4; cfr. Appendix.

(2) Ibidem.

(3) Sess. III et IV; - *Congr. Part.*, 114, f. 399-401.

De convocatione Capituli Ordinis in casu mortis Protoarchimandritae Ordinis nihil statum est a. 1743. Haec ultima convocatio ipso facto transiit ad Primum Consultorem, qui post mortem Protoarchimandritae vices gerebat Protoarchimandritae usque ad Capitulum proximum consueto tempore celebrandum.

Decisiones a. 1743 observatae sunt per totum tempus subsequens. Postea in Codicem Constitutionum insertum est, quod statutum erat in Capitulo a. 1743, id est: Capitula convocat Protoarchimandrita consulto Metropolitana.

Iuxta Codicem Constitutionum Metropolitana consulendus erat honoris et observantiae causa (1). De loco consuli debuit secundum eundem Codicem tantummodo in casu extraordinario, de quo infra, ubi de loco et tempore, breviter adhuc sermo erit.

ARTICULUS SECUNDUS

DE LOCO ET TEMPORE CAPITULORUM

Secundum decisiones primi Capituli Congregationis SS. Trinitatis a. 1617 ad Metropolitanam spectabat determinare locum et tempus solum pro Capitulis Electivis in casu mortis Protoarchimandritae, pro reliquis vero Capitulis locum et tempus determinare, simul et Capitulum convocare debebat non Metropolitana, sed Protoarchiman-

(1) *Formula Capituli Generalis*, § I, n. 3. - *Codex Constitutionum*, 190

drita (1). Prout apparet, ad locum tempusque Capituli definienda faciebat haec regula: Ad quem convocatio Capituli pertinet, ad eundem pertinet etiam determinatio loci et temporis Capituli. Quae regula valuit pro tota periodo inter annos 1617-1686.

Cum in tota periodo inter annos 1617-1686 praevaluerint Metropolitanae, hinc dicendum est determinationem loci et temporis Capituli in hac periodo penes Metropolitanam fuisse.

In secunda periodo id est inter annos 1686-1743 vi Nexus a. 1686 Protoarchimandrita Capitulum convocans de loco et tempore Metropolitanam consulebat (2). In casu mortis Protoarchimandritae, notetur, Vicario Generali iura Protoarchimandritae ad convectionem Capituli Electivi non tribuebantur, sed ipse Metropolitanus secundum decisionem a. 1617 etiam hac altera periodo Capitulum in tali casu in loco et tempore sibi bene visis convocabat neque obligatus fuit quemquam hac de re consulere (3).

Congregationibus sub uno Protoarchimandrita unitis in primo Capitulo Ordinis Dubnae a. 1743 ad evitandas difficultates locus et tempus Capitulorum Ordinis firmiter circumscripta sunt ita, ut solummodo peste grassante cum praevio consensu S. Sedis mutari possent (4). Locus pro Capitulis celebrandis in Capitulo a. 1743 a Patribus Capitularibus designatae sunt Bresta aut Alba Ducalis

(1) Sess. IV, n. 19-20 AS, XII, 12.

(2) Sess. IV, Nexus N. 5; AS, XII, 123.

(3) *Constitutiones*, a. 1686, n. 10; AS, XII, 172.

(4) Sess. XI, Nexus n. 4; cfr. Appendix.

(Bila Pidlaska) propter medium istarum civitatum situm inter monasteria praecipua ambarum Provinciarum.

Actis Capituli Dubnensis approbatis a S. Sede implicite etiam decisio de loco et tempore approbata est. Nihilominus paulo post pro Capitulo a. 1751 dubium exortum est, num liceat Metropolitae sive Protoarchimanditae eiusque Consultorio coniunctim vel separatim alium locum pro Capitulis Ordinis celebrandis designare. S. Congregatio de Prop. Fide in Congregatione Particulari coram Summo Pontifice die 19 Novembris 1752 habita ad totam hanc quaestionem negativum dedit responsum: non licere sine dispensatione S. Congregationis de Prop. Fide (1). Decisione hac S. Congregationis Metropolitae pro semper exclusus est, quominus proprio Marte vel simul cum Protoarchimandrita locum Capitulum mutaret aut etiam Religiosis Capitulum Ordinis in alium locum convocantibus assentire valeret.

Quaenam ratio inerat decisioni S. Sedi? Hanc rem exponit Episcopus Zenopolitanus. Secundum suas informationes Romam missas hoc esset incommodum pro Religiosis, si Metropolitae vel Superiores Ordinis mutarent locum et ideo ipse S. Congregationi proposuit, ut hanc rem determinaret (2).

(1) *Bullae et Brevia*, II, 82; *Congr. Part.*, t. 114, f. 205-207.

(2) *Riflessioni di Mons. Lascaris*: "per ovviare a tutti gli arbitri e pretesti de' Presidenti, o de' Superiori dell'Ordine di far correre or quà, or là i poveri Monaci, si dovesse determinare, che indispensabilmente si debbano li Capitoli Generali celebrar sempre nell'una, o nell'altra delle due Città assegnate dal Capitolo di Dubno, eccettuato il caso di pestilenza ,, - *Congr. Part.*, t. 114, f. 276.

Quoad tempus Capitulorum nulla aderat difficultas. Ut terminum firmum Religiosi diem 15 Augusti obdormitioni B. V. Mariae consecratam receperunt. Terminum hunc iusta de causa transferre licebat, indicato prius impedimento Metropolitanae (1).

Quoad locum Capitulorum Generalium Codex Constitutionum disposuit: si quid causae fuerit, peti potest diversorum locorum designatio, semper tamen de consilio Metropolitanae (2). Conditio ista probabiliter necessitate, quia Metropolita Praeses erat Capitulorum Ordinis, introducta est.

ARTICULUS TERTIUS

METROPOLITA CAPITULORUM PRAESES

Difficultas incepit ab ipso Metr. J. Rutskyj, Congregationis SS. Trinitatis fundatore, qui omnibus Capitulis ipso vivente celebratis praefuit, nullam tamen procuravit constitutionem ad evitanda pro tempore posteriore dubia, utrum ius praesidenti Capitulis monasticis inter iura Metropolitae reservata adnumerari deberet, an a libera voluntate Religiosorum penderet.

In Actis Capitulorum sub Metr. J. Rutskyj celebratorum nulla invenitur decisio, quisnam de iure praesidere debeat. Omnino evidens est, quod tollere praesidentiam successoribus Metropolitanae J. Rutskyj, cum ipse Metr. J. Rutskyj praesidebat, non erat res tam facilis.

(1) *Formula Capituli Generalis*, § 1, n. 1; *Codex Constitutionum*, 190.

(2) *Formula Capituli Generalis*, § 1, n. 4; *Codex Constitutionum*, 190.

S. Congregatio de Propaganda Fide in suo iam in alio loco nominato decreto anni 1624 loquitur de Capitulis singulis quadriennis convocandis (1), sed sicut nihil in hoc decreto dictum est, quisnam posset convocare Capitula, ita nec quisnam iis praesidere deberet.

Quamvis in periodo inter annos 1617-1686 S. Sedes bis Nuntio commiserit, ut Capitulum convocaret et ei praesideret, tamen ex hac delegatione nihil concludi potest. Propter discordiam inter Metropolitanam et Religiosos talis delegatio omnino necessaria erat tum pro Capitulo a. 1667, tum pro Capitulo a. 1686. S. Sedes ad hos tantum duos determinatos casus Praesidem delegavit, quaestionem vero decidere noluit.

Notandum est vacante Sede Metropolitana in Capitulis inter annos 1656-1666 Religiosos ipsos nemine opponente sibi Praesidem elegisse. E tali facto hoc saltem concludere licet nil de praesidentia in Capitulis nec a fundatore Congregationis SS. Trinitatis nec a S. Sede determinatum esse.

Si quaeratur de rationibus, cur Religiosi usque ad a. 1686 Metropolitanae in Capitulum venienti ipso facto ut Praesidi obediverint, respondendum est Religiosos non potuisse et ne tentasse quidem quid contrarium, cum Metropolita in Capitulo a. 1617 Supremus Superior Congregationis monasticae agnitus sit (2). Maximi tamen momenti in favorem Metropolitanarum, unde Capitulis praesiderent,

(1) *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 1, p. 131.

(2) Sess. IV, n. 8-9; AS, XII, 10.

fuisse videtur exemplum Metr. J. Rutskyj, qui semper omnibus Capitulis ipso vivente celebratis praefuit.

A. 1686 Constitutiones confectae et Romam ad approbationem missae sunt.

In Constitutionibus de praesidentia explicite hoc tantum determinatum est:

Metropolita absente Protoarchimandrita Capitulo praesidet (1).

Quamvis Constitutiones a. 1686 sine S. Sedis approbatione remanserint, in genere tamen usque ad a. 1743 observatae sunt.

Omnibus Capitulis inter annos 1686-1743 singulis quadrienniis a Congregatione SS. Trinitatis celebratis praesidebat semper Metropolita aut Sede Metropolitana vacante Administrator Metropolis ita, ut ne unum quidem Capitulum notum esset, cui Protoarchimandrita praesideret.

Erectio novae Congregationis nullam induxit mutationem. Synodus Zamoscena a. 1720 posuit quidem, ut primo Capitulo novae Congregationis praesideret Metropolita (2), sed ultra non processit. Religiosi Congregationis Protectionis B. V. Mariae a. 1739 Metropolitae eadem iura agnoverunt, quae ipsi a Congregatione SS. Trinitatis agnita erant (3).

(1) *Const. cap. 6, De ordinaria Congregatione Generali, n. 2*: " Congregationi cuilibet intererit Metropolita, si ei commodum fuerit, illo vero absente Protoarchimandrita praesidebit ". - *AS, XII, 181*.

(2) *Titulus XI. De Monasteriis et statu Monachorum; Synodus Provincialis Ruthenorum, p. 108, ed. 3, Romae 1883*.

(3) *Acta Capituli a. 1739, sess. III, n. 2*; A. THEINER, *Die neuesten Zustände der katholischen Kirche beider Ritus in Polen und Russland, Documente, n. XI, p. 46-47, Augsburg 1841*.

Pro uniendis Congregationibus sub uno Protoarchimandrita S. Congregatio de Prop. Fide in Congregatione Particulari die 1 Mai 1742 coram Summo Pontifice Benedicto XIV habita Capitulum Generale convocandum praecepit, quod Capitulum postea S. Congregatio ut primum Capitulum Generale considerabat (1). Quoad convocationem istius Capituli, S. Congregatio in eadem Congregatione Particulari decrevit, ut Nuntius Apostolicus convocaret, Capitulo vero Metropolitanae praesideret, quamquam et Nuntius Apostolicus eidem interesse tenebatur (2).

Necessarie oritur quaestio, cur S. Congregatio de Prop. Fide praesidere Capitulo Generali a. 1743 Metropolitanano reliquerit, eo magis, si consideratur in eadem Congregatione Particulari decretum fuisse Metropolitanae Kioviensi quoad iurisdictionem in Religiosos competere illud tantum ius, quod a Constitutionibus Apostolicis et a S. Concilio Tridentino ceteris Metropolitanis et Episcopis tribuitur super Monachos exemptos (3).

S. Congregatio, prout videtur, intentionem definitive dirimendi, quis de iure Capitulis Generalibus praesesset, non habuit. Decisio S. Congregationis ad determinatum casum data est, ad proximum nempe Capitulum Generale omnium Religiosorum pro duabus Con-

(1) Ab hoc Capitulo ut primo cetera Capitula Ordinis a S. Congregatione numerantur. - Cfr. *Congr. Part.*, t. 114, f. 205-206.

(2) " 4. Eidem Capitulo Generali praesideat Metropolitanus Russiae... 5. Insuper praefato Capitulo Generali intersit Nuntius Apostolicus... ". - *Bullae et Brevia*, I, 73.

(3) *Bullae et Brevia*, I, 74.

gregationibus sub uno Protoarchimandrita uniendis. Mens S. Congregationis fuisse videtur Synodi Zamoscenae decisionem, qua ius praesidendi primo Capitulo Generali Religiosorum quinque dioecesium nondum in Congregationem aliquam redactorum tributum erat Metropolitanae, applicare ad hunc casum, cum agebatur de unienda antiqua Congregatione SS. Trinitatis cum nova nuperrime a. 1739 erecta Congregatione Protectionis B. V. Mariae (1).

Ut Metropolita huic Capitulo praesideret, id a S. Congregatione pro gratia concessum fuisse videtur. Saltem implicite id indicatum est a Card. Carafa in litteris ad Metropolitanam cum decisionibus Congregationis Particularis missis, ubi notatur Summum Pontificem voluisse hoc addi propter merita Metropolitanae in Religiosorum reformatione promovenda (2).

In Capitulo Generali a. 1743 convocato duae Congregationes in duas Provincias sub uno Protoarchimandrita et uno Capitulo Generali transmutatae sunt. Praeter Capitula Generalia celebranda erant abhinc quoque Capitula Provincialia Provinciae SS. Trinitatis

(1) " Quindi salvandosi al Metropolita ciò che gli viene accordato dal Concilio di Trento sopra de' Monaci... potrebbe concedersegli di presiedere al prossimo Capitolo Generale a norma del Sinodo di Zamoscia, che disse Primo autem huic Capitulo Generali Ill. mus Metropolita praesidebit ". - *Congr. Part.*, t. 91, f. 26-27.

(2) (1742, Maii 17): " Ill. ma Dominatio Vestra et facto ipso comprobavit abdicando et manumittendo Monasteria sibi subiecta exemplum praebens boni Pastoris non de suis, sed iis, quae Dei sunt, solliciti, propter quod adeo promerita est apud S. Sedem, ut Summus Pontifex voluerit, in Decretis etiam illud addere, quod proximo Capitulo Generali praeesse debeat Dominatio Vestra ". - *Congr. Part.*, t. 91, f. 318-319.

et Provinciae Protectionis B. V. Mariae. Capitula Provincialia remanent extra considerationem, cum in iis Protoarchimandrita nemine refragante Praeses agnitus sit.

Tota difficultas erat de Capitulis Generalibus. Etiam si Religiosi Provinciae SS. Trinitatis oppositionem fecerint, nihilominus Metropolita Praeses Capitulum agnitus est propter Provinciam Protectionis B. V. Mariae, quae hoc punctum inter condiciones mutuae collaborationis cum altera Provincia proposuit (1). Ad mutuas relationes inter Metropolitam et Ordinem firmiter stabiliendas et describendas ius Metropolitae Capitulis Generalibus praesidendi in ipsum Nexum a. 1743 insertum est. Vi huius Nexus Metropolita non tantum personaliter praesidere potuit, sed etiam, si impeditus erat, per Praesidem Delegatum (2).

Non obstante decisione Capituli Dubnensis a. 1743 discordia orta est in Capitulo Generali Brestensi a. 1751, cum Metropolita impeditus sit, quominus Capitulo Ordinis personaliter praesideret. Metropolita subdelegavit Praesidem Protothronium Metropoliae Episcopum Vlodimiriensem et Brestensem, sed Patres Capitulares eum agnoscere noluerunt et tantummodo propter terminum quadriennem pro Capitulis celebrandis praescriptum et impensas pro Capitulo factas Protothronium Praesidem passi sunt apposita speciali clausula,

(1) Sess. V, n. 11; - *Congr. Part.*, t. 92, f. 307.

(2) Sess. XI, *Nexus* n. 4; cfr. Appendix.

hoc fieri: « pro hacce sola vice et ut nullatenus pro subsequentibus temporibus in exemplum trahi et allegari valeat » (1).

Patres Capitulares protestati sunt tum contra factum subdelegationis, tum contra tenorem subdelegationis, quod Metropolita praesidentiam in Capitulis Generalibus competere sibi Metropolitanae Dignitatis Privilegio affirmare ausus erat.

Protestatio contra subdelegationem sine fundamento fuisse videtur, sed quoad tenorem subdelegationis quaedam ratio adesse potuit. Quidquid sit de « Metropolitanae Dignitatis Privilegio », pro Religiosorum Ordine, qui nuperrime nondum decem annis elapsis a S. Sede explicitam obtinuit declarationem se esse a Metropolitae iurisdictione exemptum, haec expressio erat offensio. Patres Capitulares nullum habuerunt dubium Metropolitam ex voluntate Religiosorum et ex usu praesidere Capitulis Generalibus (2).

Rationes suas contra subdelegationem exposuit Consultorium Ordinis in litteris ad S. Congregationem de Prop. Fide iam ante

(1) Sess. I: « Patres tamen Capitulares attentis pluribus animis suos permoventibus motivis, videlicet ne ultra praescriptum... quadriennalem terminum turnus praesens protrahatur... impensae pro hac Congregatione... aliisque compluribus rationibus permoti,... pro hacce sola vice et ut nullatenus pro subsequentibus temporibus in exemplum trahi et allegari valeat, pati et tolerari praecelegerunt, iurisdictionem que fundari permiserunt ». *Congr. Part.*, 114, fol. 303.

(2) Sess. I: « Eiusmodi subdelegationis novitate perculsi Patres Capitulares... protestati sunt, tum contra ipsum Delegationis actum, tum contra tenorem eiusdem, praesertim in iis clausulis, quae Ex.mo Metropolitano praesidentiam Capitulis nostris Generalibus ex Privilegio Metropolitanae dignitatis adscribunt, quandoquidem certum et evidens est, quod non ex vi Privilegii Dignitatis Metropolitanae, sed ex conformibus Votis Nostris, usu... ». *Congr. Part.*, t. 114, f. 302-303.

convocationem Capituli Generalis directas. Consultorium noluerat a Metropolita Praesidem subdelegari et ideo exposuit difficultatem et petivit a S. Congregatione permissionem, ut Capitulum loco com-morationis Metropolitanæ aegrotantis convocare liceret. Contra sub-delegationem duæ obiectiones factæ sunt :

1. Subdelegatio non erat hucusque in usu.

2. Ius suffragii in Capitulo Generali haberet, qui alias Capitulo Generali nec interesse nec votum ferre posset (1).

Actis Capituli Generalis Brestensis a. 1751 Romam missis S. Congregatio de Prop. Fide ipsa quaestionem solvere debuit. Duo dubia efformata sunt :

1. An Metropolitanò totius Russiae ius praesidendi Capitulis Generalibus Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum competat et quo titulo?

2. An Metropolitanus legitime impeditus alium in sui locum pro praesidentia substituere possit? (2).

Dubia hæc S. Congregatio de Prop. Fide proposuit Episcopo Zenopolitano, qui Legatus Apostolicus olim Capitulo Dubnensi interfuit, ut observationes suas exprimeret. Observationes Episcopi

(1) (1751, Febr. 1): « (quoties Ipsum per se praesidere optaverimus) prorsus recusavit, adeo ut praedicti legati nostri subverentes, ne alium Praesidem in locum sui delegare velit (prout Ipsum alias ad id resolutum intellexerunt) more adusque a tempore, quo Capitula in Ordine nostro coeperunt, ferme impracticato et tum rei novitate tum ferendi suffragii a non habente alias ius Capitulis interesse, aut in iis votare, tum aliis praeiudiciis perspectis.... » - *Scrutt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 7, f. 525.

(2) *Bullae et Brevia*, II, 81-82.

Zenopolitani in Congregatione Particulari postea consideratae sunt et pro solutione dubiorum influxum habuerunt. In iis haec breviter exposita sunt :

1. Utile est, immo necessarium, ut Capitulis Generalibus praesideat homo auctoritatis, ne novitates praeiudiciales introducantur et etiam ne perturbationes in ipso Capitulo oriantur (1).

2. Electio Praesidis non videtur admittenda ne in Latinis quidem Ordinibus periculosaque apparet, quia Rectores Ordinis ope electionis Praesidis sibi addicti abusus in Ordine facile introducere poterunt (2).

Quoad praesidentiam Metropolitanae Episcopus Zenopolitanus notat S. Sedem implicite approbasse praesidentiam Metropolitanae, quia etsi nullam in approbatione Capituli Dubnensis fecit mentionem de Nexu, nihilominus approbavit in genere Capitulum Dubnense,

(1) *Riflessioni di Mons. Lascaris* : " in primo luogo esser utile e necessario, che vi sia sempre un Presidente di autorità ai Capitoli Generali de' PP. Basiliani, acciò colla sua presenza possano contenersi nei limiti della dovuta modestia li Vocali, s'impediscano le animosità, e novità pregiudizievole, che potrebbono occorrere, e si concilino più facilmente le diversità de' pareri nel trattar le materie ". - *Congr. Part.*, t. 114, f. 276.

(2) *Ibidem*, ff. 276-277 : " in secondo luogo, supposta la detta utile necessità di un Presidente che non debba lasciarsi in balia de' Monaci di eleggerlo a loro fantasia ; si perchè gli pare non esser tale il costume neppure degli Ordini Regolari Latini, che in mancanza del Cardinal Protettore lo vogliono domandare alla S. Sede; si ancora perchè se toccasse ad essi lo sceglierlo, potrebbe darsi il caso, che li Monaci, i quali governano la Congregatione, lo scegliessero avvertentemente tale, che secondasse in tutto le loro mire, e disegni per perpetuarsi direttamente, o indirettamente nel Governo, e per porre un giogo insopportabile ai loro sudditi " .

in quo sermo est de praesidentia. Immo in decreto Summi Pontificis Benedicti XIV « Inter plures » a. 1744 Episcopus Zenopolitanus explicitam vidit approbationem, quia in hoc decreto Summus Pontifex Praesidem Capitulorum Generalium supponebat Metropolitanam (1).

Relate ad quaestionem, quo iure Metropolitanae competat praesidentia, Episcopus Zenopolitanus respondet Metropolitanam praesidere propter delegationem saltem implicitam S. Sedis et propter desiderium Ordinis Metropolitanam pro Praeside habendi (2). Quod Metropolita alium in Praesidem subdelegare possit, hoc secundum opinionem Episcopi Zenopolitani omnino rationabile est (3).

Consideratis tum animadversionibus Episcopi Zenopolitani, tum praesertim Actis Capitulorum Generalium, nempe Dubnensis a. 1743,

(1) Ibidem, ff. 277-278: " sebbene la S. Sede... non abbia espressamente approvato... perchè nella Decretale " Inter plures ,, avvertitamente non fa parola alcuna del Nesso... pare non di meno, che l'abbia approvato indirettamente... perchè... approva in genere Capitulum Generale, in cui si contiene la detta presidenza... prescrive ciò, che deve giurare il Generale nelle mani del Metropolitanano.... Esplicitamente... colle parole: Praeter Metropolitanum Capitulo praesidentem... ".

(2) Ibidem, f. 279: " siccome è certo, che gli altri Metropolitanani, e Vescovi della Chiesa Occidentale non hanno il Ius annesso alla loro Metropolitana Dignità di presiedere ai Capitoli Generali de' Monaci, così s'inferisce, che se vi ha preseduto, vi presiede, o presiederà, non sarà che in virtù di una Delegatione saltem implicita della S. Sede, e del consenso de' Monaci uniti a desiderarlo per Presidente ".

(3) Ibidem, f. 279: " sudelegare... è ragionevole che sia così, perchè quanti accidenti improvvisi possono impedire l'attuale presenza del Metropolitanano ai Capitoli senza che vi sia tempo di ricorrere alla S. Sede per ottenere nuovo Delegato... acciò lasciati senza Preside li Monaci non riesca disordinato il Capitolo ".

Brestensis I a. 1747, Brestensis II a. 1751, tum decisionibus Congregationis Particularis de die 1 Maii 1742 et Decretali Summi Pontificis Benedicti XIV « Inter plures », S. Congregatio de Prop. Fide in Congregatione Particulari ad primum dubium respondit Metropolitae competere ius praesidendi Capitulis Generalibus tamquam Delegato Apostolico (1), ad secundum vero Metropolitam legitime impeditum posse alium in sui locum pro praesidentia ^{substituere} & dummodo substituendus sit Episcopus eiusdem Rutheni Ritus (2).

Ut fundamenta harum resolutionum pro praesidentia Metropolitae a S. Congregatione in Congregatione Particulari haec considerata sunt :

1. Decretum S. Congregationis de Prop. Fide 1. maii 1742: « Eidem Capitulo Generali praesideat Metropolitanus Russiae ».

2. Capitulum Generale Dubnense a. 1743, sess. XI, art. 1: « Protoarchimandrita post suam electionem praestabit iuramentum obedientiae in manibus Metropolitanis » et in eadem sessione art. 4: « Capitula Generalia intimabit Protoarchimandrita consulto Metropolitanis » et art. 5: « Capitulis Generalibus praesidebit Metropolitanus, Provincialibus R. mus Protoarchimandrita ». Item sess. XIII, constit. 2: « Sub praesidentia Ill. mi Metropolitanis vel ab eo Delegandi ».

3. Decretale Summi Pontificis Benedicti XIV « Inter plures »

(1) *Bullae et Brevia*, II, 81.

(2) *Bullae et Brevia*, II, 82.

paragraphus : « Praeter Metropolitanum Capitulo praesidentem ».

4. Capitulum Generale 2^{dum} Brestense I, sess. 5, ubi supradicta constitutio Capituli Dubnensis, sess. 13 confirmatur.

5. Convocatoria Protoarchimandritae ad Capitulum Generale 3^{tium} Brestense 2^{dum} in ipsis Actis istius Capituli inserta in sess. 1ma : « Per expeditos duos e Consultorio Generali Ordinis Patres, Modernus Ex.mus Metropolitanus pro praesidentia Capituli invitatus ».

E supra dictis patebat Metropolitanano competere praesidentiam (1). Attamen :

1. In Decreto S. Congregationis de Prop. Fide in Congregatione Particulari I Maii 1742, n. 6 legitur: « Quoad iurisdictionem Metropolitanae ei competat tantum ius illud, quod a constitutionibus Apostolicis et a Sac. Tridentina Synodo tribuitur caeteris Metropolitanis et Episcopis super Monachos exemptos ».

2. In Decretali Summi Pontificis Benedicti XIV « Inter plures » in paragrapho « Ad aliam » eadem exemptio Monachorum Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum asseritur.

Inde in Congregatione Particulari conclusum est: consideratis istis decisionibus, si Metropolita Capitulis Generalibus praesidere debet, hoc ipsi non competit iure ordinario, sed uti S. Sedis Delegato (2).

(1) *Congr. Part.*, t. 114, f. 205-206.

(2) *Congr. Part.*, t. 114, f. 206.

Quoad dubium de subdelegatione ut fundamentum resolutionis a S. Congregatione haec considerabantur :

1. Ius commune, ex quo Delegatus a Principe subdelegare potest, praecipue dum delegatio, ut in casu, officium respicit, non personam Delegati.

2. Capitulum Generale 1^{mum} Dubnense, sess. XI, artic. 4: « Ideoque Metropolitano gravissime vel maxime Comitiorum Generalium legalitatibus impedito licitum erit alium in Praesidem Capituli Generalis subdelegare ».

3. Idem Capitulum, sess. 13, const. 2: « Sub praesidentia Ill.mi Metropolitanus vel ab eo Delegandi ».

4. Capitulum Generale 2^{dum} Brestense 1^{mum}, ubi constitutio supradicta Capituli Dubnensis, sess. 13 confirmatur.

Argumentis istis consideratis S. Congregatio approbavit ius Metropolitanæ subdelegandi Praesidem. Ad tollendas tamen in futurum controversias circumscripsit hoc ius subdelegandi relative ad solos Episcopos Ritus Rutheni, quia consonum videbatur, ut qui praesideret, esset et auctoritate et dignitate conspicuus, tum etiam quia erat timendum, ne Monachi Praesidem ex Clero saeculari Rutheno vel ex Archimandritis subdelegatum admittere recusarent (1).

Post hanc decisionem S. Sedis nihil novi notatur de praesidentia Metropolitanæ in Capitulis Generalibus tempore subsequenti, nisi quod in Codice Constitutionum de subdelegatione additum est,

(1) *Congr. Part.*, t. 114, f. 206.

ut esset Episcopus non tantum eiusdem Ritus, sed eiusdem etiam professionis ac monastica disciplina excultus (1).

Conditiones supradictae pro Praeside subdelegato additae sunt ab Ordine probabiliter propter mutationem circumstantiarum. Anno 1752 conditiones haec superfluae erant, quia omnes Episcopi in Metropoli Kioviensi erant Ordinis S. Basilii Magni Professi, nunc vero sub fine saeculi XVIII etiam e Clero saeculari ad dignitatem Episcopalem sine praevio novitiatu et professione monastica admissi sunt (2) et ideo conditio, ut Praeses subdelegatus esset Episcopus Professus Ordinis S. Basilii Magni monastica disciplina excultus, non sine ratione addita est.

ARTICULUS QUARTUS

DE METROPOLITARUM IURE VOCIS ACTIVAE IN CAPITULIS GENERALIBUS RELIGIOSORUM

In Capitulo Congregationis SS. Trinitatis a. 1617 statutum est Metropolitanam in electione Protoarchimandritae habere vocem activam, ante electionem tamen esse obligatum proferre iuramentum se, quem prae aliis digniorem putet, electurum. Simul notatur singu-

(1) *Formula Capituli Generalis*, § I, n. 3; *Codex Constitutionum*, 190.

(2) Sac. Petrus Bilanskyj a. 1781 ad Episcopatum Leopoliensem, Sac. Stephanus Lewinskyj ad Coadiutoriam Episcopatus Luceoriensis a. 1787. - *Indulgentiae*, I, 176-178.

los Patres Capitulares unum tantum habere votum; si ambae partes aequales sint, pro qua steterit Metropolita, praevalere (1).

Num Metropolita in omnibus suffragiis duo vota habuerit, ex Actis istius Capituli non consat. In Capitulis Congregationis SS. Trinitatis haec res amplius postea non erat tractata. Usus tamen duorum votorum in omnibus suffragiis retentus fuisse videtur, quia in Capitulo Generali Ordinis a. 1743 non in contextu, cum de electione Protoarchimandritae Ordinis agitur, sed simpliciter pro Metropolita duo vota agnita sunt (2), cum hac tantum differentia, quod in Capitulo Congregationis a. 1617 sermo erat de duobus votis Metropolitae sine ulla additione, in Capitulo vero Ordinis a. 1743 de duobus votis Praesidi competentibus. Secundum decisiones eiusdem Capituli Metropolita Praeses Capitulum Ordinis erat; ideo differentia non videtur esse magni momenti.

Quoad quaestionem, num in omnibus suffragiis Metropolita duo semper habuerit vota, affirmative respondendum est, nam Episcopus Zenopolitanus pro Capitulo Ordinis a. 1743 Delegatus Apostolicus relate ad decisionem istius Capituli de duobus Metropolitae votis Romam scripsit Metropolitam in omnibus suffragiis secundum antiquum usum duo semper dare vota (3).

Approbatis Actis Capituli Dubnensis a. 1743 et duo vota Metropolitae competentia a Summo Pontifice implicite approbata sunt.

(1) Sess. III, n. 13; AS, XII, 11.

(2) Sess. XIII, n. 19; " Praesidentes autem Capitulum semper duo vota habebunt ". - *Congr. Part.*, t. 92, f. 318.

(3) *Congr. Part.*, t. 92, f. 356.

Dubio exorto, qui votorum numerus requiratur, ut legitima et canonica fiat electio Superioris Generalis, Provincialium et Consultorum tum Generalium quam Provincialium, S. Congregatio de Prop. Fide in Congregatione Generali die 30 Maii 1759 respondit, ut si in tribus scrutiniis nemo numerum votorum sibi favorabilium supra medietatem obtinuerit, in quarto scrutinio duo tantum voce passiva gauderent, qui in praecedenti tertio scrutinio plura prae caeteris vota habuerint, et in hoc quarto scrutinio in casu paritatis votorum « Metropolitanus vel qui eius nomine Capitulo praesidet, votum suum alterutri, quem in Domino magis idoneum iudicaverit, adiciat et is pro legitime et canonice electo ab omnibus habeatur » (1).

Tali modo Metropolita vel qui eius nomine Capitulo praesidebat non sublatis duobus in Capitulo Ordinis a. 1743 pro Praeside agnitis votis in quarto scrutinio in casu paritatis adhuc tertium acquisivit. Decisio ista S. Congregationis sine ulla mutatione vel additione ut regula pro Capitulis Generalibus in Codicem Constitutionum recepta est (2).

(1) *Bullae et Brevia*, II, 125.

(2) *Formula Capituli Generalis*, § 7, n. 54; *Codex Constitutionum*, 199.

ARTICULUS QUINTUS

DE METROPOLITARUM IURE VOCIS PASSIVAE
IN CAPITULIS GENERALIBUS RELIGIOSORUM

Si de Metropolitae voce passiva loquamur, tunc quaestio non potest esse nisi de electione Metropolitae in Protoarchimandritam unius e Congregationum aut postea totius Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum. Quoad Congregationes Metropoli- ta erat Supremus earum Superior et ideo officium secundarium probabiliter non accep- tasset; multo autem minus supponi potest Metropolitam accep- tasse officium secundarium in Ordine sub Protoarchimandrita Ordinis a iurisdictione Metropolitana exempti.

De voce passiva Metropolitae relate ad electionem Metropoli- tae in Protoarchimandritam confusio introducta est iam ab ipso Capitulo Congregationis SS. Trinitatis a. 1617. In hoc Capitulo propositum est, ut Protoarchimandrita simplex Religiosus eligeretur. Episcopi tam Ordinarii quam Auxiliares exclusi sunt ab hac digni- tate (1). Decisioni cur Episcopi exclusi sint, addita est ratio: ut scilicet Monachi tam seniores quam iuniores cum omni fiducia et sine difficultate in suis necessitatibus ad Protoarchimandritam tamquam ad suum Patrem recurrere possent.

Exclusionem explicitam Episcoporum a Protoarchimandritatu Con- gregationis implicite et Metropoli- ta quamvis Supremus Superior ut

(1) Sess. III, n. 11; AS, XII, 10.

Episcopus exclusus est. Admissa voce activa Metropolitanae immo agnito Supremo ipsius Superioratu supra Congregationem et simul negata voce passiva Capitulum Congregationis a. 1617 ansam prae-buit discordiis inter Metropolitam et Religiosos Congregationis SS. Trinitatis ita, ut bis ipsa Congregatio SS. Trinitatis divisa sit et S. Sedes intervenire debuerit ad pacem instituendam.

Ratio praecipua, cur Metropolita exclusionem suam permitti noluerit, fuit haec, quod Religiosi ab ipso initio voluerunt esse independentes a Metropolita et subiectionem Protoarchimandritae Congregationis Metropolitanano numquam explicite declararunt. Iam in ipso Capitulo Congregationis a. 1617 non omnimoda concordia erat inter Metropolitam et Religiosos. Quamvis Religiosi in forma generica Supremum Superioratum Metropolitanae agnovissent, nihilominus Regulas in proximo Capitulo pro Metropolita conscribendas immo a Metropolita iurandas statuerunt, ne talis superioratus ipsis in posterum esset nocivus (1). Protoarchimandritam statim ab ipso initio Religiosi voluerunt esse aliquo sensu independentem a Metropolita non considerantes certas circumstantias, quae parallelismum inter Protoarchimandritam Congregationis SS. Trinitatis et Superiores Ordinum Occidentalium haud sinebant.

In Occidente imprimis plurimi erant Ordines monastici ed ideo diversi Superiores Generales non tam facile conflictum admisissent, qui characterem haberet litis generalis inter Hierarchiam ecclesiasti-

(1) Sess. II, n. 9; *AS*, XII, 10.

cam alicuius Nationis ex una parte et totum clerum regularem ex altera sicut in Metropoli Kioviensi, in qua Protoarchimandrita in casu conflictus cum Metropolita totum clerum sub se organisatum contra Metropolitam movere potuit. Alia differentia aderat, quod in Occidente Superiores Generales erant Superiores Ordinum internationalium, in Metropoli vero Kioviensi Congregationes et Ordo extra limites Provinciae ecclesiasticae Kioviensis non se **extendebant** et Protoarchimandrita necessarie intime connexus erat cum hac Provincia ecclesiastica et influxum exercere potuit in totam istius Provinciae vitam religioso-nationalem. Quaestio de voce passiva primatum Metropolitae religioso-nationalem in Metropoli Kioviensi tangebatur et ideo Metropolitae aut Protoarchimandritas a se dependentes eligere studebant, aut ipsi istam dignitatem ambiebant, aut Protoarchimandritam per promotionem Archimandritarum a Metropolitis dependentium post mortem Metropolitae J. Rutskyj debilitare intendebant.

Voluit ne Metr. J. Rutskyj Protoarchimandritam a Metropolitis independentem? Pro contrario stat totus modus agendi Metropolitae J. Rutskyj, qui usque ad mortem omnibus Capitulis Congregationis SS. Trinitatis praesidebat et ita de negotiis Congregationis SS. Trinitatis disponebat, ac si ipse Superior Generalis seu Protoarchimandrita Congregationis esset.

Difficultas exorta esse videtur statim in Capitulo Congregationis SS. Trinitatis a. 1617, cum venit electio Protoarchimandritae Congregationis. In Actis istius Capituli nulla fit mentio de electione et

in catalogo primo et hucusque unico Protoarchimandritarum ab historico P. I. Stebelskyj OSBM publicato (1) sub a. 1617 nullus notatur Protoarchimandrita Congregationis . Quaedam electio Protoarchimandritae in Capitulo Congregationis a. 1617 facta sit, quia in Actis Capituli proximi a. 1621 notatur electio Vicarii Generalis Joannis Dubowycz addita argumentatione Protoarchimandritam hucusque non potuisse adimplere ea, quae ad bonam et completam de Religiosis in omnibus monasteriis sollicitudinem et ad visitationem pertinerent (2).

Secundum I. Stebelskyj primus Protoarchimandrita Congregationis SS. Trinitatis electus est a. 1621 P. Leo Krewza, tamen in Actis Capituli a. 1621 nihil invenitur de electione Protoarchimandritae et de P. Leone Krewza adhuc a. 1623 in Actis Capituli scriptum est non ut de Protoarchimandrita Congregationis SS. Trinitatis, sed ut de Archimandrita Vilnensi (3).

Supponi potest cum aliqua probabilitate, quod non obstante decisione Capituli de exclusionem Episcoporum a Protoarchimandritatu et de Regulis Metropolitanae scribendis et ab ipso iurandis Metropolitana J. Rutskyj in eodem Capitulo quibusdam de rationibus in Acta Capituli non insertis sui procuraverat electionem in primum Protoarchimandritam Congregationis SS. Trinitatis a se erectae. Factum electionis postea Vicarii Generalis a. 1621 omnino melius intelli-

(1) I. STEBELSKI, *Przydatek do Chronologii*, p. 288-289, Vilnae 1783.

(2) Acta Capituli a. 1621; *AS*, XII, 24.

(3) Sess. VI; *AS*, XII, 29.

gitur, si Metropolita a. 1617 electus erat Protoarchimandrita et aliis negotiis gravatus Vicarium Generalem pro visitandis monasteriis Congregationis a. 1621 eligi permisit (1). Si Protoarchimandrita fuit ipse Metropolita, tunc certe opus erat Vicario Generali, qui monasteria visitaret et in unoquoque insisteret, ut Regulae et Constitutiones Capitulorum executioni mandarentur.

Pro hac suppositione stat etiam factum silentii Capitulorum Congregationis a. 1617, 1621, 1623 de Protoarchimandrita. Totus sermo in istis Capitulis est de Metropolita et nec nomen alicuius electi Protoarchimandritae nec ipsa electio in Actis invenitur.

Metropolitam J. Rutskyj intendisse pro se suisque Successoribus Protoarchimandritatum non potest probari, quia a. 1624 simul cum Episcopis petiit, ut S. Sedes approbaret Congregationem SS. Trinitatis et ut in eodem Brevi licentia poneretur et facultas Religiosis eligendi sibi Protoarchimandritam, item faciendi Capitula Generalia et in iisdem Capitulis Generalibus statuendi et formandi sibi Constitutiones et statuta ad vitam Religiosorum necessaria, quae tamen Constitutiones et statuta a Metropolitae Kioviensibus auctoritate Apostolica propter distantiam magnam ab Urbe confirmari deberent (2).

S. Congregatio de Propaganda Fide a. 1624 omnia concessit excepta confirmatione Constitutionum, quae Romam pro approbatione

(1) Capit. Gener. 1621; *AS*, XII, 24.

(2) *Supplicatio* (1755), *Summarium*, n. 92.

mittendæ erant. Si stricte interpretantur verba Decreti (1), tunc apparet S. Sedem solum permisisse et non obligasse Monachos ad Congregationem formandam et ad Protoarchimandritam eligendum, cum in Decreto dicatur «quod si fecerint, eisdem facultatem concessit», alias diceretur: faciant, mandavit (2).

Electus in proximo Capitulo a. 1626 Protoarchimandrita Congregationis SS. Trinitatis P. Raphael Korsak, post mortem Metropolitanæ J. Rutskyj dignitatem Metropolitanam obtinuit et ambo officia in sua manu coniunxit. Successor eius Metr. Antonius Silava ab Episcopis Metropolita electus in proximo Capitulo a. 1642 candidaturam suam proposuit Religiosis, sed hi candidaturam Metropolitanæ in Protoarchimandritam ut libertati Congregationis periculosam admittere noluerunt. Metropolita exclusionem sui nimis afflictus fuisse videtur, cum in fine, ut narratur in Actis unius e Capitulis posterioribus, Religiosi videntes sanitatis Metropolitanæ periculum electionem ipsius permiserint (3).

Consilio apud Patres Societatis Jesu capto (4), Religiosi re-

(1) " S. Congregatio convenientissimum censuit, ut monachi Rutheni uniti in Congregationem redigantur, quod si fecerint, eisdem facultatem concessit eligendi sibi perpetuis temporibus futuris unum Generalem seu Protoarchimandritam..." - *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 1, p. 130-131.

(2) *Restrictus Replicationis* (1742), *Summarium*, n. 1.

(3) Acta Capituli a. 1661, Sess. II; *AS*, XII, 65.

(4) Ep. J. Susza ad Nuntium (1684, Jul. 16): " Tum Patres Ordinem Religiosum zelantes consulere Patres Societatis, difficultates nonnullas proponere et tandem suasu Patrum et de consilio suo consenserunt. " - *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 2, f. 190.

quisiverunt a Metropolita cautionem specialem in scripto, quod electio actualis Metropolitanae uti de Religione meritissimi et ob alias causas liberae electioni pro futuro nullo modo praeiudicare neque ad eius successores extendi potest (1). Ut argumentum ibidem contra electionem Metropolitanae non Decretum aliquod S. Sedis, sed decisio Capituli a. 1617 adducitur.

Metropolita A. Silava propositam a Consultorio cautionem subscripsit et dignitatem Protoarchimandritalem obtinuit, sed a. 1648 probabiliter renuntiavit, saltem in quantum credendum est Nuntio Apostolico, qui de hoc et de Capitulo proximo tempore pro electione novi Protoarchimandritae convocando expressis verbis ad S. Congregationem scripsit (2).

Exceptis litteris Nuntii non invenitur ulla notitia de renuntiatione et de novo Protoarchimandrita aut saltem de aliquo Capitulo a. 1648 celebrato. Ideo supponendum est Metropolitam A. Silava licet Protoarchimandritatum renuntiasset, de facto tamen probabiliter propter bella hoc anno inter Cosacos et Polonos exortas munus Protoarchimandritale exercere continuabat, quia in Actis Capituli a. 1650 de Metropolita A. Silava ut de Protoarchimandrita sermo est (3).

(1) Copia cautionis: *Congr. Part.*, t. 29, f. 248.

(2) (1648, Apr. 29) : " Il Metropolita Silava Unito ha già rinunziato l'amministrazione, che haveva de' Monaci Basiliiani, e s'è data al P. D. Simeone Archimandrita Bytenski, perchè n'habbia la cura... In tanto si farà una Congregazione di Monaci verso li 25 Agosto per eleggere il Generale ". - *Lettere antiche*, t. 65, f. 47.

(3) Sess. I; *AS*, XII, 46-47

Post mortem Metr. A. Silava († 1655) Superior Generalis cum titulo Provincialis a Religiosis electus est. Cur non elegerint Superiorem Generalem cum titulo Protoarchimandritae, hoc modo explicandum esse videtur: secundum Capitulum a. 1617 Protoarchimandritae perpetui erant, Provinciales seu Vicarii Generales e contra ad determinatum tempus eligebantur; Religiosi vacante Sede Metropolitana intendentes eligere Superiorem Generalem ad tempus (1), titulum Protoarchimandritae ad tempus electo Superiori Generali prima vice contra consuetudinem et constantem praxim Capitulorum conferre non ausi sunt.

Concordia plena tamen defuit et ideo a. 1661 duo Capitula Congregationis SS. Trinitatis opposita celebrata sunt. In uno Capitulo Protoarchimandrita electus est Administrator Metropolis Archiepiscopus Polocensis Gabriel Kolenda, in Capitulo vero factionis oppositae electus est Episcopus Chelmensis Jacobus Susza. Ambae electiones nihil novi contulerunt, nisi quod et una et altera pars eligerunt Episcopos, etsi in Capitulo a. 1617 Episcopi a Protoarchimandritatu exclusi erant. Episcopus Chelmensis ad quatuor tantum annos electus est (2). Electio Protoarchimandritae ad quatuor annos certe non erat secundum Capitulum a. 1617, ubi Protoarchimandrita perpetuus declaratus est.

Re Romam delata Summus Pontifex Alexander VII die 30

(1) Capitulum a. 1656, n. 5; *AS*, XII, 52-53; Capitulum a. 1658, sess. IV; *AS*, XII, 57.

(2) *Acta Capituli Zyrovicensis* a. 1661, sess. IV, n. 4; *AS*, XII, 67.

Mai 1665 Breve dedit, in quo Nuntio Apostolico praecepit, ut ultimis duobus Capitulis minime attentis novum Capitulum Congregationis auctoritate Apostolica convocaret illique praesideret et ut in eodem Capitulo electionem Superioris Generalis alicuius Monachi dicti Ordinis expresse professi procuraret (1).

Summus Pontifex in hoc Brevi non diremit quaestionem, num Metropolitae competeret ius passivum necne, sed tantum mandavit, ut Nuntius electionem in Protoarchimandritam alicuius Monachi expresse professi procuraret, ex quo facto implicita exclusio Metropolitae et Episcoporum sequebatur, sed pro hac tantum vice, quia de futuro aut de iure Metropolitae nihil dictum est.

In Capitulo a Nuntio a. 1667 convocato Metropolitae candidatura de facto excludebatur ita, ut solummodo propter praeces Patrum Capitularium Nuntius cesserit (2). In scrutinio secreto Metropolitae Gabriel Kolenda unanimiter Protoarchimandrita electus est. Non obstante mandato Summi Pontificis de Monacho simplici professo in Protoarchimandritam eligendo Patres Capitulares ob difficultates particulares et actuales Metropolitam in Protoarchimandritam elegerunt (3).

Metropolitae cautione subscripta, quod electio sua non praeiudicat futurae liberae electioni, et iuramento in manibus Nuntii Apo-

(1) *Bullae et Brevia*, I, 57-60.

(2) Sess. I; AS, XII, 87. In AS, Capitulum hoc sub a. 1666, sed debet poni annus 1667, quia electio facta est die 5 Martii et Nuntius die 12 Martii 1667 Romam scripsit de electione post aliquos dies et non post unum annum.

(3) Sess. I; AS, XII, 85-87.

stolici Archiep. Antonii Pignatelli (futuri Papae Innocen. XII) praestito (1) Protoarchimandrita perpetuus declaratus est.

Tum approbatio electionis a Nuntio facta (2), tum responsum S. Congregationis de Propaganda Fide (3) confirmant S. Sedem voluisse concordiam inter Religiosos et Metropolitanam et ideo quaestionem ulterius non movebat.

Mortuo Metropolita G. Kolenda quaestio de novo orta est, num novus Metropolita Cyprianus Zochowskyj etiam Protoarchimandrita eligi deberet necne. In proximo Capitulo a. 1675 Metropolita praesens in Capitulo ante electionem seipsum excludit (4). Cur hoc fecerit, in Actis Capituli non notatur sicut, utrum pro hac tantum vice an perpetuo. In litteris ad S. Congregationem de Prop. Fide decem annis post mandatis Metr. C. Zochowskyj scripsit ipsum se non perpetuo exclusisse (5). In iisdem litteris se coactum id fecisse affirmabat.

(1) Sess. III; AS, XII, 91.

(2) Nuntius ad S. Congregationem (1667, Mart. 12): "Per il che tutti concordamente inclinavano nella Persona del Metropolita, quale finalmente con comune soddisfazione fù da medesimi eletto e riconosciuto per loro Generale... ho stimato di dover approvare tutto". *Supplicatio* (1755), *Summarium*, n. 83 BC.

(3) (1667, Mai 9): "Respondeatur Nuntio Poloniae cum approbatione rerum gestarum et gratiarum actione". *Supplicatio* (1755), *Summarium*, n. 83 E.

(4) Sess. II; AS, XII, 109.

(5) (1685, Febr. 23): "Ut verum fatear, quod in ista Congregatione 1675... exclusi me a munere Protoarchimandritae, idque non reperitur hoc verbum ut perpetuo, hoc est stante tota vita hoc fecerim vel promiserim, sed illam exclusionem meae personae, quam feci, coactus feci... Notum est S. Congregationi de Propaganda Fide et Sanctae Sedi Apostolicae, quod ego promotus

De coactione Metropolita non Monachos accusavit, sed Episcopos. Hi querelas cum ipso habentes Capitulum perturbare quaesiverint, ut postea Romae contra ipsum argumentum haberent.

Punctum maxime sensibile in Capitulo erat electio Protoarchimandritae, ideo in hoc aggressio facta est, ut nempe Metropolita et adhuc Praeses Capituli a Religiosis ab electione excluderetur. Ad conflictum evitandum Metropolita, ut narrat ipse, coactus se ipsum exclusit et ita electus est simplex Religiosus Pachomius Ohylewycz Protoarchimandrita ad quadriennium.

Electio Protoarchimandritae ad quadriennium forsitan sub influxu Metrodolitae facta est. Certe terminus quadriennalis favebat Metropolitae, qui in uno e proximis Capitulis favente sibi magna parte Religiosorum votum in Capitulo habentium elapso termino quadriennali electionem sui in Protoarchimandritam sperare potuit.

Quod de facto Episcopi oppositi erant Metropolitae et in electione Protoarchimandritae a. 1675 difficultates ei faciebant, hoc Episcopus Chelmensis J. Susza coram Nuntio Apostolico confessus

ad Coadiutoriam Metropolitae cum futura successione quantas et quam ingentes subiverim difficultates et lites cum tribus Dominis Episcopis Russiae tamque acres obiectiones sustinuerim, ut vix non deventum fuerit ad detrusionem ex Coadiutoria, sed postquam factus Metropolitanus, cum viderem eadem contra me continuari iurgia, imo cum viderem venisse Dominum Episcopum Vlodimiriensem Benedictum ad Capitulum Electionis Protoarchimandritae et quaerere modos, ut praerberem aliquot exemplum turbationis et scissionis in Religione, cepit praedictus Benedictus Episcopus extorquere, ne essem eligibilis in Protoarchimandritam. Adverti quod scirpus quaerebatur in nodo et occasio quaerulandi et postea S. Sedi meum inquietum regimen repraesentandi, annui coactus¹. - *Congr. Part.*, t. 29, f. 270.

est. Ipse Nuntio scripsit se cum duobus aliis praessionem in Metropolitana exercuisse ita ut, si aliter fieret, de nullitate Capituli protestati essent (1).

In proximo Capitulo a. 1679 Metropolita iterum sponte se ipsum exclusit et rogavit, ne in ipsum aliquis votum daret (2). Protoarchimandrita iterum ad quadriennium electus est simplex Religiosus Stephanus Martyszkewycz. Conflictus tamen interea apertus praeparabatur. Capitulo proximo a. 1683 a Metropolita convocato Consultorium interesse recusavit et nullitatem Capituli apud S. Sedem procuravit.

Una e causis nullitatis Romae consideratis erat electio Metropolitanae in eodem Capitulo in Protoarchimandritam. Pro Nuntio Apostolico electio Metropolitanae in Protoarchimandritam Congregationis monasticae subsistere non poterat et eius sententia etiam Romae influxum habuit, quia de opinione Nuntii expresse in Brevi a Summo Pontifice Innocentio XI mentio facta est (3).

Ad obiectiones Consultorii de incompatibilitate duorum officiorum Metropolita responsum dedit: Incompatibile dici non posse, quod saepius usu venerit. Metropolitas nempe fere semper fuisse Generales neque hoc Brevi Apostolico irreprobari. Pro Metropolitanis

(1) Litterae ad Nuntium (1684, Jul. 16): "Gliniski Episcopus Vlodimiriensis... suo et nostrorum duorum, mei scilicet, qui scribo, et D. ni Episcopi Pinscensis nomine... si aliter fieret, de nullitate protestatus esset, nulla ratione a proposito desistens. R. mus etiam Metropolitanus pos multas tergiversationes ambire id officii desiit". - *Scrill. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 2, f. 191.

(2) Sess. I; AS, XII, 114.

(3) *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 2, p. 66.

ambo officia adimplere non fuisse difficile, quia ubi ipsi assistere non valuerunt, assistebant per Provincialem, qui tamquam Generalis regebat omnia, et tantum honor primatus et ultima vota ad Metropolitas deferebantur (1).

In novo Capitulo a. 1684 convocato Metropolita rursus electus est Protoarchimandrita, sed cum Consultorium in Capitulum a Metropolita convocatum excusans se metu venire recusaverit, tota res tum ex parte Metropolitae tum ex parte Consultorii Romam ad S. Congregationem de Prop. Fide missa est.

Consultorium Decretum S. Congregationis a. 1624, in quo concessa erat Monachis Ruthenis eligendi sibi Protoarchimandritam seu Generalem, explicabat hoc sensu, quod Metropolita vi huius Decreti exclusus esset a Protoarchimandritatu. Hic vero negavit, quia in dicto Decreto nulla haberetur mentio de exclusione Metropolitae et Episcoporum et attulit argumentum a posteriori, quod nempe saepius Metropolitae valide electi erant (2).

Intentio Metropolitae erat evidens. Ipse voluit tenere sub sua potestate Congregationem monasticam, quae per consuetudinem et per decisiones Capitulorum pro suis membris ius reservaverat ad omnes dignitates ecclesiasticas in Metropoli Kioviensi catholica (3).

(1) Resp. Metropolitae ad obiectiones Consultorii (1684). - *Congr., Part.*, t. 29, f. 114.

(2) Ibidem ut supra, f. 113: "Cum his verbis non excluduntur ab hac electione Episcopi et Archiepiscopi; quod et a posteriori patet, cum saepius Archiepiscopi valide electi sint, acceptati et approbati".

(3) *Replicae Metr. C. Zochowskyj* ad S. Congregationem (1685, Febr.

Divisa Congregatione monastica, quia alii partem Metropolitae alii partem Consultorii tenebant, S. Congregatio de Prop. Fide die 11 Septembris 1685 in Congregatione Particulari totam rem solvere debuit. In Congregatione Particulari quaestio de iure passivo non posita est. Electio Metropolitae stante lite sine dubio Romae grata non videbatur, cum Nuntio S. Congregatio praeceperit, ut curaret, ne Metropolitae eligeretur, sed potius ut electio caderet in personam alicuius Monachi. Simul S. Congregatio Nuntium monuit, ut si suspiceret ex convocatione Capituli oriri posse aliquod grave inconveniens vel praeiudicium pro Congregatione monastica, a convocatione abstineret et Romam scriberet (1). Haec ultima clausula propter Metropolitam posita fuit, nam duobus Capitulis a Metropolitae convocatis et praecipue propter electionem in iisdem Metropolitae in Protoarchimadritam a S. Congregatione invalidis declaratis oppositio quaedam e parte Metropolitae quoad electionem novi Protoarchimandritae facile conici poterat (2).

23): "Quidquid dicant isti aliquot Patres Consultores, hoc certum est, quod ista Religio S. Basilii est Seminarium Metropolitaram, Archiepiscoporum, Episcoporum et Archimandritarum; cur talis et tantae Religionis non potest esse Generalis Archiepiscopus, unde haec incompatibilitas orta". - *Congr. Part.* t. 29, f. 271.

(1) *Congr. Part.*, t. 29, f. 233.

(2) Difficultates praevidendae erant, quoniam Metropolitae exclusione sui a Protoarchimandritatu nimis afflicto erat. Tenor litterarum eius ad S. Congregationem adhuc ante decisionem de novo Capitulo convocando difficultates indicabat (1685, Febr. 23): "Interim cur ego coactus (ut coram Deo testor) debeo excludi a munere Generalatus in duobus Capitulis Minsci et Novogrodeci electus... et si Sancta Sedes habuit respectum Patrum Consultorum... eorumque officiorum et Monasteriorum, quae restituta sunt ipsis, supplicarem

Decisio S. Congregationis de Prop. Fide, ut in Protoarchimandritam Congregationis SS. Trinitatis simplex Monachus eligeretur, lecta est in ipso Capitulo proximo de mandato S. Sedis a. 1686 convocato. Metropolita praesens in Capitulo satis moderate respondit se quidem certo omine niti non fore defutura benevola Fratrum vota sibi ad id muneris consequendum suffragatura; tamen ob debitum S. Sedis Apostolicae eiusque nutuum cultum observationemque semet huic Fratrum suorum erga se voluntati propensionique ultra ac sponte resignare (1).

Responsum Metropolitae publicum in Capitulo effectus erat colloquii privati Praesidis a Nuntio Apostolico subdelegati P. Thomae Uieyski, Patruelis Metropolitae, qui Metropolitam serio monuit, ut electioni suae in Protoarchimadritam resignaret. Metropolita non tam facile cedere voluit ita, ut Praeses ultimo argumento usus sit ostendendo nempe privatum a Nuntio mandatum procurandi, ut in Capitulo hoc vota supra Metropolitam non caderent. Visa hac schedula secreta Metropolita cessit et Praesidem subdelegatum certiore fecit se in Capitulo nihil contra acturum esse (2). In Capi-

Ill.mo D.no Nuntio, ut longe maior sit respectus honoris mei, mihi a tota Religione bis collocati, hoc est Generalatus quadriennalis, ne sequantur dismembrationes et scandala". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 270.

(1) Sess. IV; AS, XII, 122.

(2) Metr. C. Zochowskyj ad S. Congregationem de Prop. Fide (1693): "Fatetur ingenue et coram Deo Dominus Metropolitanus Eminentissimis Vestris, quod ob reverentiam E.mi D.ni Card. Pallavicini, tunc Nuntii Apostolici, multa coactus et plane ligatis manibus in praeiudicium iurisdictionis Metropolitanae fecit et tulit et praesertim, quando illi R. mus P. Thomas Vieyski... Societatis Jesu

tulo de facto Metropolita quaestionem de electione Metropolitanorum in Protoarchimandrita non movebat et excluso Metropolita Protoarchimandrita simplex Religiosus electus est.

Metropolita exclusionem sui admisit pro hac vice, S. Congregatio vero quaestionem deinceps non urgebat. Quando Constitutiones a. 1686 Romanæ missae sunt et in iis a dignitate Protoarchimandritali excludebantur Praelati, inter quos et Metropolita ut Praelatus intelligendus erat, exclusio haec in Congregatione Particulari S. Congregationis de Prop. Fide die 12 Ianuarii 1693 unum ex argumentis contra approbationem Constitutionum considerabatur (1). De cetero iam antea statim post celebrationem Capituli a. 1686, cum Consultorium simul cum Protoarchimandrita simplici Religioso Romae instantiam pro exclusione Metropolitanæ et Episcoporum ab electione fecerant, S. Congregatio ab hac quaestione tractanda abstinuit (2).

Re non eliquata Religiosi Metropolitanam excludere non poterant.

Praepositus Vilmensis uti Patruelis ostendit certam secretam schedulam moderni E. mi Card. Pallavicini haec formalia continentem: Procuret Paternitas Vestra, ut in Capitulo moderno Novogradensi non cadant vota supra D. num Metropolitanum Russiae. Visa hac cartula reveritus est Metropolitanus tantam Maiestatem (licet cum extremo dishonore et mortificatione sui) Apostolicam et verbottenus assecuravit Patruelem suum... Praesidem subdelegatum, quod ita fiet uti mens est E. mi moderni Card. Pallavicini". *Congr. Part.*, t. 29, f. 878.

(1) *Summarium Congr. Part.*: "confermandosi queste Constitutioni insieme con gli Atti Capitolari si verrebbe a toccare il Ius de Vescovi Ruteni senza esser prima sentiti, e si darebbe campo a molte repugnanze, mentre nelle Const. ne 2, e 3^a si dichiarono incapaci del Generalato i Prelati". *Congr. Part.*, t. 29, f. 823.

(2) Congregatio Particularis (1688, Febr. 19): "Nihil respondendum, ut alias censuit S. Congregatio". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 290.

In proximo Capitulo a. 1690 celebrato Metropolita se sponte ab electione in Protoarchimandritam exclusit (1). Pro sequenti tamen Capitulo a. 1694 Episcopi obtinere voluerunt, ut facultas eligibilitatis in Protoarchimandritam solis Episcopis et Metropolitae reservaretur, vel si simplex Religiosus Protoarchimandrita eligi debuerit, ut nobilissimae familiae, rari exempli doctrinaeque esset atque favoribus Principis polleret (2).

Quamvis simplices Religiosi ab Episcopis in hac petitione non exclusi sint, qualitates tamen requisitae tales erant, ut practice difficile esset invenire simplicem Religiosum iisdem exornatum et electio necessario in Metropolitam vel in aliquem ex Episcopis caderet. Episcopi confessi sunt Metr. Josephum Rutskyj voluisse Protoarchimandritam simplicem Religiosum, sed hoc, concludunt, nunquam practicum est, nam semper regimen supra Congregationem Religiosam per electionem liberam devolvebatur ad Metropolitam (3).

Petitio Episcoporum ad S. Congregationem sine responso remansit, quia eodem anno paulo post mortuus est Metropolita et quaestio de iure Metropolitae passivo quoad electionem Protoarchimandritae non amplius movebatur. Viginti quinque annis post Metr. Leo Kiszka ab aliquibus Religiosis accusatus se velle Protoarchimandritatum, non tantum non defendebat ius eligibilitatis sui in Protoar-

(1) Sess. IV; AS, XII, 129.

(2) Episcopi ad S. Congregationem de Prop. Fide (1693, Mai 4). *Congr. Part.*, t. 29, f. 876.

(3) Ibidem ut supra

clamandritam, sed immo respondit se non « unquam, ne quidem per somnum ambire Protoarchimandriam » (1).

Congregatione Protectionis B. V. Mariae a. 1739 erecta alter Protoarchimandrita simplex Religiosus electus est et nullum vestigium invenitur, quod Metropolita quoad hanc alteram Congregationem aliquas difficultates de iure passivo fecerit.

Religiosis ab iurisdictione Metropolitae exemptis S. Congregatio de Prop. Fide in Congregatione Particulari coram Summo Pontifice Benedicto XIV die 1 Maii 1742 Episcopos a Protoarchimandritatu exclusit et praesidentia in proximo Capitulo Metropolitae commissa explicite addidit Metropolitam Protoarchimandritam eligi non posse (2). Hac decisione tota quaestio de iure passivo Metropolitae definitive soluta est et in fontibus postea amplius non occurrit.

(1) Metr. Keo Kiszka ad S. Congregationem de Prop. Fide (1720, Aprilis 25): " Tutorem me esse non oppressorem Ordinis Basiliani, nec ullam unquam, ne quidem per somnum, ambire Protoarchimandriam, imo, ut sim liber ab adeundis Capitulis Generalibus, quae non sine magno meo conficiuntur, nullo meo commodo, quadriennali sumptu, anhelare...". - *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 4, f. 47.

(2) *Bullae et Brevia*, I, 73.

CAPUT II
DE POTESTATE METROPOLITAE
IN PROTOARCHIMANDRITAS

ARTICULUS PRIMUS

PROTOARCHIMANDRITAE IURAMENTUM
OBOEDIENTIAE ERGA METROPOLITAM

Iuramentum Protoarchimandritae probabiliter ipse fundator Congregationis SS. Trinitatis Metr. J. Rutskyj introduxit. Quenam tamen formula istius iuramenti fuerit, difficile est determinatu, quia in Actis primorum Capitulorum istius Congregationis non habetur. In Capitulis temporis posterioris iuramentum ut aliquid notum ab unoquoque Protoarchimandrita post electionem proferebatur independenter, sive Protoarchimandrita electus erat simplex Religiosus sive Metropolita.

Formula iuramenti non parvi esset pro nobis momenti, nam indicaret nobis directe relationem inter Metropolitam Superiorem Supremum Congregationis SS. Trinitatis et Protoarchimandritam eiusdem Congregationis Superiorem Generalem. Indirecte autem iuramentum serviret ad solvendas difficultates relate ad limites dependentiae Congregationis SS. Trinitatis a Metropolita immediate post erectionem istius Congregationis.

Prima formula, quæ in Actis Capitulum Congregationis SS. Trinitatis invenitur, est ex a. 1675 (1). Formulam hanc postea affirmabant Religiosi esse unicam veram formulam prima vice a. 1675 in Acta insertam (2). Protoarchimandrita secundum hanc formulam iurabat se officio Protoarchimandritali liberis Vocalium suffragiis sibi imposito ex oboedientia sacra fungi velle secundum omnes obligationes officii sui Protoarchimandritalis fideliter et sincere, procurare in hisce Sacro Ordine incrementum gloriæ divinæ quam maximæ, quousque in hoc officio nempe ad quadriennium permaneret.

Mirum est, attamen verum, quod in ista formula ex a. 1675 nulla facta est mentio de dependentia Protoarchimandritæ a Metropolitanæ. Dependentia hæc in iuramento Protoarchimandritæ in proximo Capitulo a. 1679 expressis verbis notatur (3). Protoarchimandrita a. 1679 iuravit se sincerum et fidelem futurum et bonum incrementumque Ordinis secundum suas vires procuraturum, manentem in unione cum Ecclesia Romana et oboedientem in omnibus Domino et Patri suo Ill.mo Metropolitanæ Kioviensi, Halicensi totiusque Russiæ D.no Cypriano Zochowskyj eiusque successoribus. Officium autem Protoarchimandritale, ad quod se capitulariter electum esse, functurum secundum Constitutiones nunc a D.no suo et Patre Metropolitanæ et simul ab Ordine Congregationis suæ sibi datas et secundum easdem sese in omnibus directurum.

(1) Sess. III; AS. XII, 111.

(2) *Restrictus Responsionis* (1755), n. 60 et 85.

(3) Sess. V; AS, XII, 117.

Differentia inter ambo iuramenta tam magna est, ut possit dici secundam formulam a prima omnino independentem esse, etsi in utroque casu iuraverit Protoarchimandrita simplex Religiosus.

Ratio duplicis formulae in duobus prope se stantibus Capitulis Congregationis SS. Trinitatis difficulter explicari potest. Formulas has creatas esse in Capitulis a. 1675 et a. 1679, ex Actis istorum Capitulorum non constat. Dato silentio in Actis Capitulorum de aliqua compositione vel approbatione alicuius formulae supponendum est formulas desumptas esse e tempore anteriore. Diversitas formarum forsitan a duplici Protoarchimandritarum genere provenit, Protoarchimandritarum nempe Metropolitanarum et Protoarchimandritarum simplicium Religiosorum. Hoc modo certe facilius intelligi potest, cur in formula iuramenti ex a. 1675 nulla facta sit mentio nec de unione cum Ecclesia Romana, nec de obedientia erga Metropolitanam.

Pro Protoarchimandrita Metropolitana, qui promotus ad dignitatem Metropolitanam coram Nuntio iurabat, mentio in iuramento Protoarchimandritali de permansione in unione cum Ecclesia Romana non tam necessaria erat, quam pro Protoarchimandrita simplici Religioso ad dignitatem tam responsabilem in Capitulo a Religiosis liberis votis electo. Quamvis mentio de unione cum Ecclesia Romana in iuramento Protoarchimandritali pro Metropolitana admitti potuisset, secunda tamen pars de oboedientia nempe Protoarchimandritae erga Metropolitanam pro Metropolitana electo in Protoarchimandritam sine sensu fuisset.

Si quid Metropolita Protoarchimandrita in Capitulo coram suis Electoribus iurare debebat, hoc certe in primis se officio Protoarchimandritali liberis Electorum suffragiis sibi imposito fungi velle secundum omnes obligationes officii istius sincere ac fideliter et in sibi subiecta Congregatione religiosa incrementum gloriae divinae procurare, quod proprie est formula in Actis Capituli a. 1675 inserta.

De officio liberis Vocalium suffragiis imposito, haec mentio in iuramento praesertim pro Metropolitis necessaria erat, ne Metropolita successor post promotionem ad dignitatem Metropolitanam praesumet sibi ipso facto sine libera electione etiam dignitatem Protoarchimandritalem Congregationis SS. Trinitatis competere. Libertatem istam liberae electionis Religiosi post electiones Metropolitanorum Antonii Silawa et Gabrielis Kolenda specialibus adhuc scriptis ab iisdem Metropolitis immediate post electionem ad Protoarchimandritatum subscriptis reservarunt.

Verba « quousque in hoc officio permanebo, nempe ad quadriennium », in iuramento Protoarchimandritali a. 1675 inserta probabiliter ex iuramento Provincialis sive Vicarii Generalis desumpta sunt, cum Protoarchimandritae et Consultores hucusque semper perpetui erant. Unica exceptio erat Episcopi Jacobi Susza electio a. 1661 ad quadriennium in Protoarchimandritam de cetero a S. Sede nulla declarata. Ad quadriennium vel ad aliquod tempus determinatum in Congregatione SS. Trinitatis usque ad annum 1675 non eligebantur nisi Provinciales vel Vicarii Generales.

Relate ad secundam formulam, in qua Protoarchimandrita a.

1679 iuramento promisit: 1. Unionem cum Ecclesia Romana; 2. Oboedientiam Metropolitanae actuali eiusque successoribus; 3. Adimplerem officii Protoarchimandritalis secundum Constitutiones sibi a Metropolita et Religione datas — haec formula magis menti Metr. J. Rutskyj correspondere videtur. Metr. J. Rutskyj indigebat Monachis in Congregationem redactis ad fidem catholicam in sua Metropoli promovendam et ideo ipse Superior Generalis simplex Religiosus post electionem fidem catholicam coram omnibus publice iurare debuit. Quod Metr. J. Rutskyj Congregationem Religiosorum voluit dependentem a Metropolitis, ad hoc sine dubio affirmative responderi potest. De aliqua directa dependentia Congregationis SS. Trinitatis non a Metropolita, sed a Roma in Capitulo a. 1617 sermo non fuit.

Mirum esset, si Metr. J. Rutskyj fundator Congregationis Protoarchimandritae oboedientiam sibi suisque successoribus iurare non imposuisset eo magis, quod ex alia parte Religiosi Metropolitanae eiusque successoribus regulas iurandas imponere intendebant.

Supponi potest Protoarchimandritam simplicem Religiosum iurasse a. 1675 secundum formulam, quae a Metropolitis proferri solebat, et a. 1679 secundum aliam formulam, quae pro simplicibus Religiosis ad Protoarchimandritatum evectis tempore anteriore composita fuisse videtur. Ad iuramentum suprarelatum subiectionem Protoarchimandritae Metropolitanano indicantem appellavit Metr. C. Zochowskyj, nam Protoarchimandrita, qui a. 1679 id iuraverat, po-

stea sese a iurisdictione Metropolitae eximere quaerebat (1). Si hoc iuramentum a. 1679 introductum esset, Protoarchimandrita et Consultorium Congregationis SS. Trinitatis contra Metropolitam agentes talem introductionem ab ipso factam silentio non transiissent.

At limites oboedientiae a Protoarchimandrita Metropolitae debitae in iuramento non descripti sunt et ideo utraque pars suo modo oboedientiam et dependentiam explicare poterat. Quamvis Metr. C. Zochowskyj in supra citatis litteris ad Card. Nerlium Protectorem Russiae ut limites praescripta et Constitutiones Metropolitanas piae memoriae Josephi Rutskyj indicaverit, sed haec indicatio non multum iuvabat, quia de ipsa genuitate Constitutionum quaestio controversa erat (2).

Metropolita vi iuramenti et Supremi sui Superioratus multa exigere poterat, sed Protoarchimandrita et Religiosi non indicatis presse limitibus, si Metropolita non habebat vim sufficientem obligandi eos in foro externo, in multis non necessario oboediebant, quemadmodum de facto acciderat, ut Protoarchimandrita a. 1679 electus se-

(1) Metr. C. Zochowskyj ad Card. Nerlium (1683, Jul. 20): «P. Stephanus Generalis (ad quadriennium) iuravit Metropolitanano nihil se acturum independenter a suo Archiepiscopo iuxta praescripta et constitutiones Metropolitanas olim piae memoriae Josephi Ruscii. Parentiam quoque in omnibus Metropolitanano suo promisit; et tamen toto quadriennio sui Generalatus contrarium fecit et exemptionem Religionis totius Basilianae, quae non est cum illo, apud S. Sedem procurat impetrare». - *Congr. Part.*, t. 29, f. 192.

(2) *Replicae* ad S. Congregationem de Prop. Fide (1685, Febr. 23); *Congr. Part.*, t. 29, f. 267.

cundum litteras Metropolitae supracitatas toto quadriennio sui Generalatus contrarium faceret.

Limites oboedientiae Metropolitae vi iuramenti debitae indicandi erant et in re ipsa in Capitulo sequenti a. 1686 per « Nexum » circumscripti sunt.

Indicatis in Nexu praecipuis punctis dependentiae Congregationis SS. Trinitatis a Metropolita simul in ipso Nexu clausula inserta est, ut oboedientia in omnibus a Protoarchimandrita iurata iuxta hunc Nexum intelligenda esset (1). Protoarchimandrita secundum decisionem Capituli a. 1686 in Nexu insertam iuramentum praestare debuit in manus Metropolitae. Num ante a. 1686 in manus Metropolitae id praestare debuerit, haec est alia quaestio, cui affirmative respondendum est dato facto, quod Metropolita in propria persona Capitulis praesidebat.

Toto tempore subsequenti ab a. 1686 usque ad a. 1743 nulla amplius erat quaestio de iuramento Protoarchimandritae. Hoc tantum animadverti necesse est, quod formula, quae adhibita erat a. 1686, non cognoscitur. Si in Actis Capitulorum Congregationis SS. Trinitatis inter annos 1686-1743 de iuramento Protoarchiman-

(1) Sess. IV, *Nexus* n. 2: «Protoarchimandrita post suam electionem praestabit in manibus Metropolitae Iuramentum praescriptum a Josepho Velamino Rutski Metropolita, cum explicatione clausulae in eodem Iuramento positae, quae sonat oboedientiam Metropolitae in omnibus, ut sic intelligi debeat in omnibus iuxta nexum praesenti Capitulo descriptum». - *Congr. Part.*, t. 29, f. 297; AS, XII, 123.

dritye legitur, non citatur iuramentum emissum, sed simpliciter tantum dicitur Protoarchimandritam iurasse in manus Metropolitae (1).

Formula iuramenti inter annos 1686-1743 in Acta non inserta dubium manet, quid proprie Protoarchimandrita Congregationis SS. Trinitatis hoc tempore iuraret. Quando Metr. F. Hrebenetskyj a. 1755 ut argumentum iurisdictionis suae super Religiosos adduxit iuramentum secundum formulam a. 1679 cum additione limitationis secundum Nexum a. 1686, Religiosi non tantum negaverunt in iuramento invenisse aliquam mentionem de Nexu, sed imo affirmabant in iuramento Congregationis SS. Trinitatis nullam fuisse mentionem de ipso Metropolita (2).

In Capitulo primo alterius Congregationis a. 1739 Protoarchimandrita istius novae Congregationis non iurabat nec unionem cum S. Sede, nec oboedientiam Metropolitae, nec observantiam Constitutionum, sed gloriam tantum Dei promovendam (3). Cum tota quaestio de iuramento Protoarchimandritae Congregationis SS. Trinitatis ageretur, formula iuramenti Protoarchimandritae Congregationis Protectionis B. V. Mariae a. 1739 erectae non multum probat, nec

(1) Ex. gr. a. 1694, sess. VI, n. 6; (AS, XII, 135); a. 1703, sess. XV; (AS, XII, 156).

(2) «Etenim haec formula est illa, sub qua iuramentum praestari debere contenderunt Metropolitae, sed ea, quae in veritate adhibetur, diversissima est, in qua nulla penitus fit mentio vel Nexus vel Metropolitae, sed vovetur incrementum in ordine Divinae Gloriam promovendae». - *Restrictus Responsionis* (1755), n. 85.

(3) Sess. IV; A. THEINER, *Die neusten Zustände der kathol. Kirche beider Ritus in Polen. und Russland*, Documente, n. XI, p. 47-48, Augsburg 1841.

a Religiosis a: 1755 ut argumentum contra Metropolitam adducta est.

In Capitulo Generali communi utriusque Congregationis a. 1743 pro novo communi Protoarchimandrita formula iuramenti statuenda erat. Religiosi Congregationis Protectionis B. V. Mariae proposuerunt, ut Protoarchimandrita secundum Nexum in manus Metropolitanae iuraret (1), sed Religiosi Congregationis SS. Trinitatis initio noluerunt admittere tale iuramentum cum mentione obligationis oboedientiae secundum Nexum et solummodo sub pressione Religiosorum alterius Congregationis cesserunt.

Secundum formulam in hoc Capitulo acceptam Protoarchimandrita iurabat omnimodam oboedientiam Sanctae Sedi, Metropolitano autem in iis, quae in Nexu a. 1743 inveniabantur (2). Novum elementum in iuramento reperitur, nempe iuramentum omnimodae oboedientiae S. Sedi. Quod iuramentum omnino necessarium evasit post S. Congregationis de Prop. Fide declarationem 1^{mi} Maii 1742 de Religiosorum exemptione.

Si iuramentum oboedientiae S. Sedi declaratione exemptionis obtenta facile intelligitur, difficulter tamen explicatur, quo iure Protoarchimandrita iuramentum oboedientiae etiam Metropolitanae prae-

(1) Sess. XI, n. 15; *Congr. Part.*, t. 92, f. 314.

(2) Sess. XI, n. IV "Ego NN... electus in Generalem iuro Domino Deo Uni et Trino me omnimodam Sanctae Sedi Apostolicae et in omnibus, Ill.mo autem et Exc.mo ac Rev.mo D.no NN. Metropolitano totius Russiae in iis, quae Nexum in hoc praesenti Capitulo statutum concernunt, praestitutum oboedientiam...". *Congr. Part.*, t. 92, f. 314.

stare debuerit. In Archivo S. Congregationis de Prop. Fide inquirebatur, undenam Metropolita tale ius haberet (1). Difficultas eo maior erat, quia in ipso Nexu a. 1743 statim in primo puncto Protoarchimandritae imposita est obligatio praestandi iuramentum oboedientiae Metropolitano secundum omnia iura, Constitutiones et Decreta a S. Sede Apostolica lata cum obligatione manutionis et observantiae ipsius Nexus supradicti (2).

Episcopus Zenopolitanus, Delegatus Apostolicus, in Capitulo praesens potuisset indicare, cur iuramentum oboedientiae etiam Metropolitano non obstante exemptione admitteretur, sed ipse in suis litteris ad S. Congregationem missis in genere tantum allusionem fecit ad quasdam difficultates et non putavit opportunum, ut S. Congregatio de Prop. Fide hanc quaestionem de oboedientia secundum Constitutiones et Decreta S. Sedis Metropolitano debita nunc solveret (3).

Verba de manutione et observatione Nexus in iuramento Protoarchimandritae inserta secundum sententiam Episcopi Zenopolitani non contradicerent quoad substantiam Decreto de exemptione

(1) *Osservazioni di Mons. Segretario* (1743, *Nexus*, n. 1): " nelle memorie dell'Archivio della Propaganda non si rincontra Decreto alcuno, da cui provenga nel Metropolita un tal diritto ". - *Congr. Part.* t. 92, f. 218.

(2) Sess. XI, *Nexus*, n. 1; cfr. Appendix.

(3) *Riflessioni di Mons. Lascaris*: " ora sebbene per ora non sembri opportuno di spiegar quali siano questi diritti costituzioni e decreti stabiliti dalla S. Sede per non eccitare una nuova risoluzione sarà sempre al grado della S. Congregazione di spiegarli.... quando si saranno già pienamente acquietati gl' animi ". - *Congr. Part.*, t. 92, f. 355.

Religiosorum a iurisdictione Metropolitana, quia Nexus puncto de iurisdictione Metropolitana super Archimandritas excepto potius in favorem Religiosorum quam Metropolitanae loqueretur (1).

Romae decisio de iurisdictione in Archimandritas S. Sedi reservata est et ita formula iuramenti a. 1743 potuit approbari non obstante exemptione Religiosorum, cum extra ipsum actum praestationis in iuramento non inveniretur aliquid, quod in praeiudicium esset Decreto S. Congregationis 1^{mi} Maii 1742 de exemptione (2). De facto Summus Pontifex Benedictus XIV in suo Decretali «Inter plures» die 2 Maii 1744 iuramentum explicite confirmavit animadvertens tamen, ut post verba «secundum omnia lura, Constitutiones et Decreta a S. Sede Apostolica lata» Protoarchimandrita suo et totius Religionis nomine observantiam et executionem praescriptionum in Decretali «Inter plures» contentarum iuraret (3).

Animadvertendum est Summum Pontificem non approbasse nec reprobasse ipsam formulam iuramenti a. 1743, sed tantum modificasse I^{um} punctum Nexus, ut in decisione de iuramento explicita

(1) Ibidem ut supra, ff. 355-356: " Che se si aggiunge nel detto primo punto del nesso "praesertim vero super manutione et observantia praesentis nexus", sembra questo non contraddire alla sostanza del Decreto, imperocchè... tutto il resto è più tosto in favore della Religione, che del Metropolitanano, se si eccettua il punto settimo toccante alla giurisdizione sopra gli Abbatii...".

(2) *Osservazioni di Mons. Segretario*: " se si riguarda la formola di questo giuramento stabilita in questo presente Capitolo, in essa toltone il solo atto della prestazione, non pare si rincontri espressione alcuna di pregiudizio alla suddetta esenzione". - *Congr. Part.*, t. 92, f. 221.

(3) *Bullae et Brevia*, II, 24-26; *Iuris Pontificii* pars I, vol. 3, p. 148.

mentio adderetur de Decretali « Inter plures ». Additamentum factum est in media propositione I^{mi} puncti Nexus neque intentio Summi Pontificis fuisse videtur supprimendi alteram partem istius puncti. Decretale silet de hac re. Silentium Summi Pontificis quoad mentionem et observationem Nexus dubium postea causavit, cum in Capitulo Ordinis a. 1751 Protoarchimandrita et Protoconsultor electi sunt Religiosi e Provincia SS. Trinitatis, quae ultimis illis temporibus continuas lites excitabat (1). Mentio in iuramento de Nexu temporibus antea ut praetensio declarata est (2).

Ut formula iuramenti Protoarchimandritae Ordinis ideo tantum prima pars I^{mi} puncti Nexus a. 1743 recepta est cum explicita mentione etiam alterius Decretalis, nempe « Super familiam » (1756). Tota formula definitive modificata in Codicem Constitutionum Ordinis inserta est.

In formula ista definitiva praeter oboedientiam S. Sedi et Metropolitanae additum est elementum omnino novum, nempe mentionem de invicta Principi Dominatori et Reipublicae fide conservanda, de aequali tractatione Provinciarum, de observatione iustitiae distributivae in disponendis remunerandisque personis et de secreto officiali. (3)

Relate ad modum iuramenti notandum est loco antiquae ex-

(1) 1739-1742 cum Congr. Protectionis B. V. Mariae et cum Metropolitana; inter annos 1747 - 1749 cum Prov. Protectionis B. V. Mariae.

(2) *Restrictus Responsionis* (1755), n. 85.

(3) *Formula Iuramenti Protoarchimandritae; Codex Constitutionum*, 213-214.

pressionis «in manibus Metropolitanis» positum esse «in manibus Praesidis» (1), quod aliquam extensionem introduxisse videtur, tamen de facto, quia Metropolitam tantum aut aliquis Episcopus ab eo subdelegatus praesidere potuit, «in manibus Praesidis» neminem alium significabat, nisi Metropolitam aut Praesidem a Metropolitam subdelegatum, qui nomine Metropolitanis iuramentum excipere valebat.

Alia vero quaestio erat de iuramento, si quis absens Protoarchimandrita electus fuerit. Quod si propter penuriam temporis vel aliud incommodum, quin ante oculos Patrum omnium ius iurandum praestaret, venire non potuerit, Codex Constitutionum statuit ad Capitulum pertinere designare quempiam, qui eius iuramentum exciperet, quo iuramento facto muneris sui exercitium Protoarchimandrita incipere poterat (2).

Haec expressio aliquo sensu est mutatio antiquae decisionis, secundum quam Protoarchimandrita iuramentum praestare debuit in manibus Metropolitanis, sed cum aliqua decisio Sanctae Sedis hac in re defuerit, designari quispiam ad iuramentum supradictum excipiendum solummodo de consensu Praesidis potuisse videtur.

(1) *Formula Capituli Generalis*, § 7, n. 56; *Codex Constitutionum*, 198.

(2) *Formula Capituli Generalis*, § 7, n. 62; *Codex Constitutionum*, 199.

ARTICULUS SECUNDUS

PROTOARCHIMANDRITAE DEPENDENTIA
A METROPOLITA IN REGIMINE

Iurisdictio Metropolitanae in Protoarchimandritam introducta est in Capitulo Erectivo Congregationis SS. Trinitatis a. 1617. In hoc Capitulo statutum est Religiosos subesse Metropolitanae non tantum respectu Ordinis Ecclesiastici, verum etiam respectu Ordinis Religiosi (1). Aliquid accuratius non erat determinatum. Regulae speciales secundum decisionem eiusdem Capituli pro Metropolita conscribendae erant (2), sed non sunt conscriptae et ideo Protoarchimandrita a Metropolitanano in pluribus dependens remansit.

Rem totam adhuc difficiliorem reddidit factum, quod inter annos 1617-1686 Metropolitanani erant plerumque etiam Protoarchimandritae.

Secundum fontes dependentia Protoarchimandritae Congregationis a Metropolita ad haec puncta reduci potest :

Relate ad regimen internum.

1. Protoarchimandrita obligatus erat ad reddendum quotannis rationem Metropolitanae eorum omnium, quae fiebant in Congregatione monastica, et simul potuit, si quo auxilio pro bono Congregationis promovendo indigebat, exposcere a Metropolita (3). Obligatio

(1) Sess. II, n. 8-9; AS, XII, 10.

(2) Sess. II, n. 9; AS, XII, 10; sess. X; AS, XII, 17.

(3) Capitulum a. 1686, sess. IV, *Nexus*, n. 4; AS, XII, 123.

haec fuit personalis Protoarchimandritae, nam Consultores quoque semel saltem in anno scribere debuerunt ad Metropolitam, « si qua in re eius auxilium necessarium sit » (1).

In Actis Capituli a. 1684 brevis notitia de tempore antecedenti invenitur, quod nempe saltem quater in anno debuerunt celebrari consultoria in praesentia Metropolitae (2). In textu dicitur id spectare ad Metropolitam « de iure et de praescripto totius Religionis », sed forsitan neque ipse Metropolita prae manibus habuit textum talis praescripti, quia stante lite inter annos 1683-1686 cum Consultorio nil hac de re Romam scripsit, quamvis Acta Capituli Romam ad S. Congregationem de Prop. Fide miserit.

2. Unicuique Monacho, si forte gravabatur a Protoarchimandrita vel a Consultoribus, recursus patebat ad Metropolitam (3).

3. Civibus et aliis subditis monasteriorum in gravibus iniuriis appellatio patebat ad Metropolitam (4). In textu non dicitur, a quonam gravati appellare potuerint subditi ad Metropolitam, tamen videtur actum esse de gravamine ab ipso Protoarchimandrita lato (5). Num ab aliis quoque Religiosis gravati appellari potuerint immediate ad ipsum Metropolitam, de hoc non constat.

(1) Ibidem ut supra.

(2) Sess. II; AS, XII, 196.

(3) Capitulum a. 1686, sess. IV, *Nexus*, n. 4; AS, XII, 123.

(4) Capitulum a. 1686, sess. IV, *Nexus*, n. 14; AS, XII, 124.

(5) *Supplicatio Facti et Iuris* (1755), n. 59: "sicut eidem fuit reservata appellatio et cognitio gravaminum, quae Protoarchimandrita inferret tum Laicis subditis Monasteriorum tum ipsis Monachis,."

4. Ad visitanda monasteria Archimandritalia Protoarchimandrita facultatem a Metropolitano obtinere tenebatur (1).

5. Protoarchimandrita Monachos Confessarios Episcoporum revocare aliosque substituere potuit, si necessitatem magnam perspexerit, annuente tamen Metropolitano. Item de familia Episcopi, quae quantum fieri poterat, constare debuit e Monachis, Protoarchimandrita citra scitum et facultatem Metropolitanam mutare nequibat (2).

Relate ad bona materialia :

1. Aedificia monasteriorum non potuerunt construi sine licentia expressa Metropolitae vel eius Coadiutoris (3).

2. Emptiones, venditiones, conductiones, oppignorationes alii-que sive acquisitivi sive alienativi contractus fieri potuerunt solum cum praevio consensu Metropolitae (4).

Praeter haec, quae characterem magis Generalem habuerunt, in singulis casibus, si aliqua aderat difficultas, etiam ipsum Capitulum plerumque non solvebat quaestionem, sed relinquebat eam iudicio Metropolitae et Protoarchimandritae (5).

(1) Fusius hac de re, ubi de visitatione Archimandritarum.

(2) *Regulae Episcoporum*, cap. IV, nn. 2 et 7; AS, XII, 204.

(3) Capitulum a. 1629, sess. II, n. 16; AS, XII, 34. Synodus Zamoscena postea statuit, ut nulla monasteria erigerentur absque Episcopi, in cuius dioecesi erigenda erunt, consensu. - *Synodus Provincialis Ruthenorum*, p. 108, ed 3, Romae 1883.

(4) Capitulum a. 1686; sess. IV, *Nexus*, n. 12; AS, XII, 124.

(5) Ex gr. Capitulum a. 1636 in sess. XIII; punitionem alicuius Monachi delinquentis incorrigibilis reliquerat Metropolitanam et Protoarchimandritam una cum Consultoribus. Capitulum a. 1703 in sessione XI quaestionem de studiis philosophicis in Congregatione SS. Trinitatis incipiendis reliquit Protoarchimandritam et Consultorio, ut Metropolitanum consulerent.

Semperne accurate secundum has decisiones Capitulorum ambae partes processerint, singuli casus videnti sint, attamen quae in Nexu a. 1686 traduntur, in genere observata fuisse videntur, nam secus lites hac de re inter Metropolitam et Protoarchimandritam exstitissent.

Post decisionem S. Congregationis de Prop. Fide de exemptione Religiosorum a iurisdictione Metropolitanae quaestio de dependentia Protoarchimandritae in regimine a Metropolitano die 1 Mai 1742 finita esset, si in Capitulo Dubnensi a. 1743 Religiosi Congregationis Protectionis B. V. Mariae Decreto de exemptione difficultates non fecissent.

Vi Nexus in Capitulo Dubnensi a. 1743 inito:

1. Unicuique Religioso liberum erat appellare ad Metropolitam, qui monere potuit Protoarchimandritam, ut abstineret a gravamine usque ad Capitulum Generale et ibi redderet rationem (1). Hoc punctum, ut Episcopus Zenopolitanus refert, multum controvertebatur ante decisionem (2). In Decretali « Super Familiam » approbata est appellatio ad Metropolitam. Summus Pontifex non loquitur ibi de aliqua monitione Protoarchimandritae, sed simpliciter admisit appellationem ad Metropolitam tamquam S. Sedis Delegatum, salva tamen semper ipsius Apostolicae Sedis auctoritate eiusque Nuntiaturae (3). Haec decisio Summi Pontificis de appellatione quasi ad verbum postea in Codice Constitutionum in Regulis Protoarchimandritae invenitur (4).

(1) Sess. XI, *Nexus*, n. 13; cfr. Appendix.

(2) *Riflessioni di Mons. Lascaris*. - *Congr. Part.*, t. 92, f. 357.

(3) *Bullae et Brevia*, II, 109; *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 3, p. 660.

(4) *Regulae Protoarchimandritae* n. 48; *Codex Constitutionum*, 89.

2. Protoarchimandrita in principalibus Ordinis negotiis, si indicaverit opus esse consilio aut auxilio Metropolitae, recursum tenebatur facere ad Metropolitam (1). Delegatus Apostolicus, in cuius praesentia hoc statutum est, rectissime putavit id esse in favorem Ordinis (2). Possibilitas recursus tamen non inserta est in Codicem Constitutionum, forsitan quia semper certam obligationem erga Metropolitam involvebat. Probabiliter Metropolita non urgebat et ideo adhuc ante publicationem Codicis Constitutionum res in desuetudinem transiisse videtur.

3. Quod iurisdictionem in Archimandritas attinet, de hoc in Capitulo sequenti fusius sermo erit.

ARTICULUS TERTIUS

DEPOSITIO PROTOARCHIMANDRITAE.

Ex eo quod in Capitulo Congregationis SS. Trinitatis a. 1617 Metropolita ut Supremus Congregationis Superior recognitus est, eo ipso sequitur: si Protoarchimandrita seu Superior Generalis sui muneris indignus apparuerit, Metropolitam intervenire debere. Isti casui providit ipsum Capitulum a. 1617 imponens Metropolitae ius et obligationem convocandi tunc Capitulum Congregationis et in Capitulo Protoarchimandritam iudicandi. Si Protoarchimandrita reus probatus sit, deponendus erat a Metropolita et pro ratione culpaepuniendus,

(1) Sess. XI, *Nexus*, n. 3; cfr. Appendix.

(2) *Riflessioni di Mons. Lascaris*: "Il terzo è in favore pure della Religione... prima volevano porvi quotiescumque opus fuerit recurreret...". - *Congr. Part.*, t. 92, f. 356.

pro dirigenda autem Congregatione novus Protoarchimandrita in eodem Capitulo eligendus (1).

Crimina, propter quae Protoarchimandrita deponendus sit, in genere tantum indicatur, nempe si contra Protoarchimandritam aliquid Deum et Congregationem religiosam offendens probatum sit. Accuratus de iis in Regulis promissum erat exponere, sed num aliquid amplius de depositione Protoarchimandritae tempore proxime subsequenti ordinatum fuerit, non constant.

Quaestio de depositione non occurrit amplius nisi in Constitutionibus a. 1686, in quibus quasi ad verbum inserta est sine citatione decisio Capituli ex anno 1617 hoc sensu mutata, quod loco Metropolitanus, qui in tali casu Capitulum convocare deberet, positum est, ut tunc Primus Consultor Capitulum convocaret, et loco « iudicabit, » quod anno 1617 simul cum depositione et punitione ad Metropolitanam in Capitulo referendum erat, positum est: « iudicabuntque eum . . . deponetur . . . punietur » (2). Omnes istae ultimae indeterminatae expressiones Patribus Capitularibus et ideo ipsis Religiosis conferebant potestatem Protoarchimandritam Congregationis SS. Trinitatis iudicandi, deponendi et puniendi. Si tamen consideratur factum, quod Metropolita ante convocationem Capituli consulendus erat et quod Capitulis secundum easdem Constitutiones tantum Metropolita aut Protoarchimandrita praesidere poterat (3), tunc Religiosos

(1) Sess. III, n. 14; AS, XII, 11.

(2) *Constitutiones*, n. 5; AS, XII, 171.

(3) Cap. VI, n. 2; AS, XII, 181.

sine Metropolita suum Protoarchimandritam seu Superiorem Generalem deponere potuisse satis difficile est probatu.

In Constitutionibus a. 1686 adducuntur etiam causae, pro quibus Protoarchimandrita deponendus est. Causae istae sunt :

1. Si contra aliquod e tribus votis deliquerit.
2. Si notabile quid in manifestum Congregationis damnum patriverit.
3. Si quid contra fidem orthodoxam et unionem cum S. Romana Ecclesia fecerit.

Exceptis peccato carnis et delicto contra fidem orthodoxam, ob quae secundum Constitutiones absque monitione deici debuit, pro aliis delictis in eo tantum casu iudicandus erat, si post primam monitionem zelatoris sui delicta patraret et etiam secunda monitione Consultorii spreta patrare non desisteret (1).

Debueritne Protoarchimandrita a Superiore Supremo id est a Metropolita moneri, in Constitutionibus non dicitur, nec etiam ullam mentionem habes in re tam gravi momenti, ut est depositio Superioris Generalis Congregationis monasticae, de monitione vel saltem de recurso aliquo ad S. Sedem, praesertim in casu, in quo fides orthodoxa Protoarchimandritae diiudicanda esset.

Omissio Metropolitanae, ne Metropolita moneret vel adhuc magis, ne esset sermo in Constitutionibus de depositione Protoarchimandritae a Metropolitanano, intentionaliter a Religiosis facta esse videtur. Con-

(1) *Constitutiones*, cap. IV, n. 5; AS, XII, 180.

sultores Congregationis, qui omnes in suo munere perpetui erant et paulo antea Romam de exemptione scripserant, sive recte sive non recte Metropolitam accusabant, iurisdictionem tamen Metropolitanae in Religiosos Congregationi monasticae praeiudiciosam esse putabant (1), ipso autem Consultorio nimis periculosam (2). Ideo non mirum est, quod in Constitutionibus nomen Metropolitanae, in quantum possibile fuit, a Consultorio Congregationis omissum est.

Quaestio de depositione Protoarchimandritae in praxi a. 1719 contigit. Protoarchimandrita a. 1717 electus immoraliter sese gerebat et in regimine Congregationis abusus committebat. Consultorium recursum fecit ad Metropolitam et eum rogavit, ut Capitulum intimaret, quod de facto obtinuit, cum Metropolita rogatus a Consultorio Capitulum pro die 6 Junii 1719 Chelmam convocaverit.

In quantum e Summario extracto ex Actis Capituli Chelmensis constat, Protoarchimandrita iudicatus est non tam a Metropolita, quam ab ipsis Patribus Capitularibus, qui per scrutinium de vita lubrica et de malo regimine Protoarchimandritam reum declararunt. Capitulum decrevit suspendere Protoarchimandritam ab officio, substituit Vicarium Generalem, assignavit Inquisitores et ad Protoar-

(1) Informatio Romam P. Consultori (1683): "Propter gravamina antecedentia, praesentia et sequentia supplicandum omnino, ut eximamur sicut caeterae Religiones". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 143.

(2) Consultor ad S. Congregationem de Prop. Fide (1683): "Supplicat humillime EE. VV.... ut sex primarii, nimirum Consultorium totum, quod sentit se nimis gravari ab Ill.mo D. Metropolita Russiae, ob praesentem litem, eximatur ab iurisdictione Ill.mi dependeatque immediate ab Ill.mo D.no Nuntio Apostolico, alias non sunt securi de vita". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 157.

chimandritam iudicandum novum Capitulum eodem anno die 22 Septembris celebrandum indixit (1).

In Capitulo hoc probata sunt crimina Protoarchimadritae. Decreto capitulari, quia reus renuebat venire ad Capitulum, veluti contumax excommunicatus et officio Protoarchimandritali destitutus et ad alia officia beneficiaque inhabilis declaratus est. Secundum idem decretum ex-Protoarchimandrita debuit in carcerem trudi adhibito etiam brachio saeculari, poena autem reo infligenda iudicio Consultorii Metropolitana praeside derelicta est. Decretum Capituli subscripserunt: Metropolita, tres Episcopi, sex Archimandritae, quatuor Consultores Congregationis, triginta Superiores Monasteriorum, sex Vicarii ac Legati et Secretarius Congregationis (2).

Decisio lata est ab omnibus Patribus Capitularibus (3). Tota tamen quaestio multum ab ipso Metropolita dependebat, quia P. Maximianus Witrynskyj ex-Protoarchimandrita, qui Romam fugerat, de iniusta depositione non Patres Capitulares accusavit, sed ipsum Metropolitam Leonem Kiszka. In suis litteris ad S. Congregationem de Prop. Fide ex-Protoarchimandrita accusabat eum, quod contra Bullas Apostolicas et contra constitutiones Ordinis Consultores convocaverit, timorem illis incusserit et ita contra Protoarchimandritam et

(1) *Summarium extractum e Capitulo Chelmensi* (1719, Jun. 6); *Congr. Part.*, t. 64, f. 117.

(2) *Summarium extractum e Capitulo Novogrodensi* (1719, Sept. 22); *Congr. Part.*, t. 64, f. 117-118.

(3) Sess. V; *Supplicatio Facti et Iuris* (1755), *Summarium*, n. 85 C.

simul contra unum e Consultoribus sententiam promulgaverit et irregulariter utrumque deposuerit (1).

Quidquid sit de irregularitate processus, saltem in hoc P. Witrynskyj non dixit veritatem, quod depositionem adiudicavit ipso Metropolitae sine mentione de depositione capitulariter facta et de decreto depositionis ad omnibus in Capitulo praesentibus subscripto. Num Metropolita non recte processerit et aliquas Bullas violaverit, de hoc non constat. P. Witrynskyj in genere tantum affirmabat Metropolitam violasse Bullas Apostolicas et Constitutiones Religiosas, quasnam autem, non indicavit. Bullae tamen Apostolicae Congregationem SS. Trinitatis respicientes, quae aliquid de depositione loquantur, non sunt notae. Constitutiones vero tantum ex a. 1686 considerari potuissent, sed in iis tam generalis erat sermo de depositione, ut Metropolita depositionem Protoarchimandritae capitulariter decisam subscribens nihil omnino contra Constitutiones egerit.

Recursu ab ex-Protoarchimandrita ad S. Sedem facto Metropolita obtinere voluit totam rem, si S. Congregationi de Prop. Fide placuerit, in Synodo Provinciali tempore proximo sub praesidentia Nuntii celebrando revideri (2). S. Congregatio negative respondit. Mense Maio eiusdem anni Nuntius S. Congregationi refert se acta processus ipsi a Metropolita missa Romam transmissurum esse (3). Metro-

(1) (1720, Febr. 28); *Congr. Part.*, t. 64, f. 105-106.

(2) Procurator Congr. SS. Trinitatis ad S. Congr. de Prop. Fide (1720); *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 4, f. 1.

(3) (1720, Maii 15); *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 4, f. 76.

lita persuasus erat se posse causas Protoarchimandritarum Congregationis SS. Trinitatis iudicare. Ut exemplum adduxit causam suam nondum Metropolitanæ cum Protoarchimandrita Joachimo Kuszelycz, quam iudicandam Nuntius ad Metropolitanam Leonem Zalenskyj remiserit. Etiam ipse quoque P. Witrynskyj ante depositionem in causa sua cum P. Basilio Procewycz Ordinis Consultore non declinaverit forum Metropolitanum et demandari sibi commissionem expetierit (1).

Plus quam tres anni transierunt, priusquam S. Congregatio de Prop. Fide in Congregatione Particulari die 1 Martii 1723 audita relatione processus facta per D. Florellum Iudicem deputatum edixit prævia infirmatione sententiæ latæ a Leone Kiszka Metropolitanano totius Russiae etiam super censuris contra P. Witrynskyj eundem esse reintegrandum ad officia et statum, in quo erat ante inceptam inquisitionem (2).

Haec igitur supponi possunt: aut S. Congregatio Metropolitanam ad Protoarchimandritam deponendum vel ad eiusdem depositionem a Capitulo factam confirmandam incompetentem iudicavit, aut processus in tam gravi casu a Metropolitana et Capitulo non erat secundum omnes exigentias iuridicas factus. Probabilius secundum, nam si culpa rite probata fuisset, tunc certe S. Congregatio depositionem statim approbasset et depositum post quatuor fere annos elapsos ad officia et statum non reintegrasset. Dubium S. Congregationis de pro-

(1) *Supplicatio Facti et Iuris* (1755), *Summarium*, n. 48 B.

(2) *Scrilt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 4, f. 417.

cessu ante facto apparet etiam ex hoc, quod S. Congregatio ex-Protoarchimandritam reintegrans Nuntio commisit, ut processum super deductis conficeret etiam in ordine ad administrationem servatis servandis et, si de indiciis reatus constiterit, contra reintegratum ad suspensionem a muneribus procederet. Simul Nuntio S. Congregatio praescripsit, ut actis completis eadem ad S. Congregationem transmitteret (1).

Protoarchimandrita ad officium restituto Metropolita non ausus est non tantum ponere quaestionem de depositione, sed ne suspendere quidem Protoarchimandritam, etsi causae amovendi eum adfuerant. Post annum Metropolita ipsam S. Congregationem de Prop. Fide petivit, ut P. Witrynskyj ad Protoarchimandritatum restitutus ab officio suspenderetur. Ut causas adduxit, quod P. Witrynskyj commissarios ad litem finiendam nominare evitaret, testibus metum infligeret et secundum antiquum modum viveret (2).

Metropolita non sine fundamento egit, cum etiam ipsi Religiosi Patre Witrynskyj non fuerint contenti. Procurator Congregationis SS. Trinitatis ad Summum Pontificem postea scripsit restitutum officio solummodo ob reverentiam S. Sedi a Religiosis receptum esse eundemque P. Witrynskyj post restitutionem insolentiorum existisse, vitam magis scandalosam quam antea duxisse et monasteria spoliasse (3).

(1) *Ibidem ut supra.*

(2) Metropolita ad S. Congr. de Prop. Fide (1724, Mart. 22); *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 4, f. 525.

(3) (1726, Maii 15); *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 5, f. 33-34.

Protoarchimandrita iterum suspensus est, sed nunc auctoritate S. Sedis ab Auditore Nuntiaturae, qui Vicarium instituit P. Antonium Zawadskyj cum facultate invocandi, si opus fuerit, Metropolitanum auxilium et etiam subsidium brachii saecularis ad includendum suspensum in monasterium Torocanense (1). De ulteriore sorte ex Protoarchimandritae, qui in Helvetiam fugerat, non Metropolita sed Nuntius inquisitiones fecit (2).

Depositio Protoarchimandritae postea amplius non accidit. Verum est Congregationem SS. Trinitatis a. 1742 obiecissee Metropolitanum Athanasio Szeptycky amotionem ab officio Protoarchimandritae Congregationis Protectionis B. V. Mariae Patricii Zyrawskyj (3), sed obiectio ista sine fundamento erat, cum Protoarchimandrita P. Zyrawskyj sua sponte officio renuntiaverit (4).

In Capitulo Dubnensi a. 1743 inter alia etiam haec quaestio de depositione Protoarchimandritae determinata est. Secundum Nexum Metropolitanum monere debuit Protoarchimandritam paterne ad rectius vi-

(1) Rotulum inquisitionis ab Nuntiaturae Auditore productae; *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 4, f. 556-557.

(2) Nuntius ad S. Congr. de Prop. Fide (1726, Nov. 3): "Mi è finalmente riuscito di avere per mezzo del Segretario dell'Ambasciata di Francia tutte le notizie... Mi si dice dunque in sostanza, che veramente egli è maritato... non ho stimato bene di avanzare le istanze di codesta S. Congregazione presso il Senato di Berna per riavere le cose preziose... è forza concludere, che le avrà dissipate, e per quel che concerne le scritture, o le avrà bruciate, o non se ne sarà voluto incaricare fino a Berna". - *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 5, f. 55-56.

(3) *Memoriale Additionale* (1742), n. 32.

(4) *Restrictus Responsionis* (1742), *Summarium*, n. 3.

vendum et muneri suo satisfaciendum, quotiescumque compertum fuerit Protoarchimandritam munere suo abuti vel non exemplariter vivere. Si Protoarchimandrita monitioni non paruerit et prorsus incorrigibilis fuerit, ad Metropolitanam pertinebat inito consilio utriusque Provinciae convocare Capitulum Generale servatis die, mense et loco pro Capitulis designatis, non tamen observato quadriennio (1).

Notandum est, quod proponebatur, ut videlicet canonice moneret, et solum sub influxu Episcopi Zenopolitani mutatum est in: « paterne monebit » (2). Quis debuerit iudicare, in genere tantum indicatum est, nempe « capitulariter descendent ad iudicandum, » ubi et Metropolita et Patres Capitulares intelligendi sunt. In ipsis tamen Actis originalibus istius Capituli non in omnibus ad literam idem scriptum est. In aliis loco « capitulariter descendent » positum est in singulari « capitulariter descendet. » Utrum error irreperit, an in ipso Capitulo in duplici forma scriptum sit, difficile est dictu. Romam mitti Episcopus Zenopolitanus maluit ex Actibus originalibus exemplar, ubi « capitulariter descendent » scriptum erat et in suis litteris ad S. Congregationem mentionem expressam hac de re fecit. Idem Episcopus voluit fieri, ut in dicto puncto Nexus ponatur clausula de « praevio consensu S. Congregationis vel cum scitu Ill.mi D.ni

(1) Sess. XI, *Nexus*, n. 12; cfr. Appendix.

(2) *Riflessioni di Mons. Lascaris*: "Sul duodecimo punto Mons. Delegato ha avuto molto che fare, avanti che l'abbia potuto ridurre a un senso ragionevole". - *Congr. Part.*, t. 92, f. 357.

Nuntii Poloniae pro tempore existentis », sed congregati in Capitulo Patres renuerunt (1).

Quod Codicem Constitutionum attinet, haec quaestio non tractatur.

(1) Ibidem ut supra: "Ha insistito veramente Mons. Delegato acciò vi fosse posto detta clausola ma non hanno voluto dicendo che il male può esser pressante e per ciò esigere un pronto rimedio qual non sarebbe quello di ricorrere a Roma".

CAPUT III
DE POTESTATE METROPOLITAE
IN ARCHIMANDRITAS

ARTICULUS PRIMUS

ERECTIO ET SUPPRESSIO ARCHIMANDRIARUM

Tota quaestio de potestate Metropolitana in Archimandritas intime connectitur cum quaestione erectionis et suppressionis Archimandriarum, ideo de erectione et suppressione Archimandriarum nonnulla dicenda sunt. Non potest negari erectionem Archimandriarum post Unionem cum S. Sede et in certo sensu etiam suppressionem earum in aliquo gradu a Metropolita dependentes fuisse. Quoniam autem haec immediate etiam iurisdictionem Protoarchimandritae tangebatur, non mirum est, quod pro ipsis Religiosis non parvi erat momenti, utrum aliquod Monasterium Archimandria esset an non.

Distinctio essentialis inter monasteria archimandritalia et monasteria simplicia introducta esse videtur eo momento, in quo orta est differentia essentialis inter Superiores monasteriorum titulum Archimandritarum habentes et Superiores eo titulo carentes. Cum autem discrimen istud

inter Superiores Archimandritas et Superiores Hegumenos non prius quam post Unionem notatur et quidem sub Metropolita J. Rutzkyj, consequenter et distinctio essentialis inter monasteria non-archimandritalia et archimandritalia non prius ac eo tempore introducta est.

In Capitulo primo Congregationis SS. Trinitatis a. 1617 probabiliter adhuc ignorabatur quaestio Archimandriarum; nullam enim fecit mentionem Capitulum de aliqua distinctione inter monasteria.

Titulus Archimandritae secundum disciplinam communiter in Oriente vigentem promiscue adhibebatur (1) et in decursu temporis factus est titulus honorificus tantum pro Superioribus monasteriorum maiorum (2). Quomodo autem in Metropoli Kioviensi ante Unionem pro suis Superioribus titulum honorificum Archimandritae singula monasteria acquisiverint, nos fugit. Titulus semel introductus transiebat ad successores et consequenter ipsum monasterium Archimandritae denominationem cum tempore assumpsisse videtur, sed in quo tempore et quo iure singuli Superiores et singula monasteria titulum archimandritalem adhibere incepissent, de hoc medio saeculo XVIII iam ipse Nuntius indicationes accuratas invenire non poterat (3). Maior

(1) S. ROMANI, *Institutiones iuris canonici*, vol. I, p. 420-421, nn. 828-829, Romae 1941.

(2) N. MILASCH, *Das Kirchenrecht der morgenländischen Kirche*, p. 676, ed. 2, Mostar 1905: "Die Benennung Archimandrit wurde den Vorstehern grösserer Klöster und die Bezeichnung Hegumen den Vorstehern kleinerer Klöster beigelegt, ohne dass jedoch die Rechte und Pflichten derselben einen Unterschied aufzuweisen hatten".

(3) Informatio Nuntii ad S. Congregationem (1748, Maii 20): "L'assegnare il numero delle Abbazie antiche per confrontarlo colle esistenti è impossibile,

pars monasteriorum hunc titulum certe ab antiquitate possidebat, id est a tempore longe ante Unionem, quia tempore Metr. J. Rutskyj nonnulli Superiores et monasteria constanter isto nomine usi sunt.

Quod Patriarcha Constantinopolitanus aliquibus monasteriis in Metropoli Kioviensi titulum archimandritalem saeculis antecedentibus concesserit, de hoc non constat. Non est impossibile, quod in aliquibus monasteriis ipsi Patroni tale titulum pro Superioribus monasteriorum a se fundatorum aut in actu foundationis introduxerint, aut postea a Superioribus introductum tacite approbaverint. Semel titulo archimandritali introducto Patroni, ut refert Nuntius, non tam libenter suppressionem tituli permittebant (1).

Non excluditur possibilitas, quod ante Unionem ipsi Metropolitanæ Kiovienses pro aliquibus monasteriis motu proprio titulum archimandritalem concesserint, tamen in propria dumtaxat dioecesi, quia Metropolitanæ Kiovienses ante a. 1617 aliquam iurisdictionem in Monachos et monasteria in dioecesibus Episcoporum Suffraganeorum exercuisse non probatur. Pro suppositione: ipsos Metropolitanæ aliquibus

poichè mancano i documenti da dimostrare la qualità ed origine delle esistenti, non che delle abolite. L'ignoranza de' secoli passati, le desolazioni continue del paese fatte nelle guerre... i frequenti incendi degli Archivi, case e chiese per lo più di legno... non hanno permesso di conservare i documenti necessari". - *Congr. Part.*, t. 103, f. 583.

(1) Ibidem ut supra: "perché essendo tutte le Abbazie esistenti o per consuetudine o per abuso o per fondazione, il che è difficile a decidersi, di gius padronato regio, o di Signori particolari padroni de' beni, ove le medesime sono situate, questi si sono sempre opposti, e sempre si opporranno a simili soppressioni".

monasteriis titulum archimandritalem concessisse stat factum longe maioris numeri Archimandriarum in dioecesi Metropolitana Kioviensi quam in aliis dioecibus. Etenim in ipsa dioecesi Metropolitana tempore Synodi Brestensis (1596) numerus Archimandriarum octo alias dioeceses simul sumptas superabat (1).

Habuerintne Archimandritae in Metropoli Kioviensi ante Unionem (1596) insignia Episcopalia id est mitram, baculum et crucem pectoralem, nos praeterit.

Quod benedictionem attinet, usque ad a. 1617 nulla inter Hegumenos et Archimandritas distinctio essentialis intercessisse videtur. Benedictio ecclesiastica Superiorum monasteriorum ante a. 1617

(1) Monasteria, quae tempore Metr. J. Rutskyj (1614-1637) ut Archimandriae exstiterunt et titulum archimandritalem probabiliter ante Unionem (1596) acquisiverunt, secundum fontes prae manibus adhibitos haec erant:

1. Kievopecerense (Metr.)	10. Grodnense (Metr.)
2. Braslaviense	11. Mstyslaviense
3. Lavryszoviense (Metr.)	12. Pustinense
4. Minscense (Metr.)	13. Kobrynense
5. Suprasliense (Metr.)	14. Trocense (Metr.)
6. Zydyczynense	15. Czernihoviense (Metr.)
7. Leszczense	16. Staroduboviense (Metr.)
8. Vilnense (Metr.)	17. Smolenscense
9. Dermanense	

N. B. Distinctio inter catholica et pravoslava hic non notatur, quia excepto monasterio Kievopecerensi cetera omnia, antequam a Moscovitis occupata sunt, certo tempore a catholicis possidebantur. Monasteria ista erant eo tempore Archimandriae, cfr. quoad nn. 1-7: *Descriptio Archivi Metr. Unit.*, I, 90-91, nn. 201, 202, 204; quoad nn. 8-14: N. PETROV, *Oczerk Istorii Basilijskago Ordena* (Trudy, 11 (1870) XI, 354); quoad nn. 15-17: Relatio de statu Metr. Kiov. (1671, Dec. 8), *Scrif. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 1, f. 448: "In illo Ducatu Severiensi duas Archimandrias perdidit Unio, Staroduboviensem et Czernihovenem. Tertiam quoque Archimandriam Smolenscensem".

probabiliter non habuit aliam significationem nisi solemnem ex parte auctoritatis ecclesiasticae approbationem Superioris monasterii sive a Monachis libere electi sive a Patrono propositi. Hoc modo non tantum monasteriorum Superiores, qui titulum Archimandritarum habuerunt, benedicebantur, sed et simplices Hegumeni seu Superiores monasteriorum minus excellentium vel potius minus opulentium (1). Quod Archimandritae tantum necessario benedici debent et quod benedictio ius dat ad insignia Episcopalia, hoc non prius nisi post a. 1617 ab ipsis Superioribus monasteriorum archimandritaliis ad sese a Superioribus quadriennialibus a. 1617 institutis distinguendum introductum esse videtur.

Discrimen incipit cum Capitulo Congregationis SS. Trinitatis a. 1617, in quo statutum est, ut Superiores monasteriorum ad quatuor tantum annos et quidem a solo Protoarchimandrita Consultoribus Congregationis consultis nominarentur. Mens Capituli a. 1617 est evidens: in omnibus monasteriis sive divitioribus sive pauperioribus in tota Metropoli Kioviensi Superiores secundum hanc decisionem nominandi erant a Protoarchimandrita et in suo munere remanere non poterant ultra quadriennium. Sed aliud erat statuere, aliud statuta executioni mandare. Oppositio quaedam certe praevidenda erat.

Immediate triplex difficultas exorta est:

1. Quid faciendum cum Superioribus, qui vi privilegiorum monasteria gubernabant.

(1) Exemplum cfr. *Akty odnoszasczijasja k istorii Juznoj i Zapadnoj Rossii*, t. I, p. 186-187, n. 163, Petropoli 1863.

2. Quid faciendum cum Monachis, qui non a Protoarchimandrita sed a Laicis promotiones procurabant.

3. Quid faciendum cum Patronis, qui omnibus hucusque monasteriorum Superioribus privilegia dabant ad vitam.

Quoad primum notandum est, quod Superiores a Patronis nominati et a competente auctoritate ecclesiastica in munere constituti usque ad mortem in pacifica monasteriorum possessione relinquebantur. Mortuo Superiore perpetuo Protoarchimandrita, si non aderat aliqua difficultas, per liberam collationem promovebat Superiorem ad quatuor annos. Difficultates exoriebantur plerumque ex parte ipsorum Religiosorum, qui vacante superioratu alicuius monasterii praeter scitum Protoarchimandritae nominationem directe ad ipsis Patronis sibi procurabant. Protoarchimandrita contra id genus Monachos ambitiosos nihil agere potuit, cum secus in litem cum Patronis incideret. Propter ius patronatus suppressere in omnibus monasteriis superioratus perpetuos difficile erat.

Ad suppressionem enim superioratum perpetuorum requirebatur ex parte Religiosorum, ne eos ambirent, etsi Patroni aliquem eorum Superiorem nominare vellent; ex parte vero Patronorum cessio iuris nominandi Superiores monasteriorum sui patronatus. Patroni generatim vivente Metr. J. Rustkyj contra suppressionem superioratum perpetuorum nihil reposuisse videntur, privilegia autem petentibus non recusabant.

Num Metr. J. Rustkyj cum omnibus Patronis locutus sit, non

constat; de aliquibus tamen notatur, quod de Superiore temporali introducendo Metropolita cum Patrono rem composuit (1).

Superiores perpetui supprimendi erant non tantum in monasteriis pauperioribus sed et in divitioribus. In illis nulla aderat difficultas specialis, sed aliter erat in monasteriis divitioribus, quorum Superiores generatim titulis Archimandritarum exornati erant. Congregatio monastica non aegre ferebat titulum archimandritalem (2), sed solum superioratum ad vitam, qui sub praetextu tituli archimandritalis suppressi nequibat. Hinc quidem tempore Metropolitae J. Rutskyj post a. 1617 distinctio essentialis inter simplices Superiores et Superiores Archimandritas inducta est. Quorum illi erant quadriennales, hi ad vitam; illi promovebantur a Protoarchimandrita, ad officium suum sine ulla solemnitate introducebantur et via administrativa a Protoarchimandrita, si opus fuit, removebantur, hi vero nominabantur a Patronis, benedicebantur et constituebantur in munus cum certa solemnitate a Metropolitis, a suo vero munere propter sola delicta removeri poterant consentiente Patrono per depositionem a Metropolita factam probatis in iudicio Metropolitanano criminibus.

Datur adhuc alia nota Archimandritis propria, quae in eo est, quod Religiosus ad superioratum monasterii archimandritalis promotus

(1) Ex. gr. de monasterio Dermanensi, cfr. N. PETROV, *Oczerk istorii Basilianskago Ordena*, (Trudy, 11 (1870) XI, 353-354).

(2) Metropolita J. Rutskyj a. 1636 pro monasterio Vilnensi procuravit a Rege non suppressionem tituli archimandritalis, sed tantum superioratus ad vitam; cfr. Capitulum a. 1636, sess. IX; *AS*, XII, 40. De facto tamen superioratus ad vitam per aliqua decennia remansit et solummodo suppresso titulo archimandritali suppressi potuit.

suum monasterium administrare ad modum Abbatis occidentalis Commendatitii solebat. Quamvis monasteria ritus orientalis ut beneficia commendatitia considerari iam saec. XVI ante Unionem coepta essent (1), nihilominus hic usus solum post Unionem et praesertim post mortem Metr. J. Rutskyj in regulam transiit, quo facto in optime fundatis monasteriis, paucissimi debebant Monachi (2), dum aliquando in quibusdam laici dumtaxat iidemque Archimandritarum consanguinei una cum suis familiis laute vivebant (3).

Habuitne Metropolita ius erigendi et supprimendi Archimandrias, vel potius potuitne Metropolita concedere vel suppressere titulum archimandritalem? De hoc quaeri potest solum post a. 1617 id est post tacitam Episcoporum renuntiationem iurisdictionis in Religiosos et praesertim post a. 1635 id est post acquisitionem privilegii Regii, quo ius proponendi ad Archimandrias et Episcopatus candidatos solo Metropolitanae concessum est.

Tota quaestio de erectione vel suppressione Archimandriarum reducenda est ad facultatem promovendi vel impediendi nominationem a Patronis Superiorum perpetuorum, qui omnes, Hegumeno S. Crucis

(1) *Supplicatio Facti et Iuris* (1755), *Summarium*, nn. 102, 103, 105.

(2) Procurator Religiosorum ad S. Congr. de Prop. Fide (1728): "ad praesens: Czereiensis Archimandrita unicum et solum habet Religiosum, Braslaviensis unum itidem Religiosum habet, Chobrinensis unum aut duos, -оуцгоуС busensis unum, Polocensis extra urbem ad S. Romanum duos aut tres. Proventus... convertuntur ab Abbate in servos, consanguineos, vestes practiosas". - *Congr. Part.*, t. 74, f. 103.

(3) P. KAMINSKYJ, *W oboroni Potienvoi Unii*, p. 40 - 48, Leopoli 1929.

Dubnensi per aliquod tempus excepto, in Congregationem redacti titulo honorifico Archimandritarum ornabantur et ab iurisdictione Protoarchimandritae aliquomodo exempti praesumebantur. Promoto Superiore ad vitam et ipsum monasterium vocari incipiebat Archimandria, sed nec ipsum monasterium nec Monachi in tali monasterio degentes ullum ius vel privilegium Superiore excepto acquirebant.

Metropolita J. Rutskyj, in quantum potuit, conatus est suppressere Superioratus ad vitam. Religiosis, qui contra suam et Protoarchimandritae voluntatem a Patronis nominationes procurabant, denegabat benedictionem, immo privilegia ab iis auferebat et eos puniebat et ad obveniendum continuis difficultatibus in pluribus monasteriis ipsum titulum archimandritalem suppressit (1). Suppressio in hoc consistebat, quod ad monasterium archimandritale promovebatur a Protoarchimandrita consentiente Metropolitano Superior ad quatuor annos cum simplici titulo Hegumeni et tota res, nisi Patronus quid opponeret, erat finita, quia omnia monasteria ab antiquitate in usu communi simpliciter « Monasterium » vocabantur et nullius intererat, quo titulo Superior monasterii uteretur, nisi eorum qui dependenter a titulo Superioris minorem vel maiorem influxum in ipsum monasterium exercere poterant.

Vox decisiva, quam Metropolita quoad existentiam Archimandriarum habuit, ex eo provenit, quod nominatus a Patrono Superior secundum leges Regni ab auctoritate ecclesiastica constitutionem in

(1) N. PETROV, *Oczerk Istorii Basilianskago Ordena* (Trudy, 11 (1870) XI, 354).

munus necessario obtinere debuit. Haec autem post a. 1617 a Metropolita dependebat. Metropolita id pluries denegare potuit et hanc viam secutus est Metr. J. Rutskyj. Successores autem eius Metr. A. Silawa et Administrator Metropolis G. Kolenda omnino contrarie egerunt et omnibus, qui nominationem a Patronis obtinuerant, sine ulla difficultate institutionem canonicam concedebant. Ideo non tantum suppressae Archimandriae revixerunt, sed etiam monasteria, quae nunquam Archimandriae appellabantur, Archimandriae factae sunt et titulo isto uti coeperunt.

Erectionem Archimandriarum factam esse ex motivis religiosis valde dubitandum est (1). Cum Archimandriae sine ullo consensu S. Sedis a solo Metropolita creatae sint (2), non mirum est, quod Religiosi tales Archimandrias omnibus modis suppressere quaerebant. In Capitulo a. 1661 facta est protestatio contra Administratorem Metropolis, ne Archimandritas promoveret (3). A. 1663 quaestionem movebant Religiosi apud S. Sedem (4). In Capitulo Brestensi a.

(1) Ep. J. Susza ad Nuntium (1684, Jul. 16): "succeedente licentia D.ni Metropolitanani Sielawa primum privati Monachi, stimulante amore habendi, advitalitia sibi Privilegia a Regibus procurare coeperunt et simplicia monasteria in Archimandrias converterunt". - *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 2, f. 189.

(2) *Riflessioni di Mons. Segretario* (1742): "Il Metropolita Sielava ha non poco sconvolto il buon ordine de' Monaci col ridurre in Abbadii i Monasteri semplici". - *Congr. Part.*, t. 91, f. 37.

(3) Sess. VI; AS, XII, 70.

(4) *Memoriale Ill.mo D.no Segretario a Religione*: «Petit itidem Religio, ut S. Congregatio de Prop. Fide de abolendis Archimandriis consulere velit, praecipue ubi nunquam antea fuerint». - *Scritt. rif. nelle Congregazioni, Ruteni 1658-1668*, f. 161.

1667 una e praecipuis rationibus, propter quam Metropolita electus est Protoarchimandrita, erat, ut eo facilius Metropolita Archimandrias supprimeret (1).

Elenchis Archimandriarum a. 1658-59 (2) et a. 1671 (3) comparatis dicendum est erectionem Archimandriarum reapse a Me-

(1) Sess. II; AS, XII, 88.

(2) "Archimandriatus seu Abbatiae, quas tenent Uniti:

1. Vilnensis - Benedictus Terlecki	13. Minscensis - Barlaam Kozinski
2. Bythenensis - „ „	14. Pustinensis - „ „
3. Trocensis - Michael Paszkowski	15. Grodnensis - Andreas Piaskowski
4. Polocensis - Josaphat Dubieniecki	16. Smolenscensis - Stephanus Wolo-
5. Mscislaviensis - Paulus Korsak	sowicz
6. Suprasliensis - Gabriel Kolenda	17. Czernihoviensis - Arsenius A-
7. Berezveczensis - „ „	bramowicz
8. Leszczensis - „ „	18. Braslaviensis - Athanasius Soko-
9. Czereiensis - Andreas Zloty	linski
10. Dermanensis - Procopius Chmie-	19. Kobrinensis - Benedictus Glinski
lowski	20. Dorohobuzensis - Gennadius Hu-
11. Dubnensis - „ „	lanicki.
12. Zydicensis - Benedictus Bako-	
wiecki	

Cetera monasteria sub Igumenis seu Prioribus". - *Scrutt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 1, f. 42.

(3) Relatio de statu Metropolis Kioviensis - *Status Religionis Basilianae. Archimandriae*: Zidicziniensis - Suprasliensis - Berezveczensis - Polocensis - Czereiensis - Braslaviensis - Smolenscensis - Pustinensis - S. Onuphriensis - Grodnensis - Vilnensis - Trocensis - Leszczynensis - Cobrinensis - Dermanensis - Dubnensis - Dorohobuscensis.

Hegumenatus Superiorum: Bythenensis - Volnensis - Czerulonensis - Minscensis - Lauriszoviensis alias Novogrodecensis - Chelmensis - Zirovicensis - S. Crucis - Culemcinensis - S. Iosaphat Poloc. - Brestensis - Uhnoviensis - SS. Sergii et Bacchi Romae - Suerzensis, fundatio nova.

Monasteria monialium: Vilnense - Minscense - Grodnense - Novogrodecense - Polocense - Orsanense - Pinscense - Dubnense - Chelmense - Lannense. *Scrutt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 1, f. 443.

tropolita G. Kolenda non promotam fuisse, immo duo monasteria, quae a. 1658-59 suberant Archimandritis, a. 1671 Superiores habuisse simplices Religiosos (1). Capitulum a. 1675 Praeside Metr. C. Zochowskyj tres Archimandrias suppressi statuit. Metropolita decisionem ad approbandum Romam misit et approbationem obtinuit (2), sed tantum Archimandria Czereiensis statim suppressa est. In monasterio Vilnensi simplex Superior solummodo a. 1705 et in Minscensi non ante a. 1715 introducitur (3).

Nexu a. 1686 erectio et suppressio Archimandriarum limitatae sunt. Capitulum a. 1686 et ipse Nexus in hac materia nihil statuit, nisi promotionem et depositionem Superiorum temporalium reservavit Protoarchimandritae, perpetuorum vero Metropolitae. Deinceps uterque de suis monasteriis curabat, ut pacis gratia « status quo » conservaretur. Per erectionem vel suppressionem Archimandriae post a. 1686 promotio Superioris illic ad Metropolitam, hic ad Protoarchimandritam transibat, ideo erectio vel suppressio evitabantur. Comparatione facta inter elenchum Archimandriarum a. 1671 et elenchum Vocalium pro Capitulo Generali secundum Constitutiones a. 1791 (4) necnom elenchum Archimandriarum resuscitandarum in Constitutione

(1) Bythenense et Minscense, sed hoc ultimum a. 1675 iterum inter Archimandrias invenitur.

(2) *Udienze di Nostro Signore*, t. 1, f. 233.

(3) I. STEBELSKI, *Chronologia*, p. 381, Vilnae 1782.

(4) *Codex Constitutionum*, 192.

Dietae Regni a. 1768 (1) ad conclusionem pervenitur: post a. 1686 nulla Archimandria erecta est, praeter Vilnensem et Minscensem duae adhuc suppressae sunt (2), quatuor autem a pravoslavibus acquisite (3).

Ad instantiam Protoarchimandritae, qui a. 1749 a S. Sede obtinere voluit suppressionem Archimandriarum, S. Congregatio Nuntio praecepit, ut hac in re Protoarchimandritam adjuvaret (4). Nuntius tamen expositis S. Congregationi difficultatibus opinionem suam personalem attulit, ut relictis Archimandriis, quae existunt, impediretur, quominus Metropolita sine consensu S. Sedis Archimandrias erigeret. Nuntius simul mentionem fecit magni esse momenti hac in re, si S. Congregatio statutura sit, cui proprie subsint Archimandritae (5).

Breve Summi Pontificis Benedicti XIV « Super familiam » (1756) controversiam definitive diremit: Ad Metropolitam tantum institutio Archimandritarum pertinet, installatio vero ad Protoarchimandritam; Protoarchimandrita iurisdictionem habet in bona Archimandriarum et in personas Archimandritarum. Hinc consequenter Metropolita nec suppressere nec erigere Archimandrias amplius potuit, cum denegare vel concedere installationem ad ipsum post Breve « Super familiam » non pertineret.

(1) *Volumina Legum*, t. 7, p. 746, Varsaviae 1782.

(2) Berezvecensis et Pustinensis.

(3) Milecensis, Ovruczensis, Unioviensis et Kanioviensis; Milecensis acquisita est paulo ante a. 1686; Kanioviensis a. 1743 mere titularis erat.

(4) S. Congr. ad Nuntium (1749, Sept. 20). - Copia in *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 7, f. 419.

(5) (1749, Oct. 13). - *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 7, f. 431-434.

Quoad erectionem et suppressionem Archimandriarum post a. 1756 aderat difficultas quaedam ex parte Patronorum. Hi sane ante a. 1756 resuscitare quasdam Archimandrias olim suppressas conabantur. Ad tollendas lites Summus Pontifex in supradicto Brevi Patronis iniunxit, ut iura sua probarent (1). Quae tamen non videntur probata esse. Religiosi nominatos a Rege Superiores non admitterunt ad Archimandrias patronatus regii resuscitatas (2), etsi Constitutio Dietae Regni (a. 1768) de Archimandriis resuscitandis lata erat (3). Codice Constitutionum haec monasteria Archimandriis non adnumerantur (4).

ARTICULUS SECUNDUS

PROMOTIO ARCHIMANDRITARUM

Secundum constantem praxim ab ipsa monasteriorum in Metropli Kioviensi erectione id est a saec. XI Superiores monasteriorum eligebantur a Monachis et per legitimum Collatorem praesentabantur Episcopis Ordinariis loci, qui eisdem canonicam dabant approbatio-

(1) *Bullae et Brevia*, II, 111; *Juris Pontificii*, pars I, vol. 3, p. 660-661.

(2) M. HARASIEWICZ, *Annales Ecclesiae Ruthenae*, p. 590-591, Leopoli 1862.

(3) *Indulgentiae*, II, 25bis; *Volumina Legum*, t. 7, p. 746, Varsaviae 1782.

(4) *Codex Constitutionum*, 192.

nem (1). Mutatio istius regulae iam ante Unionem incepit. Ultimis decenniis saec. XVI Reges Poloniae, quorum potestati Kiovia eo tempore suberat, in aliquibus casibus sine ulla electione Hegumenos et Archimandritas nominarunt et quidem non tantum Monachos, sed etiam Episcopos, immo et Sacerdotes saeculares (2).

Mutatio totalis facta est, cum a. 1617 Congregatio SS. Trinitatis erecta est. Statim in primo Capitulo quaestio de promotione Superiorum posita est. Capitulum simplicem solutionem statuit: Superiores monasteriorum per liberam collationem promoventur a Protoarchimandrita, qui consultis Consultoribus non tantum eosdem promovet, sed etiam mutat et, si opus sit, amovet. In suo officio Superiores monasteriorum solummodo quatuor annos permanent. De existentia Superiorum ad vitam nec Metr. J. Rutskyj nec Patres Capitulares cogitasse videntur

Cum autem sub praetextu tituli archimandritalis in aliquibus monasteriis superioratus ad vitam supprimi non permetterentur et Superiores ad vitam a Patronis nominarentur, ideo a. 1635 Metr. J. Rustkyj privilegium regium procuravit, quo ius proponendi candidatos Metropolitae Kioviensibus reservatum est (3). Quamvis privilegium hoc beneficia regia spectaret, nihilominus magnati quoad promotionem

(1) J. PELESZ, *Geschichte der Union*, I, 594, Wien 1878; M. HARSIEWICZ, *Annales Ecclesiae Ruthenae*, p. 589, Leopoli 1862.

(2) *Supplicatio Facti et Juris* (1755), *Summarium*, nn. 102, 103, 105.

(3) *Bullae et Brevia*, III, B 4 - C.

Archimandritarum Regem imitati sunt et post a. 1635 rem cum Metropolitana componebant (1).

Archimandriae vi privilegii supradicti solis Monachis reservatae sunt. Episcopi tamen, qui omnes ex Monachis ad Episcopatum promovebantur, iurisdictione in Monachos amissa primi prae aliis Archimandrias ambiebant. Cum solus Metropolitanus candidatos ad vacantes Archimandrias proponere potuerit, ideo post a. 1635 Episcopi et Monachi favore Metropolitanae gaudentes apud eundem procurabant, ut candidati proponerentur. Qui vero favore Patroni gaudebat, de Metropolitana non multum curabat. Metropolitanus enim, si in litem cum Patrono incidere volebat, institutionem canonicam concedere tenebatur (2).

In Capitulo Congregationis a. 1686 in Nexu stabilitum est, ut Metropolitanus ante praesentationem super qualitates promovendorum Protoarchimandritam et Consultores consulere (3). Secundum Constitutiones tamen eodem anno immediate post Capitulum celebratum confectas Protoarchimandrita cum Consultoribus personas ad dignitatem archimandritalem idoneas praesentat Metropolitanae, ut easdem

(1) Archimandriae patronatus Magnatorum erant haec solummodo: Dermanensis, Dubnensis, Dorohobuscensis, Milecensis et Suprasliensis. - Omnes ceterae a Rege dependebant. - Cfr. *Arch. Nunz. di Varsavia*, t. 110, f. 18-19.

(2) Metropolitanus contra Religiosos et Episcopos a S. Congregatione auxilium petit: "Referente... Card. Pallotto instantiam Metropolitanae Russiae uniti pro provisione, ne Religiosi Rutheni, neve Episcopi Rutheni pariter uniti extorqueant a Rege... privilegia seu expectativas... S. Congregatio... mandavit scribi Nuntio Poloniae, ut cum dicto Rege ac eius ministris serio agat". - *Acta S. Congr. de Prop. Fide*, t. 15, f. 346 (1643, Jun. 1).

(3) Sess. IV, *Nexus*, n. 11; AS, XII, 124.

Collatoribus proponat (1). Secundum Nexum ergo candidatos eligit Metropolitana, secundum Constitutiones vero Protoarchimandrita.

S. Congregatio noluit solvere quaestionem testimoniis accuratis non obtentis, quod ius in hac re Graeci observarent et quae consuetudines in Metropoli Kioviensi ante Unionem et post Unionem vigerint (2). Differentia inter Nexum et Constitutiones una ex causis fuit, quod Romae Constitutiones approbatae non sunt (3). Deficiente Constitutionum approbatione Metropolitana in promotione Archimandritarum Nexum a. 1686 observabat. Religiosi tamen non raro clam cum Patronis agebant et postea Metropolitanae et Protoarchimandritae consensum extorquebant (4). Ideo Summus Pontifex Benedictus XIII omnes Religiosos, qui sine expresso Protoarchimandritae consensu sibi Archimandrias aut alias dignitates procurarent, eo ipso ad illas inhabiles declaravit (5).

(1) *Constitutiones*, n. 11; AS, XII, 172.

(2) Congregatio Particularis (1688, Febr. 19); *Congr. Part.*, t. 29, f. 289.

(3) " *Summarium* „ Congregationis Particularis (1693, Jan. 12); *Congr. Part.*, t. 29, f. 824.

(4) " *Resolutio dubiorum* „ a Protoarchimandrita A. Zawadskyj Romam missa (1726, Jan. 8): "Circa hoc punctum Archimandritas concernens et eorum electionem Ordo Basilianus summopere desiderat 1° ut a S. Sede Apostolica provideatur medium efficax, quo frenetur effusa licentia Monachorum, qui praesumunt inscio Superiore seu Generali contra fas et iura clam exportare privilegia a S.a R.a Maiestate sibi, deinde convasant instantias Magnatum ad Protoarchimandritam et Consultores, ad D. Metropolitanam ita, ut vix possibile sit eiusmodi instantias sine offensa instantium eludere et libere eligere". - *Congr. Part.*, t. 74, f. 80.

(5) Breve (1728, Dec. 16); *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 2, p. 411-412, n. 24.

Vi novi Nexus inter Metropolitanam et Ordinem a. 1743 initi Protoarchimandrita cum Consultoribus ius obtinuit praesentandi candidatos ad Archimandrias et ad alias dignitates Metropolitanano, qui impedimento canonico non adinvento eosdem Collatoribus praesentaret. Si Metropolita impedimentum aliquod invenerit, Protoarchimandrita vi Nexus novum candidatum praesentare obligatus erat (1). De qualitatibus promovendorum nihil decretum est. Ideo ipsa S. Congregatio a. 1748 Metropolitanam monuit, ut digni promoverentur (2).

Ad Archimandrias tum Religiosi tum etiam Episcopi promovebantur. Ad Episcopos excludendos Nuntius instructionem a S. Congregatione obtinuit, ut cum Curia Regia tractaret, ne promoti ad Episcopatum Monachi Archimandrias retinerent, neque obtinerent (3). Sed ipsi Superiores Ordinis exclusioni Episcoporum non favisse videntur (4). Concordia inter Metropolitanam et Protoarchimandritam deficiente et Patronis instantibus Summus Pontifex Benedictus XIV praecepit, ut deinceps quoad promotiones ad dignitates id omne unice servaretur, quod per Sacros Canones praescriptum ubique debitae executioni

(1) Sess. XI, *Nexus*, n. 8; cfr. Appendix.

(2) Congr. Part. (1748, Nov. 24); *Congr. Part.*, t. 103, f. 526.

(3) *Congr. Part.*, t. 103, f. 570.

(4) Nuntius ad S. Congr. de Prop. Fide (1749, Jan. 13): "Penso però di non valermi dell'arbitrio lasciatomi dalla S. Congregazione di comunicare al Generale e Provinciali dell'Ordine questo progetto, se non quando mi sarà riuscito di farlo approvare dalla Corte, perchè quelli che occupano simili cariche aspirando per lo più ai Vescovadi, non voglio che per privato loro interesse in vece d'appoggiare alla Corte i miei ufizi, vi pongano degli ostacoli!". - *Congr. Part.*, t. 103, f. 571.

mandatur. Quae de promotionibus a. 1728 a Benedicto XIII statuta erant, explicite derogata sunt (1). Hac decisione Protoarchimandrita ius praesentandi Metropolitano candidatos ad Archimandrias amisit. Cum Protoarchimandrita nominationem alicuius Religiosi impedire amplius non potuerit, Metropolita remansit solus, qui vi privilegii a. 1635 Patrono candidatos praesentare valebat.

Protoarchimandritae tamen in Constitutionibus obligatio imposita est, ut operam daret, ne Archimandriae vacantes, quae proborum et benemeritorum Religiosorum praemia esse debent, aliis conferrentur. Protoarchimandritae erat statim ac acciderit aliquem obiisse Archimandritam precibus cum Metropolita agere, ut quem virum Ordo dignum censuit, Metropolita auctoritate sua in gratiam respectivi Patroni ponendum susciperet (2).

Ne Religiosi ipsi Metropolita et Protoarchimandrita nescientibus promotiones procurarent, vi quarti voti solemniter de dignitatibus non ambiendis in Codice Constitutionum declaratum est: quascumque dignitates Ecclesiae et Ordinis per se sive per alios, clam vel palam procurare non licet, immo nemini accipere licet, nisi quem Protoarchimandrita cum Consultoribus digniorem iudicavit et Metropolitae nominatim commendavit. Qui aliter fecerint et dignitates procurarent, Codex Constitutionum hos poenis per Sacros Canones contra ambitiosos indicatis puniri statuit (3). Si quis duas Archimandrias regen-

(1) Breve "*Inclytum quidem*" (1753, Apr. 12); *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 3, p. 526-528.

(2) *Regulae Protoarchimandritae*, n. 29; *Codex Constitutionum*, 86.

(3) *Votum non ambiendi dignitates*, n. 3; *Codex Constitutionum*, 20-21.

das suscipere voluerit, Protoarchimandrita vi Constitutionum ope Metropolitanae id evertere ac propulsare tenebatur (1).

Quoad Episcoporum promotionem ad Archimandrias in Codice Constitutionum nihil dictum est. Episcopis e statu monastico ad Episcopatus promotis Protoarchimandrita et Ordo prohibere non valebat, quominus superioratus in monasteriis archimandritilibus prae aliis ambirent. Sed neque ipsos Religiosos Archimandrias ambientes Protoarchimandrita punire potuit. Hi enim plerumque non Protoarchimandritae sed Patronorum favorem quaerebant et in fine aliqui eorum ad supprimendum Protoarchimandritatum Gubernio moscovitico ansam dederunt (2).

ARTICULUS TERTIUS

INSTITUTIO CANONICA ARCHIMANDRITARUM

De institutione canonica Archimandritarum non multa dicenda sunt. Secundum decisionem Capituli Congregationis SS. Trinitatis a. 1617 promotio Superiorum omnium monasteriorum ad Protoarchimandritam pertinere debuit. Sed Archimandriis non suppressis discrimen inter institutionem simplicium Superiorum et Archimandritarum factum est. Institutio canonica, quae antea ad Episcopum Ordinarium loci spectabat, post a. 1617 ad Metropolitanam tansiit propter exemptionem

(1) *Regulae Superioris Loci*, n. 71; *Codex Constitutionum*, 120.

(2) Cfr. M. J. ROUET DE JOURNAL, S. J., *Nonciatures de Russie, Nonciature d'Arezzo*, pars I (1802-1804), pp. 271-272, 330-331, 374, 443, Rome 1922.

Religiosorum a iurisdictione Episcoporum et praesertim propter privilegium regium a. 1635, quo ius praesentandi candidatos solo Metropolitae reservatum est.

Ius Metropolitae instituendi Archimandritas non parvas difficultates praestitit Protoarchimandritae. Metr. J. Rutskyj hac facultate usus est ad Archimandrias supprimendas, eius tamen successores eadem facultate uti coeperunt ad Archimandrias conservandas et adhuc ad novas quasdam erigendas. Immissione in possessionem a Metropolita peracta Archimandritae ad rationem de regimine interno monasterii reddendam difficulter a Protoarchimandrita cogi poterant. Archimandritas cogere poterat, qui eos in regimen monasterii introduxerat, id est Metropolita. Si quando Protoarchimandrita in regimine monasterii defectum vidit et monasterium visitare voluit, Metropolita vero non vidit, tunc Protoarchimandrita nihil efficere potuit.

Archimandritae benedicti ac in munus a Metropolita introducti praecedentiam Protoarchimandritae agnoscere noluerunt. Centum annis ab erectione Congregationis SS. Trinitatis elapsis lis de praecedentia nondum finivit. Capitulum Dubnense a. 1743 litigium hoc iudicio Summi Pontificis solvendum remisit (1). Tunc Summus Pontifex Benedictus XIV litem diremit et in Brevi « Inter plures » decrevit, ut in omnibus actibus monasticis Protoarchimandrita praecederet

(1) *Riflessioni di Mons. Lascaris*: "Nelle sottoscrizioni per fine deve avvertirsi, che il Padre Generale è sottoscritto alla fine dopo di tutti anco i Segretari essendo stato trovato questo mezzo termine da Mons. Delegato per calmare le altercazioni affinchè sottoscrivendosi immediatamente dopo gli Abbati non pregiudicasse al suo rango finocchè fosse decisa questa questione dalla Santità Sua". - *Congr. Part.*, t. 92, fol. 359.

Archimandritas. Extra actus monasticos Summus Pontifex solitum servari praecepit ita, ut in posterum in singulis actibus non monasticis Protoarchimandrita vel Archimandrita praecederet secundum usum, qui invaluit (1).

Primus conflictus de institutione canonica Archimandritarum ortus est a: 1741 inter Metropolitam et Congregationem SS. Trinitatis. Nominatum a Patrono ad Archimandriam Dorohobuscensem P. Innocentium Lypnyckyj Congregatio SS. Trinitatis admittere noluit et cum Metropolitanano litem excitavit, ne idem ad benedictionem procederet, sed potius P. Polycarpum Myhunewycz ab ipsis propositum benediceret (2). Quod nondum erat explicita negatio iuris Metropolitanae, tamen modus procedendi cum Administratore Archimandriae ut negatio apparet (3).

Decisione a Summo Pontifice Benedicto XIV a. 1744 lata, ut Protoarchimandrita omne ius in bona Archimandritarum haberet (4), nondum decretum est, cui de iure introductio Archimandritarum in possessionem bonorum pertinere deberet. Proximo tempore Sede

(1) *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 3, p. 147.

(2) Procurator Congregationis SS. Trinitatis ad S. Congregationem de Prop. Fide. - *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 6, f. 496, 499-500.

(3) Metr. A. Szeptyckyj ad Nuntium (1741, Oct. 16): "non sine gravi cordis mei comperio vulnere, dum praelibatae Provinciae Rectores... me non convento et prorsus inscio ad praefatam Abbatiam Dorohobuscensem sibi visum Superiorem destinarunt; destinatum a me dictae Abbatiae Administratorem... propria autoritate relegarunt". - *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 6, f. 517.

(4) "Inter plures", § 21; *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 3, p. 148.

Metropolitana a. 1747 vacante Protoarchimandrita omnes installare coepit, qui eum sponte de installatione peterunt (1). Sed post Breve « Inclytum quidem » ejusdem Pontificis a. 1753 iure proponendi candidatos amisso Protoarchimandrita amisit quoque influxum in promotos ad Archimandrias, ut immissionem in officii possessionem a se peterent.

Ad controversiam inter Metropolitanam et Protoarchimandritam de iurisdictione in Archimandritas dirimendam Summus Pontifex Benedictus XIV a. 1756 decrevit, ut institutione Archimandritarum apud Metropolitanum manente installatio eorundem in possessionem monasteriorum a Protoarchimandrita perficeretur (2). Etiam Episcopi ad Archimandrias promoti in possessionem Archimandriae a Protoarchimandrita introducendi erant. Quoad Episcopos tamen S. Congregatio a. 1757 concessit, ut id per Procuratorem petere valerent (3). Translationes Archimandritarum ab una Archimandria ad aliam S. Congregatio licitas esse declaravit, dummodo legitimo iure fierent, Protoarchimandritae tamen nullum ius competere concedendi vel negandi eorundem translationem (4). Ad tollendas omnes controversias S. Congregatio exemplar formulae institutionis Archimandritarum

(1) *Restrictus Facti et Juris* (1754), *Summarium*, nn. 10, 12, 17, 18, 19, 20.

(2) "*Super familiam*", § 2; *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 3, p. 659; "unusquisque eorum, institutionem quidem a Metropolitano, installationem vero a Proto-Archimandrita suscipere teneatur".

(3) *Bullae et Brevia*, II, 120.

(4) *Bullae et Brevia*, II, 120.

petivit. Hac formula a. 1759 approbata (1) litigium de institutione canonica Archimandritarum finem habuit.

Installationem Archimandritae a legitimo Patrono nominati et a Metropolita benedicti Protoarchimandrita per se vel per Commissarium Delegatum perficere potuit. Acta tamen huius installationis Protoarchimandrita ad Curiam Metropolitanam transmitti tenebatur (2).

Institutio Archimandritarum, si modus institutionis consideratur, consistebat in hoc, quod a legitimo Archimandritae Patrono praesentatum Metropolita professione fidei catholicae et iuramento oboedientiae praemissis benedicebat et ei baculum, mitram ac crucem pectoralem tradebat. His peractis Archimandrita per positionem in faldistorio a Metropolita inthronizabatur (3). Installationis vero hic erat modus: qui ius installandi habuit, descendebat in persona propria vel per Delegatos ad monasterium, quo novus Archimandrita praeficiendus erat, et nominatum a Patrono et a Metropolita benedictum Superiorem solemniter in Ecclesiam monasterii introducebat, in stallo archimandritali collocabat, actum canonicae installationis intimabat et Monachis ac subditis monasterii oboedientiam erga novum Archimandritam commendabat. Post installationem inventarium bonorum mobilium et immobilium conficebatur in duobus exemplaribus, quorum unum in archivo

(1) Formula approbata invenitur in *Bullae et Brevia*, II, 133-135.

(2) *Regulae Protoarchimandritae*, n. 26; *Codex Constitutionum*, 86.

(3) Cfr. *Formula Litterarum Testimonialium Benedictionis et Institutionis; Bullae et Brevia*, II, 134.

Archimandriae remanebat, alterum vero ad archivum Curiae Protoarchimandritalis mittebatur (1).

ARTICULUS QUARTUS

IURAMENTUM ARCHIMANDRITARUM

Iuramentum praestabant Archimandritae in Ecclesia ante benedictionem coram Metropolita vel Episcopo aliquo a Metropolitano delegato. Iuramentum prolatum et ab iurante subscriptum in archivo Curiae Metropolitanae deponebatur.

Primum iuramentum scriptum, quod Metr. F. Hrebenetskyj a. 1754 ad probandam iurisdictionem Metropolitanam in Archimandritas in archivo invenit, est ex a. 1603. Proximum iuramentum in archivo Metropolitano conservatum est ex tempore Metr. J. Rutskyj exemptione Religiosorum iam peracta. Iuramentum a. 1603 ab Archimandrita Suprasliensi prolatum est. Archimandrita iuravit Metropolitano, cui ut Episcopo Ordinario loci suberat Archimandria, omnem oboedientiam et recordationem prae aliis in orationibus et id etiam, ut inter Monachos monasterii servaretur, invigilare promisit. Simul in eodem iuramento Archimandrita explicitam mentionem fecit,

(1) *Restrictus Facti et Iuris* (1754), *Summarium*, n. 12 A. Relate ad inventarium conficiendum, hoc probabiliter ipse Protoarchimandrita post a. 1744 introduxit. Inventaria in monasteriis simplicibus iam multo antea conficiebantur. A. 1744 Protoarchimandrita ius obtinuit in bona Archimandriarum et ab hoc tempore de inventariis in duobus exemplaribus sermo fit.

ut si quid iuramento promissum violaverit, ipso facto statu suo ex-cideretur et Archimandria privaretur (1).

Formula iuramenti proximi in archivo Metropolitano conservati est diversa ab antecedenti. Iuramentum hoc protulit et subscripsit Archimandrita Kobrynensis circa a. 1633. Archimandrita iuramento promisit oboedientiam Metropolitanae J. Rutskyj eiusque successoribus. Praeterea promisit accedere ad Metropolitanam sine ulla cunctatione, si vocatus erit, et quoad bona Archimandriae iuravit se absque Metropolitanae consensu ea nec venditurum nec donaturum nec oppigneraturum esse (2).

In iuramento a. 1665 ab Archimandrita Lavryszoviensi emisso oboedientia Romano Pontifici, quae in supradictis formulis ommissa erat, in primo posita est loco. Quoad bona Archimandriae additum est, quoad ea non oppignerabit nec emphiteutico iure consulentibus ipsi etiam Capitularibus concedet inscio Metropolita.

A. 1682 Episcopus Chelmensis J. Susza ad Nuntium scripsit, ut Archimandritae sicut alii monasteriorum Superiores in sua inauguratione coram Protoarchimandrita iurarent (3). S. Congregatio tamen eo tempore de iuramento Archimandritarum non deliberavit.

Post a. 1716 in fontibus invenitur forma stabilis, quam unusquisque Archimandrita ante benedictionem iuravit et subscripsit (4). Praeter oboedientiam Romano Pontifici et Metropolitano Archiman-

(1) *Supplicatio Facti et Juris* (1755), *Summarium*, n. 11.

(2) *Supplicatio Facti et Juris* (1755), *Summarium*, n. 14.

(3) "*Modi occurrendi malis nostris*". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 185.

(4) *Supplicatio Facti et Juris* (1755), *Summarium*, nn. 46 (A-S.)

dritye iurarunt se ad Synodum a Metropolita vocatos sine omni renitentia, nisi praepediti fuerint canonica praepeditio, oboedienter venturos esse. De bonis iurarunt se ea non vendituros neque donaturos neque oppigneraturos neque de novo infeudaturos vel aliquo modo alienaturos Metropolita inconsulto, immo deperdita et ab Ecclesia archimandritali avulsa quocumque modo sive praetextu etiam ad tempus dimissa recuperare tentaturos esse.

Secundum hanc formulam iurabant Metropolitano oboedientiam etiam ipsi Protoarchimandritae ad Archimandriam promoti (1). Nihilominus, cum Metropolitae iuramentum archimandritale ad probandam iurisdictionem suam in Archimandritas adhibuerint, Protoarchimandrita Congregationis SS. Trinitatis a. 1726 iuramentum oboedientiae Metropolitano praestandae esse rem novam declaravit, quoniam ante reinductionem monasteriorum in Congregationem Archimandritae ab Episcopis Ordinariis loci benedicerentur et iuramentum praestarent et praestaturi essent super iis tantum, quae sunt iurisdictionis Episcopalis, non vero iuramentum irritans votum oboedientiae Protoarchimandritae praestandae (2). A. 1755 quaestio de iuramento archimandritali iterum movetur, sed nunc a Protoarchimandrita totius Ordinis. Contra iuramentum obiectio facta est, quod esset in praeiudicium iuris S. Sedis, cum licentiam alienandi bona ecclesiastica unice et privative ad S. Sedem concedere pertineret (3).

(1) *Supplicatio Facti ei Iuris* (1755), *Summarium*, n. 46 (F, L).

(2) "*Resolutio dubiorum*" a Protoarchimandrita A. Zawadskyj Romam missa (1726, Jan. 8); - *Congr. Part.* t. 74, f. 78.

(3) *Restrictus Responsionis* (1755), n. 22.

Anno sequenti Summus Pontifex Benedictus XIV in Brevi « Super familiam » quoad iuramentum praecepit, ut Archimandritae iuramentum in manibus Metropolitae praestarent. Quoad formulam vero Summus Pontifex ibidem indixit, ut eadem ad omnia iura, Constitutiones et Decreta ab Apostolica Sede emanata et praecipue ad Litteras Apostolicas « Inter plures » et « Super familiam » relationem haberet (1).

Ad omnes controversias removendas S. Congregatio de Prop. Fide a. 1757 exemplar formulae iuramenti petivit, ut a S. Congregatione recenseri et approbari valeret (2). Formula a. 1759 approbata controversia terminata est. In hac formula tamen deest sermo de oboedientia erga Protoarchimandritam. Archimandritae iurabant oboedientiam Romano Pontifici et Metropolitae et promittebant se, nisi aliqua canonica causa praepediti fuerint, vocatos a Metropolita ad Synodum venturos esse. De bonis monasterii archimandritalis iurabant se ea non vendituros nec donaturos neque oppigneraturos neque de novo infeudaturos vel aliquo modo alienaturos esse etiam cum consensu Conventus monasterii Romano Pontifice inconsulto (3).

(1) *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 3, p. 659.

(2) *Bullae et Brevia*, II, 120.

(3) *Bullae et Brevia*, II, 132-133.

ARTICULUS QUINTUS

VISITATIO CANONICA ARCHIMANDRIARUM

Secundum decisionem Capituli a. 1617 ad Protoarchimandritam pertinere debuit visitatio omnium monasteriorum (1). Quamvis de monasteriis archimandritilibus Capitulum a. 1617 nihil loquatur, sed cum sermo sit de omnibus monasteriis a Protoarchimandrita visitandis, ideo etiam monasteria archimandritalia a Protoarchimandrita visitari Capitulum voluisse videtur. Nihilominus Protoarchimandrita usque ad a. 1756 ius visitandi Archimandrias non possidebat vel saltem non exercebat. Nullum enim adest testimonium, quod Protoarchimandrita ipso Metr. J. Rutskyj vivente monasteria haec visitaverat. E contra testimonium affertur, quod Metr. J. Rutskyj in persona omnia monasteria visitabat. (2).

Metropolita visitavit monasteria, quia Superiores monasteriorum eo tempore visitationem Protoarchimandritae probabiliter permittere noluerunt. In Capitulo a. 1667 ipse Metropolita exposcebat, ne Superiores, praesertim qui titulum Archimandritarum habent, visitationem Religiosorum ipsis subiectorum impedirent (3). Verba haec

(1) Sess. II, n. 10; AS, XII, 10.

(2) Metr. C. Zochowskyj ad Nuntium (1684, Sept. 16): "Extat apud me Libellus Visitationis omnium monasteriorum factae per Josephum Metropolitam, propria eius manu exaratus. Ipse in persona visitavit omnia coenobia Voliniensia et M. D. Litt. ac Russiae". - *Scrutt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 2, f. 237.

(3) Capitulum Vilmense, sess. V, n. 29; AS, XII, 99.

indicant, quod etiam Metropolita, qui tunc erat simul Protoarchimandrita, a Superioribus monasteriorum impediabatur, quominus visitationem perficere posset.

Circa a. 1680 Protoarchimandrita Archimandrias quasdam et etiam monasteria, quae Metropolita ut Superior tenuit, visitare voluit, sed propria auctoritate Metropolita inconsulto. Metropolita offensus est et monasteria, quae ex privilegio Patronorum tenebat, visitare non permisit (1). Discordia eo maior evenit, quod iam a. 1675 in ipso Capitulo Metropolita petivit, ut visitatio monasteriorum sibi subiectorum cum suo scitu fieret (2) et pro hoc puncto specialem Summi Pontificis approbationem procuravit (3). Metropolita pro suis tantum monasteriis voluit, ut ante visitationem a Protoarchimandrita certior fieret, cum ipse non in monasterio, sed apud cathedram archiepiscopalem viveret. Quoad cetera monasteria, quae Archimandritae tenebant, Metropolita voluit, ut a Protoarchimandrita auctoritate Metropolitana visitarentur, quia secus esset novitas (4) et Archimandritae Protoarchimandritam simplicem Religiosum propria auctoritate visitantem non admitterent (5).

(1) Ep. J. Susza ad Nuntium (1682); *Congr. Part.*, t. 29, f. 180.

(2) Sess. II.; AS, XII, 110.

(3) *Udienze di Nostro Signore*, t. 1, f. 233, (1676, Mart. 7).

(4) Metr. C. Zochowskyj ad Card. Nerlium Protectorem Russiae (1684, Febr. 2): "Come un Generale quadriennale può castigare, o visitare un Abbate avitalizio, se non lo fa con la dipendenza del Metropolita? O che nova Republica". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 209-210.

(5) Metr. C. Zochowskyj ad S. Congregationem de Prop. Fide (1685, Febr. 23): "Et quomodo iste purus Monachus quadriennalis vel triennalis sine

In Capitulo a. 1686 celebrato Protoarchimandritae agnoscitur ius visitandi sive per se sive per alium omnia monasteria Congregationi SS. Trinitatis incorporata. Relate ad monasteria, quae Episcopi ut Archimandritae possidebant, determinatum est specialem expeditionem a Metropolita necessariam esse (1). Ex dictis Capituli a. 1686 erui non potest, num Protoarchimandritae ad monasteria visitanda, quae Archimandritis non-Episcopis suberant, opus fuerit facultate a Metropolita. Ex documentis tamen constat Protoarchimandritas ad has Archimandrias visitandas facultates a Metropolitis accepisse (2).

Quamvis Protoarchimandrita A. Zawadskyj a. 1726 Romam scripserit, quod secundum Nexum a. 1686 facultas haec ad solos Archimandritas-Episcopos necessaria sit, non vero ad ceteros Archimandritas, quos visitandos Protoarchimandrita potestatem accipiat a toto Capitulo traditis ipsi post electionem Constitutionibus (3), sed quoad visitationem Archimandritarum nihil mutatum est.

Casus de Archimandrita Milecensi, qui visitoribus Episcopo Chelmensi et Archimandritae Dorohobuscensi pro visitando mona-

consensu, dependentia et autoritate Metropolitanis visitabit Monasteria Abbatialia, quae tenent Episcopi vel Abbates vel Superiores advitalitii, nullus enim permittet se visitari et puniri ab impari, nisi suffulto autoritate et consensu Metropolitanis eiusque brachio assistrice". - *Congr. Part.*, t. 29, f. 269.

(1) Sess. IV, *Nexus*, n. 6; AS, XII, 123.

(2) V. gr. a. 1719, cfr. *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 4, f. 367; a. 1727, cfr. *Supplicatio Facti et Iuris* (1755), *Summarium* n. 71.

(3) *Congr. Part.*, t. 74, f. 78-79.

sterio a Metropolita missis sese submittere noluit (1), certe non est signum, quod Archimandritae libenter visitationem admittebant, etiam si a Metropolita ordinaretur. Pro casu supra relato ipsa S. Sedes decernere debuit. S. Congregatio Concilii ad quaestionem, an Metropolita totius Russiae ius habeat visitandi monasterium Milecense ita, ut visitatio per Delegatos de mense Maio 1738 peracta sustineatur in casu etc. respondit affirmative (2). Responsum S. Congregationis Concilii solam Archimandriam Milecensem attinet, quae ceteroquin ad Congregationem SS. Trinitatis non pertinebat, et ideo disputari potest, num S. Congregatio, quae Metropolitae ius visitandi hanc Archimandriam agnoverat, eo ipso agnoverit ius visitandi omnes alias Archimandrias.

In Capitulo Dubnensi a. 1743 in Nexu statutum est, ut Protoarchimandrita omnia monasteria sive per se sive per alium visitaret, sed cum clausula, ne iurisdictionem suam in monasteriis archimandritilibus ad personas Archimandritarum extenderet, cum hi directe iurisdictioni Metropolitae subessent. In monasteriis archimandritilibus tantum Religiosi a Protoarchimandrita visitandi erant, non vero Archimandritae. Protoarchimandrita, si in regimine Archimandritarum in monasterio aut in Monachis gravaminosum quid invenerit, Metropolitanano deferre tenebatur (3).

(1) Metr. A. Szeptycky ad S. Congregationem de Prop. Fide (1738, Jun. 20). - *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 6, f. 223.

(2) *Thesaurus Resolutionum S. C. Concilii* (1739 - 1740), p. 192, ed repet., Romae 1843.

(3) Sess. XI, *Nexus*, n. 7; cfr. Appendix.

Ad personas Archimandritarum visitandas etiam post Capitulum Dubnense facultatem necessariam concedebat Protoarchimandritae Metropolitanus (1). Ad controversias inter Protoarchimandritam et Metropolitanam vitandas Summus Pontifex Benedictus XIV a. 1756 in Brevi « Super familiam » statuit, ut Protoarchimandrita deinceps etiam personas Archimandritarum auctoritate propria visitare valeret (2).

In Codice Constitutionum visitatio Archimandriarum secundum Breve « Super familiam » inter iura et officia Protoarchimandritae adnumerata est (3).

ARTICULUS SEXTUS

DEPOSITIO ARCHIMANDRITARUM

Primus casus, in quo Metropolita Kioviensis catholicus iudicavit et deposuit Archimandritam monasterii in dioecesi Episcopi Suffraganei siti, a. 1625 accidit. Ipse Episcopus Ordinarius loci hunc casum iudicio Metropolitanae reliquisse videtur ad praeces accusati, qui Episcopum petivit, ne decretum ferret, sed totam quaestio-

(1) Protoarchimandrita Polycarpus Myhunewycz talem facultatem petiit (1744, Dec. 5). - *Replicatio Facti et Iuris cum Summario Additionali* (1755), *Summarius*, n. 6.

(2) *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 3, p. 660; *Fonti*, Fasc. XI, p. 703, n. 545.

(3) *Regulae Protoarchimandritae*. n. 27; *Codex Constitutionum*, 86.

nem ad Metropolitanam remitteret (1). Metropolita Archimandritam Zydzczynensem, de quo agebatur quaestio, vocavit, ut in persona ad ipsum veniret in loco ac tempore Capituli Congregationis proxime celebrandi et de obiectis delictis rationem redderet (2). Cum autem Archimandrita non venerit nec aliquem procuratorem miserit, Metropolita eundem actis ab Episcopo Ordinario loci acceptis deposuit.

Ex decreto depositionis non constat, utrum Metropolita depositionem in Capitulo Generali fecerit, an tantum in praesentia cleri tunc in Curia Metropolitana praesentis. In decreto sermo fit de clero adstante et de instantia Inquisitoris Curiae Metropolitanae, non autem de Capitulo Generali nec de praesentia Protoarchimandritae vel Consultorum Congregationis SS. Trinitatis (3).

Certo non potest dici Metropolitanus solos sine ullo respectu ad Congregationem SS. Trinitatis Archimandritas iudicare voluisse. Etenim Metr. G. Kolenda propter abusum in administratione Archimandriarum, duos Episcopos Archimandriis privavit in ipso Capitulo a. 1671 et, ut ex Actis istius Capituli apparet, cum consensu totius Capituli (4).

Habuitne ius Metropolita vel Capitulum privare Episcopos Archimandriis et eo ipso Episcopos ut Archimandritas iudicare de eorum actis archimandritilibus? Quaestio difficilis determinatu, cum

(1) *Arch. JZR*, pars I, t. VI, p. 568.

(2) *Ibidem*, p. 567.

(3) *Ibidem*, p. 569.

(4) *Sess. IX; AS, XII, 106-107.*

de Concilio Tridentino agatur (1). Ut ex verbis Nuntii constat, Metropolita non potuit iudicare Archimandritas-Episcopos (2). Episcopi in possessionem Archimandriarum reintegrati sunt (3).

Quoad Archimandritas non Episcopos nulla aderat controversia. Ipse Metropolita eos iudicavit. Licet Ep. J. Susza a. 1682 per Nuntium a S. Sede obtinere petiverit, ut, si Archimandritas iudicare necesse fuerit, Metropolita non solus sed simul cum Protoarchimandrita et duobus Consultoribus eos iudicaret (4), sed S. Congregatio hanc rem non tractavit.

In Capitulo a. 1686 concordia inter Metropolitam et Protoarchimandritam stabilita est ita, ut depositiones Superiorum temporalium sint penes Protoarchimandritam, perpetuorum vero penes

(1) Conc. Trid., sess. 24, c. 5, de Ref.: causae Episcoporum criminales graviores a solo Romano Pontifice indicandae sunt. Metropolita de explicito Summi Pontificis mandato processum conficere potest, acta tamen processus statim Romam mittenda sunt. Sententia definitiva Summo Pontifici reservatur. - *Concilium Tridentinum*, t. IX, p. 981. Friburgi Brisgoviae 1924.

(2) Nuntius ad S. Congregationem de Prop. Fide (1671, Nov. 18): "Circa poi alle Archimandrie, delle quali i suddetti Prelati sono stati privati, ho insinuato a Mons. Metropolita non potersi ciò riconoscere, che per mera violenza, mentre egli non ha autorità alcuna di conoscere le cause criminali de' Vescovi riservate espressamente dal S. Concilio di Trento alla Sede Apostolica... Riesce questo punto il più sensibile a Mons. Metropolita, e quando ha sentito da me, che non può farsi altrimenti... gli sono uscite le lacrime. Quel che m'ha parso richiedere qualche considerazione è che i Vescovi suddetti, com'egli asserisce, godino i frutti delle Archimandrie senza tenervi i Monaci". - *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 1, f. 595-596.

(3) Nuntius ad S. Congregationem (1672, Aug. 19); *Scritt. rit. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 1, f. 673.

(4) *Congr. Part.*, t. 29, f. 187.

Metropolitam et Protoarchimandritam (1). Quomodo autem depositio penes Metropolitam et Protoarchimandritam intelligenda esset, in Capitulo a. 1686 explicatum non est. Probabiliter ipse Metropolitam deponebat. Cum enim a. 1694 Archimandrita Braslaviensis a Metr. C. Żochowskyj depositus ad Capitulum veniret, ut suam causam coram Capitulo exponeret, Administrator Metropolis Praeses Capituli coram Capitulo declaravit Archimandritam hunc a Metropolitam defuncto iudicialiter depositum esse et Capitulum appellationem non admisit (2). Si Protoarchimandrita et Consultores in depositione participassent, Archimandrita depositus contra hos in Capitulo praesentes egisset et non contra solum Metropolitam defunctum.

Influxus Protoarchimandritae in depositione Archimandritarum non potest tamen negari. Ex his quae Metr. L. Kiszka a. 1720 Romam scripsit, aperte constat Protoarchimandritam supervenisse ad depositionem Archimandritarum, ut circa eorundem mores sibi ex actu visitationis notos informationem daret (3). Notandum tamen est de Protoarchimandritae participatione in depositione sermonem posse fieri tantum relate ad Archimandritas, qui Superiores erant monasteriorum Congregationi SS. Trinitatis incorporatorum. Reli-

(1) Sess. IV, *Nexus*, n. 13; AS, XII, 124.

(2) Sess. II; AS, XII, 131-132.

(3) "*Desideria Ecclesiae Roxolanae*": "Denique Protoarchimandrita, ut visitet monasteria Archimandritis subiecta, eo quod in iis Monachi simplices ad nutum Protoarchimandritae amovendi reperiantur, ab Archiepiscopo Metropolitano Russiae accipit potestatem, proinde et ad depositionem Archimandritae non pro decisiva supervenire solet sententia, verum pro danda circa mores sibi ex actu visitationis notos informatione". - *Congr. Part.*, t. 64, f. 432.

quorum monasteriorum Archimandritae directe ab ipso Metropolita visitabantur et deponebantur

Metropolita, si Archimandritam Archimandria privaverat et ad depositionem insigniorum archimandritium condemnaverat, potuit eundem poena alia inflicta ad Archimandriam reintegrare (1). Ius iudicandi et deponendi Archimandritas S. Sedes per responsum S. Congregationis Concilii die 12 Septembris 1739 ad recursum Archimandritae Milecensis implicate approbasse videtur. S. Congregatio Concilii ad quaestionem, num Metropolita ius habeat visitandi dictum monasterium, respondit affirmative et quoad sententiam depositionis Archimandritae die 18 Augusti 1738 latam Nuntio commisit, ut procederet « prout de iure ad confirmandam vel infirmandam sententiam etiam cum facultate S. Congregationis » (2).

Ad evitandas controversias Summus Pontifex Benedictus XIV a. 1756 Brevi « Super familiam » personas Archimandritarum subordinavit Protoarchimandritae. Potestas iudicandi Archimandritas eo ipso transiit ad Protoarchimandritam. Archimandritis tamen Summus Pontifex concessit ius appellandi in devoluto ad Metropolitam, si suspensi fuerint, et in suspensivo, si Protoarchimandrita

(1) V. gr. Archimandrita Ovruczensis a. 1728 depositus reintegratus est (1737, Mai 16) recollectionibus spiritualibus in vim poenae per quatuor hebdomadas in monasterio Zydzyczynensi assignatis. - *Supplicatio Facti et Iuris* (1755), *Summarium*, n. 73.

(2) *Thesaurus Resolutionum S. C. Concilii* (1739-1740), p. 192, ed. repet., Romae 1843. Instructio hac in re data est Nuntio: "provideat (Nuntius) regimini monasterii Melicensis et si Monachus eidem monasterio praefectus a R.mo Metropolitano idoneus sit eidem Regimini, ipsum relinquat". - *Archivum S. C. Concilii: Liber Litterarum S. C. Concilii*, t. 29, sub die 12 Sept. 1739.

contra ipsos ad poenas corporales aut infamiam irrogantes processerit (1).

In Brevi supradicto deest sermo de depositione Archimandritarum, sed tantum de suspensione ab officio. Supponendum esse videtur Summum Pontificem potestatem deponendi eos Metropolitanae reliquisse. Etenim privare Archimandritas insignibus archimandritilibus (mitrae, baculi pastoralis et crucis pectoralis) potuit solummodo Metropolita, qui post benedictionem ipsis haec insignia tradiderat.

Relate ad appellationem Archimandritarum ad Metropolitam Summus Pontifex in eodem Brevi decrevit appellationem ad Metropolitanum fieri tamquam ad S. Sedis Delegatum. Ideo et ipsa potestas deponendi Archimandritas post a. 1756 tamquam a S. Sedis Delegato intelligenda est.

Codex Constitutionum depositionem Archimandritarum silentio transit.

ARTICULUS SEPTIMUS

ADMINISTRATIO ARCHIMANDRIARUM VACANTIUM

Privilegium Regium administrandi Archimandrias vacantes obtinuit Metropolita a. 1667. Confirmatio privilegii ut Constitutionis Regni facta est a. 1669 (2). Privilegium hoc Metropolita obtinuit

(1) *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 3, p. 660; *Fonti*, Fasc. XI, p. 703, n. 545.

(2) *Metr. C. Zochowskyj ad Card. Nerlium* (1683, Jul. 20); *Congr. Part.*, t. 29, f. 194.

pro administrandis Episcopatibus et Archimandriis. Factum, quod administratio beneficiorum Episcopalium et archimandritium Metropolitae concessa est, erat aliquod novum et non mirum est, quod etiam inter Episcopos non omnes contenti erant.

Secundum antiquum ius post mortem Metropolitae primus Episcopus cum clero Metropolitano praecipuo, post mortem Episcopi clerus eius primarius et post mortem Archimandritae vel Hegumeni ipsi Religiosi bona omnia occupabant et conscriptione facta successoribus conservabant. Ideo oppositio contra Metropolitam facta est. Episcopus Chelmensis J. Susza cassationem privilegii obtinuit, sed sine ullo effectu. Ipse Ep. J. Susza a. 1682 ad Nuntium scripsit, quod Metropolita solummodo a S. Sede per censuras et a Rege abiudicari posset (1).

Privilegium istud ansam praebuit accusationi de abusibus, quod Metropolita, si propter redditus Archimandriam longius administrare voluit, candidati a Patrono nominandi propositionem vel nominati institutionem canonicam distulerit (2). Ex alia vero parte propter

(1) Ep. J. Susza de praetensionibus ad Nuntium (1682): "Habetur autem antiquum Privilegium, ut post mortem Metropolitae primus Episcopus cum clero Metropolitano praecipuo. Post obitum Episcopi clerus eius primarius, post obitum Archimandritae et Igumeni Religiosi bona occupent, conscribant et conservent successoribus, excepto pauco pro se victu, sine quo non potest fieri, sed amota rerum dilapidatione... Iamque ego ipse obtinui confirmationem veteris istius Privilegii a defuncto Serenissimo Rege Michaeli et cassationem Privilegii administrationis Metropolitae. Sed post obitum Praelatorum violentiis Metropolitanis obviare quis poterit nisi penitus a Sede Apostolica per censuras et alios provideatur modos atque per Regem Serenissimum, ut a tali Metropolitanum abiudicet administratione". - *Congr. Part.* t. 29, f. 183.

(2) "*Punti da esaminare*". - *Congr. Part.*, t. 103, f. 515.

privilegium evitabantur damna, quae orirentur, si Patroni ipsi in administrationem beneficiorum vacantium se immiscerent. Simul etiam Metropolita facilius impedire potuit, quominus non-Catholici Archimandrias occuparent.

De administratione, Archimandriarum vacantium Congregatio SS. Trinitatis a. 1741 litem incepit et nominatum a Metropolita Administratorem Archimandriae Dorohobuscensis proprio Marte removit (1). Post unionem ambarum Congregationum sub uno Protoarchimandrita non ponebatur amplius quaestio de facto aliquo particulari, sed a Superioribus Ordinis omnino non agnoscebatur ius Metropolitanum administrandi Archimandrias vacantes (2). Privilegium Regium non multum valuit. Ipse Rex contra Religiosos Romam scripsit (3). Ius pro Protoarchimandrita administrandi Archimandrias vacantes deduxerunt Religiosi e decisione Summi Pontificis Benedicti XIV ex a. 1744 (4). Attamen a. 1756 in Brevi « Super familiam » idem Summus Pontifex decrevit, ut administratio Archimandriarum vacantium ad Metropolitam pertineret (5).

(1) Metropolita ad Nuntium. - *Scr. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 6, f. 517.

(2) Relatio de statu Metropolis Kioviensis (1752, Febr. 10), "a cuius exercitio PP. Ordinis D. Basili Magni me retrudunt, cum ipsi etiam vacantes Abbatias administrent et Benedictos a me Abbates, suppressa Metropolitana Installatione, propriis Instrumentis illos instituunt cum evidenti ultimarum Praerogativarum Sedis Metropolitanae iactura". - *Scr. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.*, t. 7, f. 553.

(3) (1753, Aug. 6). - *Congr. Part.*, t. 120, f. 296-297.

(4) "Inter plures", § 21; *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 3, p. 148.

(5) *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 3, p. 661.

Privilegium Regium confirmatum est Constitutione Dietae Regni a. 1768 (1). Privilegium Metropolitanum erat in praeiudicium Protoarchimandritae et adhuc a. 1775 Ordo apud S. Congregationem quaestionem posuit, utrum ad Metropolitanam spectaret Archimandriarum vacantium Administratorem designare, an potius ad Protoarchimandritam. S. Congregatio deficientibus particularibus a decisione aliqua in hac re abstinuit (2).

Codex Constitutionum quaestionem de administratione Archimandriarum silentio transiit.

(1) *Volumina Legum*, t. 7, p. 746, Varsaviae 1782.

(2) *Indulgentiae*, I, 15 et 18, Dubium 8.

CAPUT IV
DE POTESTATE METROPOLITAE
IN OMNES ET SINGULOS RELIGIOSOS

ARTICULUS PRIMUS

POTESTAS METROPOLITAE IN OMNES RELIGIOSOS

1. - Iurisdictio Metropolitae in Congregationes

a) Congregatio SS. Trinitatis.

Congregatione SS. Trinitatis erecta statim in primo Capitulo Generali istius Congregationis Metropolita Superior Supremus agnitus est. Simul statutum est, ut Protoarchimandrita seu Superior Generalis eligeretur. Quisnam tamen esset ambitus iurisdictionis Superioris Supremi in Superiorem Generalem et in ipsam Congregationem SS. Trinitatis, in Capitulo a. 1617 decretum non est, cum Regulae pro Metropolita in proximo Capitulo conscribendae essent, quod tamen de quibusdam causis ignotis non est factum.

Congregatio SS. Trinitatis approbationem a S. Congregatione de Prop. Fide die 24 Octobris 1624 in Congregatione coram

Papa Urbano VIII habita obtinuit (1). De iurisdictione Metropolitanae S. Congregatio de Propaganda Fide nihil statuit, nam quaestio de iurisdictione Metropolitanae in Religiosos nec a Religiosis movebatur nec a Metropolitana.

Dubio de sensu decreti approbativi exorto, Metropolita Antonius Silava apud S. Sedem recursum fecit, ut supradicto decreto adderetur clausula « et praedicta omnia intelligantur sine praeiudicio antiquae ac ordinariae iurisdictionis Metropolitanae Russiae pro tempore in Monachos praedictos eorumque Igumenos, Archimandritas ipsumque Protoarchimandritam, cui S. Congregatio nullo modo per decretum praedictum derogare aut illam diminuere intendit ». S. Congregatio de Prop. Fide in Congregatione Generali die 15 Junii 1643 clausulam hanc admisit (2), sed in sequenti Congregatione die 7 Augusti correctata est clausula, definitive tamen non approbata, antequam informationes caperentur circa usum et praxim decreti praedicti die 24 Octobris 1624 editi (3). In Congr. Part.

(1) "S. Congregatio convenientissimum censuit, ut monachi Rutheni uniti in Congregationem redigantur, quod si fecerint, eisdem facultatem concessit eligendi sibi perpetuis temporibus futuris unum Generalem seu Protoarchimandritam...". *Iuris Pontificii*, pars I, vol. 1, p. 130-131.

(2) "Congregatio censuit addendam esse praedictam clausulam iuxta petita, cum Monachi Basiliani Ritus Graeci in tota Graecia non sint a iurisdictione Ordinariorum exempti". *Acta S. Congr. de Prop. Fide*, t. 15, f. 361.

(3) "Patres primum illud emendarunt deleto verbo antiquae, illudque hoc modo accomodarunt - et praedicta omnia (id est ea, quae continentur in decreto S. Congr. de Prop. Fide circa electionem et iurisdictionem dicti Generalis) intelligantur sine praeiudicio ordinariae iurisdictionis, quae de iure vel consuetudine competeat Metropolitanae Russiae pro tempore, et postea praefati Patres animadvertentes huiusmodi negotium esse maturius considerandum...". *Ibidem*, f. 399.

die 14 Aug. S. Congregatio clausulam de intentione Summi Pontificis addi censuit (1). Audito oretenus Episcopo Chelmsensi unito S. Congregatio in Congregatione Particulari die 28 Augusti clausulam addidit « intentionem [Suae Sanctitatis] fuisse Monachos praedictos in Congregationem sub Generali seu Protoarchimandrita redigere, ut Religio praedictorum Monachorum melius gubernetur et Metropolitanae pro tempore non praeiudicare in iis, quae illi de iure competunt » (2). In Congr. Particulari proxima coram Summo Pontifice die 28 Septembris 1643 approbata est a Summo Pontifice haec clausula additis in fine verbis « aut in futurum competent » (3).

Si tota quaestio de iurisdictione Metropolitanae in Religiosos a. 1643 in Congregationibus Generalibus et Particularibus S. Congregationis de Prop. Fide tractata consideratur, statim apparet, quanti momenti esse S. Sedes censuerit, ut pro bono Religiosorum et ipsius Metropolitanae lites superfluae inter Congregationem SS. Tri-

(1) "Congregatio audito alio decreto eadem die edito, quo Sanctitas Sua denegavit praefatis Monachis communicationem privilegiorum Regularium, censuit in primis posse addi in fine praedicti decreti de Generali alteram ex infrascriptis clausulis videlicet: In cuius quidem decreti editione intentio Sanctitatis Suae fuit et est Monachos Ruthenos unitos redigere in Congregationem sub Generali seu Protoarchimandrita, ut Regularis disciplina eorum melius dirigatur et in caeteris nihil innovare; vel: In cuius quidem decreti editione Sanctitas Sua declaravit et declarat, intentionem suam non fuisse nec esse praeiudicare iurisdictioni Metropolitanae Russiae pro tempore, sed tantum Monachos praedictos in Congregationem sub Generali seu Protoarchimandrita redigere, ut melius Regularis eorum disciplina dirigatur". *Ibidem*, f. 400-401.

(2) *Ibidem*, f. 416.

(3) *Ibidem*, f. 440.

nitatis et Metropolitam evitarentur. Quenam de iure competenter Metropolitae, de hac re decisio a S. Sede non exposcebatur nec a Metropolita nec a Religiosis. Hi eo ipso, quod in Congregationem redacti sunt, se ab iurisdictione Metropolitae exemptos esse affirmabant, Metropolitae e contra de independentia Religiosorum in Congregationem redactorum ne audire quidem volebant eo magis, quod ipsi sicut et ceteri Episcopi e statu monachali ad dignitatem Metropolitanam promovebantur.

Lites Metropolitae cum Religiosis de iurisdictione characterem habent contentions personalis inter duos Monachos: Monachum Metropolitam et Monachum Protoarchimandritam, uterque, si opus erat, factionem pro se formabat et consequenter in ipsis Capitulis Generalibus concordia aliquando deerat. Pro Metropolita stabant Monachi mitrati id est Episcopi et Archimandritae; pro Protoarchimandrita generatim Superiores monasteriorum non mitrati. Tendentia Metropolitanarum usque ad a. 1686 in genere haec apparet: impedire formationem fortis partis oppositae tum per electionem sui ipsius in Protoarchimandritam tum per erectionem Archimandriarum. In Capitulo Generali a. 1686 Concordia inita est inter Metropolitam et Congregationem SS. Trinitatis. Puncta istius Concordiae seu Nexus a. 1686 a Metropolita et a Congregatione SS. Trinitatis usque ad Capitulum Dubnense a. 1743 observabantur.

b) Congregatio Protectionis B. V. Mariae.

Congregatio Protectionis B. V. Mariae erecta est a Metropolita Athanasio Szeptyckyj a. 1739 ex monasteriis nondum in

Congregationem redactis. Nova Congregatio numero monasteriorum superans Congregationem SS. Trinitatis rem de iurisdictione cum Metropolitana omnino pacifice composuit et in ipso primo Capitulo suo Generali sine ulla discussione iurisdictionem Metropolitae agnovit his limitibus circumscriptam, qui ab altera Congregatione tunc agnoscebantur.

2. - Iurisdictio Metropolitae in Ordinem S. Basilii Magni Ruthenorum

S. Congregatio de Prop. Fide die 1 Maii 1742 in Congregatione Particulari coram Summo Pontifice Benedicto XIV diversis de causis statuit: Metropolitae Kioviensi non alia competit iurisdictione super Religiosos, quam quae a Concilio Tridentino et a Constitutionibus Apostolicis ceteris Episcopis tribuitur super Monachos exemptos.

Motiva praecipua, propter quae S. Congregatio de Prop. Fide tali et non aliquo alio modo de iurisdictione Metropolitae decrevit, erant, quod iurisdictione Metropolitae in Ordinem esset nociva Religioni et periculosa Reipublicae (1), Metropolitanano belli interni inter

(1) "Laonde, quando si concedesse al Metropolitanano sopra li Monaci maggior giurisdizione di quella che prescrive il Concilio di Trento e il Sinodo di Zamoscia, ella sarebbe nociva alla Religione, e pericolosa al Regno. Incontrandosi un Metropolitanato ardito, come Cipriano, e sagace come Leone Kiska, non penserebbe molto su qualche impuntamento colla S. Sede, e colla Repubblica, a rinnovare con fatti le minaccie, colle quali ruggiva il medesimo Leone contro i Vescovi Latini, li quali nella occasione del Sinodo di Zamoscia ricercavano, che li figli seguissero il Rito Latino, quando l'uno de' Genitori fosse del medesimo rito". - *Congr. Part.*, t. 91, f. 231.

ritum et ritum ansam praeberet (1) et esset periculosa pro ipsa Metropoli Kioviensi catholica (2). In Capitulo Generali Dubnensi non obstante oppositione Religiosorum Congregationis SS. Trinitatis novus Nexus totum Ordinem obligans initus est.

Ad lites de iurisdictione Metropolitanae in Nexu expressa dirimendas Summus Pontifex Benedictus XIV edidit duo Brevia : « Inter plures » et « Super familiam ». Nexus a. 1743 difficulter reprobari potuit (3), sed approbationem non obtinuit. In Codice Constitutionum quae Metropolitanam respiciunt, secundum haec Brevia ordinata sunt.

(1) "Servirebbe bensì a qualche Metropolitanano... v. g. d'aver luogo nel Senato co' Vescovi Ruteni, come l'ha il Primate co' Vescovi Latini... Quando li Monaci dipendessero dal Metropolitanano non gli sarebbe difficile per mezzo di loro suscitare i Palatinati delle Russie... coll'esito d'una guerra fra rito e rito". *Ibidem*, f. 230.

(2) "Non si dubita della di lui sommissione alla S. Sede, ma si teme, che divenendo egli supremo direttore dell'Ordine Monastico, qualcuno de' suoi successori non distrugga in un anno quanto la S. Sede ha acquistato in un secolo, come successe in Constantinopoli colla perdita di tutta la Grecia, e tre volte in Kiovia colla perdita di tutte le Russie". *Ibidem*, f. 212.

(3) *Riflessioni di Mons. Lascaris*: "Il negare poi assolutamente l'approvazione di detto nesso... sembra pericoloso e si potrebbe incorrere molti inconvenienti... questa condizione ingiuriosa alla S. Sede... ha l'aria più di minaccia che di preghiera". - *Congr. Part.*, t. 92, f. 357-358.

ARTICULUS SECUNDUS

POTESTAS METROPOLITAE
IN SINGULOS RELIGIOSOS

1. - Forum externum

Casus interventus specialis Metropolitanae in negotiis Religiosorum paucissimi erant. Ita a. 1626 Metropolita obtinuit a Summo Pontifice facultatem assignandi in omnibus monasteriis unum altare privilegiatum pro defunctis (1). A. 1629 Metropolita in Capitulo abrogavit permissionem aliquibus Religiosis antea concessam tenendi denarium et declaravit, ut in futurum, qui permissionem voluerit, id ab ipso in scripto procuraret (2). A. 1671 Capitulum statuit, ut omnes Superiores copiis documentorum foundationis confectis originalia ad archivum Curiae Metropolitanae mitterent (3).

Usque ad a. 1686, si contigit, ut femina quaequam praeclens in comitatu hominum illustrium saecularium et ecclesiasticorum monasterium visitare voluerit, Metropolita ingrediendi permissionem concedere potuit. Sed a. 1686 visa Bulla Pii V ingressum mulieribus in monasteria virorum prohibente haec facultas expuncta est (4).

(1) Capitulum a. 1626, n. 2; AS, XII, 30.

(2) Sess. II, n. 15; AS, XII, 34.

(3) Sess. VII; AS, XII, 105.

(4) *Regulae Communes*; AS, XII, 175.

A. 1686 in Capitulo conventum est proficientes Romam ad studia Litteras Commendatitias a Metropolitano habituros esse (1).

In Codice Constitutionum omissis omnibus supradictis unicum tantum Protoarchimandritae praescribitur, ut nempe, si quis iuandarum animarum causa in exteras Regiones mittendus erit, Litteris Metropolitanis munitus mitteretur, tum ut praeberetur Metropolitano opportunitas aliquid, si quid curandum ibidem habuerit, committendi, tum ut maior fides auctoritate Metropolitana ipsis mittendis conciliaretur (2).

De iure Metropolitae per omnes dioeceses Monachos extra claustra viventes ad monasteria compellere nec a Capitulis nec a S. Sede aliquid statutum est (3).

2. - Forum internum

Reservatio casuum conscientiae pro Superiore Generali in Capitulo a. 1617 introducta est. Ratio reservationis haec additur, quod usus talis apud alios Ordines viget (4). Prima reservatio pro Metropolita facta est in Capitulo a. 1623. In hoc Capitulo decretum est, ut si quis Patrum aut Fratrum Congregationis SS. Trini-

(1) Sess. IV; AS, XII, 124.

(2) *Regulae Protoarchimandritae*, n. 54; *Codex Constitutionum*, 90.

(3) Inter iura Metropolitae sine citatione fontis enumeratur in: A. S. PETRUSZEWICZ, "Historica Expositio de auctoritate, iuribus et prerogativis Metropolitanis in Hierarchia Ecclesiae Graeco-Ruthenae," p. 18, Leopoli 1885.

(4) Sess. V, n. 24; AS, XII, 13.

tatis scriptis aut verbis Congregationi detrahere illamque infamare ausus sit, praeter punitionem in honore et in corpore pro semper voce activa et passiva privaretur, in carcerem ad annum includeretur, in excommunicationem ipso facto incideret et a quocumque peccato a nemine absolvi posset, donec ad Metropolitanam veniret et a casu reservato absolutionem obtineret (1).

In Capitulo a. 1667 reservatio facta est, si quis contra votum paupertatis pecuniam propriam vel res aliquas possideret (2). In eodem Capitulo reservatur Metropolitanano etiam casus quidam particularis, nempe si quis sciret de furto in Ecclesia monasterii Vilmensis commisso et non denuntiaret (3).

A. 1717 contra extrahentes libros ex bibliothecis monasteriorum excommunicatio statuta est ipso facto incurrenda et soli Metropolitanae reservata (4).

A. 1739 Religiosi Congregationis Protectionis B. V. Mariae in primo suo Capitulo detractionem et infamationem Congregationis ut casum Metropolitanae reservatum declaraverunt (5).

In Codice Constitutionum de casibus Metropolitanae reservatis sermo deest. Immo Codex prohibuit, quominus reservationes aliquae

(1) Sess. III; AS, XII, 28.

(2) Sess. V; AS, XII, 100.

(3) Sess. VII; AS, XII, 101.

(4) Sess. V, n. 7; *Supplicatio Facti et Iuris* (1755), *Summarium*, n. 56 C.

(5) Sess. VI, n. 27; A. THEINER, *Die neuesten Zustände*, Documente, n. XI, p. 61, Augsburg 1841.

fierent (1). In *Regulis Confessariorum* explicite dictum est usum reservationum in *Ordine S. Basilii M. Ruthenorum* non existere (2). Ideo concludendum est casus *Metropolitae* reservatos ante publicationem *Codici Constitutionum* in desuetudinem transiisse.

Ipsae *Codex Constitutionum* unicam tantum reservationem affert. Ibi nempe prohibitum est, quominus in *Capitulis Generalibus* aliquis se eligi in *Protoarchimandritam* directe aut indirecte per se vel per alium suaderet aut procuraret. Unusquisque, si aliquem in *Capitulo* ita agentem deprehenderit, *Praesidi Capituli* sub poena excommunicationis latae sententiae soli *Praesidi* reservata denunciare tenebatur (3).

(1) *Regulae Protoarchimandritae*, n. 10; *Codex Constitutionum*, 84.

(2) *Regulae Confessarii Ordinarii*, n. 2; *Codex Constitutionum*, 122.

(3) *Formula Capituli Generalis* 6, n. 38; *Codex Constitutionum*, 196.

CONCLUSIO

Metr. J. Rutzkyj a. 1617 Congregationem monasticam fundavit et reformationem Religiosorum incepit. Ipse Religiosorum reformatorem exemptionem a iurisdictione Episcoporum procuravit, a iurisdictione tamen sua eos exemptos esse non declaravit. In primo Capitulo Generali a. 1617 ipse Metropolita Supremus Religiosorum Superior declaratus est. S. Congregatio de Prop. Fide Congregationem die 24 Octobris 1624 approbavit, tamen quoad iurisdictionem Metropolitae nihil edixit.

Quamvis Metropolita Religiosorum in Congregationes redactorum Supremus Superior fuerit, nihilominus non semper unam eandemque iurisdictionem exercuit, cum disciplina monastica Religiosorum continuo evolveretur.

Religiosis a. 1742 a iurisdictione Metropolitana exemptis Metropolitae per aliquod tempus antiquam iurisdictionem exercere continuabant, donec S. Sedes quoad singulas quaestiones inter Metropolitam et Religiosos controversas decisiones definitivas edixerit. Relate ad iura controversa de praesidentia in Capitulis Generalibus, de institutione Archimandritarum et de appellatione S. Sedes haec iura Metropolitae tamquam S. Sedis Delegato competere declaravit.

Codex Constitutionum a. 1791 typis editus quoad iurisdictionem Metropolitae quibusdam modificationibus secundariis exceptis nihil novi introduxit, sed tantum secundum S. Sedis decisiones definitivas omnia disposuit et ordinavit.

A P P E N D I X

I - NEXUS A. 1743 ⁽¹⁾

Nexus Ill.mi et Excell.mi D.ni Athanasii Szeptycki, Archiepiscopi Metropolitanus totius Russiae cum Religione Basiliana utriusque Provinciae perpetuis temporibus observandus sub tempore Generalis Capituli Dubnensis a. 1743 die 7 mensis Junii formatus et roboratus:

1. Protoarchimandrita post suam electionem praestabit iuramentum in manibus Metropolitanus oboedientiae suo et totius Religionis nomine tum S. Sedi Apostolicae tum Metropolitanus secundum omnia iura, Constitutiones et Decreta a S. Sede Apostolica lata, praesertim super manutentione et observantia praesentis Nexus perpetuis temporibus a tota Religione tum Lithuaniae tum Poloniae Provinciae.

2. Ill.mus Metropolitanus relinquit Religioni eiusque Capiti Rev.mo Protoarchimandritae plene ordinem internum Religiosum servatis sibi infra annotatis.

3. Rev.mus Protoarchimandrita in principalioribus Religionis negotiis, si iudicaverit opus esse consilio, auxilio Ill.mi Metropolitanus,

(1) 13 puncta Nexus istius edita sunt in: M. H. KOSSAK, *Szematyzm Provincii Czyna sw Wasylia Welykoho w Halicii* p. 285-288, Leopoli 1867. Quia ipsum opus raritas bibliographica est, opportunum videbatur adiungere hic in Appendice ista 13 puncta, sed simul cum contextu desumpto ex Actibus Capituli a. 1743, sess. XI, *Congr. Part.*, t. 92, f. 310-312.

recursum faciet et a suo Hierarcha exposcet media, Ill.mus vero Metropolitanus omne iuvamen et protectionem Ordini appromittit.

4. Capitula Generalia intimabit Protoarchimandrita consulto Metropolitanano. Locus vero et tempus Capitulorum Generalium, quod in praesenti Capitulo circumcribetur, indispensabiliter et firmiter observetur ita, ut nulla prorsus necessitate aut legalitate dispensetur, nisi in hoc praevio consensu S. Congregationis de Prop. Fide, exposita eidem una cum Protoarchimandrita et Consultoribus utriusque Provinciae solius grassantis (quod Deus avertat) pestis necessitate; ideoque Ill.mo Metropolitanano vel maxime Comitiorum Generalium impedito legalitatibus licitum erit alium in Praesidem Capituli Generalis subdelegare; quibus Capitulis Generalibus, si aliquis ex Episcopis adesse velit ob aliquas rationes, poterit, non tamen obligabitur.

5. Capitulis Generalibus praesidebit Ill.mus Metropolitanus, Provincialibus Rev.mus Protoarchimandrita.

6. Rev.mus Protoarchimandrita cum pleno Venerabili Consultorio utriusque Provinciae intrabit cum votis in electionem tum Ill.mi Metropolitanani tum Coadiutoris illius una cum Abbatibus.

7. Rev.mus Protoarchimandrita visitabit omnia monasteria sive per se sive per alium; ubi vero monasteria sunt abbatialia, extendet iurisdictionem in personas tantum Religiosas, non vero in ipsos Abbates, qui directe subsunt iuxta Constitutiones tum Apostolicas tum Capitulares, ut habetur in Congregatione Zyrovicensi II a. 1658, sessione 7, iurisdictioni Metropolitananae. Si quid vero a re-

gimine Abbatum inveniatur aliquid sive in monasteriis sive in Monachis gravaminosum, Protoarchimandrita deferet Metropolitanano, salva decisione S. Sedis Apostolicae ratione praecedentiae Abbatum super Protoarchimandritam.

8. Promovendos ad aliquas dignitates, scilicet Episcopatus et Abbatiarum, Protoarchimandrita cum Consultorio praesentabit Personam qualitatibus dotatam Metropolitanano, qui non adinventis impedimentis canonicis praesentabit S^{ae} Regiae Maiestati. Quodsi fuerit adinventum aliquod impedimentum in Praesentato, novus Candidatus eligitur a Rev.mo Protoarchimandrita cum Consultorio et praesentabitur Metropolitanano.

9. Cum S. Sedes Apostolica benigne concesserit Congregationi nostrae has gratias, ut alternis vicibus ex utraque Provincia Protoarchimandrita eligeretur, ideo Ill.mus Metropolitanus non gravabitur inspicere, ut attactae hae serventur alternativae.

10. In casu obitus Protoarchimandritae Primus Consultor Generalis ex ea Provincia electus, ex qua et ipse defunctus erat Protoarchimandrita, reget cum scitu Metropolitanani Religionem. Pro Capitulo autem futuro in tempore praescripto convocabit idem Consultor praevia conventionem tam cum Ill.mo Metropolitanano quam Venerabili Consultorio utriusque Provinciae.

11. Confessarium, Theologum et alios, si quos lateri suo assistentes et ad Cathedras residentes necessarios requiret et habere voluerit tam Ill.mus Metropolitanus quam Episcopi, suppeditare obligabitur Rev.mus Protoarchimandrita, sive respective Vicarius Ge-

neralis debitis qualitatibus pro eiusmodi muneribus obeundis praeditos et idoneos.

12. Quotiescumque compertum erit, Protoarchimandritam munere suo abuti, vel (quod Deus avertat) non exemplariter vivere, talem ad delationem Consultorii Generalis utriusque Provinciae Ill.mus Metropolitanus ad rectius vivendum et muneri suo satisfaciendum paterne monebit. Si vero is monitioni non paruerit et prorsus sit incorrigibilis, hac necessitate inito consilio cum Consultoribus utriusque Provinciae convocabit Metropolitanus Capitulum Generale et capitulariter descendit ad iudicandum servato tempore et loco pro Capitulis designatis, non tamen observato quadriennio. Quodsi vero Vicarius Generalis cuiuscumque Provinciae non regulariter vixerit, talem Rev.mus Protoarchimandrita ad rectius vivendum et muneri suo satisfaciendum canonicè monebit. Si vero monitioni non paruerit, convocatis Consultoribus utriusque Provinciae et ad minus viginti Superioribus praevia facta inquisitione ad sententiam depositionis procedat.

13. Si aliquis Religiosorum censuerit se esse gravatum a Provinciali sive Vicario Generali suae Provinciae, ad quem immediate recurrere debet, recurrat ad Generalem. Quodsi etiam ab ipso Protoarchimandrita seu Generali gravetur, recurrat ad Ill.mum Metropolitanum, qui Ill.mus Metropolitanus praemonebit Protoarchimandritam, ut se absteat a gravamine usque ad Capitulum Generale redditurus in eo rationem. Haec vero intelligantur de gravamine notorio per iniunctas geminatas poenitentias. Ubi vero degradandus esse

censeatur Superior per Generalem et Consultorium plenum ob damna illata vel excessus notabiles, degradetur; in Capitulo tamen Generali respondere tenebitur Protoarchimandrita.

Haec igitur omnia, quae in praesenti Nexu sunt scripta, lecta, promulgata, unanimi assensu utriusque Provinciae tum Lithuanae tum Poloniae acceptata, quia perpetuis temporibus tum Ill. mus Metropolitanus cum suis successoribus, tum Religio nostra utriusque Provinciae Ordinis Divi Basilii Magni observare, manutenere Sanctaeque Sedis Apostolicae benignam approbationem in hoc Nexu praecontentorum implorare et supplicare tenebuntur et obligabuntur ita, ut nihil in contrarium apud S. Sedem Apostolicam sive per se sive per Procuratores Ordinis aut subordinatos quocumque titulo, praetextu aut colore praeiudicante vel immutante hunc Nexum praeter illa, quae per praesentem Nexum ad approbationem S. Sedis Apostolicae sunt remissa, intentare, agere, curare valeamus aut praesumamus, firmiter et unanimiter spondemus et praesentes Litteras Nexus propria manuúum nostrarum subscriptione firmamus.

[Datum ac subscriptiones: Metropolitanae et Episcoporum ac Religiosorum].

II - MONASTERIA CATHOLICA UCRAINICA ET ALBORUSSICA
A METROPOLITIS KIOVIENSIBUS CATHOLICIS DEPENDENTIA ¹

162

1. Status Monasteriorum a. 1748

a) Provincia Protectionis B. V. Mariae ²

Numerus Monasterium	Numerus Residentiarum	NOMINA MONASTERIORUM ET RESIDENTIARUM	Numerus Religiosorum	Proventus annui Scuta Romana	DIOECESIS	PALATINATUS
1	—	Barense cum Residentia	12	30	Kamenecensis	Podoliae
—	1	Holowczyczensi	—	—	„	„
2	—	Bialostocense	12	131	Luceoriensis	Volhyniae
3	—	Biesiadense	10	14	Leopoliensis	Russiae
4	—	Biloloviense cum Res.	18	20 ¹ / ₂	Kioviensis	Kioviensis
—	2	Trihurensi	—	—	„	„
—	3	Krasnohurensi	—	—	„	„
5	—	Czortkoviense cum Res.	16	74 ¹ / ₂	Kamenecensis	Podoliae
—	4	Vlaszkoviensi	—	—	„	„
6	—	Drevianense cum Res.	17	168 ¹ / ₂	Chelmensis	Russiae
—	5	Jazenicensi	—	—	Leopoliensis	„
—	6	Stojanoviensi	—	—	Chelmensis	„
—	7	Ohladoviensi	—	—	„	„

Appendix

7	—	Dobromilense ³ cum Res.	30	500	Premisliensis	Russiae
—	8	Premisliensi cathedr. ⁴	—	—	„	„
8	—	Dobrzanense cum Res.	13	—	Leopoliensis	„
—	9	Rudnicensi	—	—	„	„
—	10	Podhorodiscensi	—	—	„	„
9	—	Hoscense ⁵ cum Res.	20	76 $\frac{1}{2}$	Luceoriensis	Volhyniae
—	11	Horodiscensi	—	—	„	„
10	—	Kamenecense cathedr. cum Res.	16	74 $\frac{1}{2}$	Kamenecensis	Podoliae
—	12	Malioviensi	—	—	„	„
—	13	Vlanovecensi	—	—	„	„
11	—	Krasnopustinense cum Res.	11	17	Leopoliensis	Russiae
—	14	Podgrodziecensi	—	—	Haliciensis	„
12	—	Krechoviense cum Res.	28	71	Leopoliensis	„
—	15	Zulkieviensi	—	—	„	„
13	—	Krylosense cathedr. cum Res.	19	110	Haliciensis	„
—	16	Petricensi	—	—	„	„
—	17	Sancti Eliae	—	—	„	„
—	18	Sokolensi	—	—	„	„
—	19	Dorohoviensi	—	—	„	„
—	20	Lukwianensi	—	—	„	„
14	—	Lauroviense cum Res.	30	328	Premisliensis	„
—	21	S. Salvatoris ad Montes	—	—	„	„
—	22	Topolnicensi	—	—	„	„

15	—	Leopoliense ⁶ cathedr. cum Res.	24	558 ¹ / ₂	Leopoliensis	Russiae
—	23	Leop. S. Onuphrii	3	30	„	„
—	24	Leop. S. Joannis	2	34	„	„
—	25	Leop. Civitatensi B.V. M.	5	150	„	„
—	26	Horpinensi ⁷	3	—	„	„
16	—	Lisnense cum Res.	12	25	Premisliensis	„
—	27	Letnianensi	—	—	„	„
—	28	Derazycensi	—	—	„	„
—	29	Bilinensi	—	—	„	„
17	—	Lubarensis cum Res.	10	17	Luceoriensis	Volhyniae
—	30	Kolodeznensi	—	—	„	„
18	—	Lublinense cum Res.	9	63 ¹ / ₂	Chelmensis ^A	Lublinensis
—	31	Domaszoviensi	—	—	„	Russiae
19	—	Luceoriense cathedr. cum Res.	10	25 ¹ / ₂	Luceoriensis	Volhyniae
—	32	Poddembecensi	—	84	„	„
20	—	Luceoriense S. Crucis cum Res.	12	182 ¹ / ₂	„	„
—	33	Tuminensi	—	—	„	„
—	34	Czetverinensi	—	—	„	„
21	—	Mielecense Abbatiale	11	560	„	„
22	—	Milczense cum Res.	15	115	„	„
—	35	Strahloviensi	—	—	„	„
—	36	Perekalensi	—	—	„	„
23	—	Niskienicense cum Res.	12	51	Vlodimiriensis	„

—	37	Zimnensi	—	—	Vlodimiriensis	Volhyniae
—	38	Turopinensi	—	—	"	"
24	—	Ovrucense Abbatiale	8	600	Kioviensis	Kioviensis
25	—	Pacykoviense cum Res.	11	96	Leopoliensis	Russiae
—	39	Hoszoviensi	—	—	"	"
—	40	Swaryczoviensi	—	—	Haliciensis	"
—	41	Bolochovicensi	—	—	"	"
26	—	Poczajoviense ⁸	67	600	Luceoriensis	Volhyniae
27	—	Podhorcense cum Res.	14	287	"	"
—	42	Zloczoviensi	—	—	Leopoliensis	Russiae
—	43	Bucziniensi	—	—	"	"
28	—	Pohonense cum Res.	22	47 ¹ / ₂	Haliciensis	"
—	44	Uhernicensi	—	—	"	"
—	45	Zazwoycensi	—	—	"	"
—	46	Sokolecensi	—	—	"	"
—	47	Lukiensi	—	—	"	"
29	—	Satanoviense cum Res.	14	100	Kamenecensis	Podoliae
—	48	Korzovecensi	—	—	"	"
30	—	Szarogrodense cum Res.	15	—	"	"
—	49	Niemieroviensi	—	—	Kioviensis	Kioviensis
—	50	Granoviensi	—	—	"	"
31	—	Szczepotense cum Res.	20	21	Premisliensis	Russiae
—	51	Czernilaviensi	—	—	"	"

—	52	Smolinensi	—	—	Premisliensis	Russiae
32	—	Trembovliense cum Res.	16	194	Leopoliensis	„
—	53	Zbarazensi	—	—	Luceoriensis	Volhyniae
33	—	Unioviense Abbatiale	10	500	Leopoliensis	Russiae
34	—	Verchratense cum Res.	12	—	Chelmensis	„
—	54	Zamoyscensi	—	28	„	„
35	—	Vicinense	14	224	Leopoliensis	„
36	—	Zahaycense cum Res.	15	93 ¹ / ₂	Luceoriensis	Volhyniae
—	55	Kremenecensi	—	—	„	„
—	56	Stozecensi	—	—	„	„
37	—	Zahoroviense cum Res.	15	87	Vlodimiriensis	„
—	57	Volsvinensi	—	—	Chelmensis	Russiae
—	58	Horodiscensi	—	—	Luceoriensis	Volhyniae
38	—	Zavaloviense cum Res.	14	—	Haliciensis	Russiae
—	59	Zadaroviensi	—	—	„	„
—	60	Litinoviensi	—	—	„	„

b) *Provincia SS. Trinitatis* ⁹

N.	NOMEN MONASTERII	Religiosorum	PROVENTUS		DIOECESIS	PALATINATUS
			Scuta Romana			
			certa	incerta		
1	Antopolitanum	10	280	30	Vlodimiriensis	Brestensis
2	Berezvecense ¹⁰	10	300	100	Polocensis	Polocensis
3	Bialense ¹¹	6	201	—	Vlodimiriensis	Brestensis

4	Borunense	10	150	450	Kioviensis	Vilnensis
5	Braslaviense	4	—	150	Polocensis	„
6	Brestense	4	100	—	Vlodimiriensis	Brestensis
7	Buczacense	3	100	—	Leopoliensis	Russiae
8	Bytinense ¹²	34	200	150	Kioviensis	Novogrodecensis
9	Ceprense	4	—	20	„	„
10	Chelmense cathedr.	14	—	534	Chelmensis	Russiae
11	Chomscense	5	100	—	Pinscensis	Brestensis
12	Czerejense	5	24	20	Polocensis	Witebscensis
13	Čzerlonense	4	50	—	Kioviensis	Vilnensis
14	Dareviense	5	3	15	„	Novogrodecensis
15	Dermanense Abb.	13	455	20	Luceoriensis	Volhyniae
16	Dobryhorensense	5	155	20	Polocensis	Polocensis
17	Dorohobuscense Abb.	4	—	50	Luceoriensis	Volhyniae
18	Dubnense Abb. ¹³	7	200	50	„	„
19	Grodecense	2	40	8	Chelmensis	Belzensis
20	Grodnense Abb.	4	130	50	Kioviensis	Vilnensis
21	Hluznianense	2	—	—	„	„
22	Holdoviense	3	—	—	„	„
23	Jakobstadensis Miss.	3	70	—	Polocensis	in Curlandia
24	Jatricense	8	80	80	Kioviensis	Novogrodecensis
25	Iluestadensis Miss.	3	28	—	Polocensis	in Curlandia
26	Kamenecense	3	1 ¹ / ₂	15	Vlodimiriensis	Brestensis

27	Kazimiroviense	6	50	70	Kioviensis	Minscensis
28	Kaszutense	4	130	8	„	Vilnensis
29	Kobrinense	6	100	—	Vlodimiriensis	Brestensis
30	Ladense	5	80	80	Kioviensis	Minscensis
31	Lauriszoviense	6	100	—	„	Novogrodicensis
32	Leszczense Abb.	3	20	—	Pinscensis	Brestensis
33	Lubavicense	2	—	—	Polocensis	Witebscensis
34	Lukomlense	3	17	20	„	„
35	Lyskoviense	6	120	—	Kioviensis	Novogrodecensis
36	Makiroviense	3	—	150	Polocensis	Polocensis
37	Malaszkoviense	3	40	20	„	Mscislaviensis
38	Marivilense	3	70	50	„	„
39	Minscense Abb.	7	150	100	Kioviensis	Minscensis
40	Mirensense	3	—	—	„	Novogrodecensis
41	Mozirensis Miss.	3	70	—	„	Minscensis
42	Novodworensense	3	40	—	Pinscensis	Brestensis
43	Novogrodecense cathedr.	5	30	50	Kioviensis	Novogrodecensis
44	Onuphriense Abb.	16	300	200	Polocensis	Mscislaviensis
45	Polocense cathedr. ¹⁴	22	350	30	„	Polocensis
46	Polocense SS. Rom. et David.	4	—	150	„	„
47	Pustinense ad Mscislaviam	6	80	50	„	Mscislaviensis
48	Pustinense ad Witebskum	4	40	60	„	Witebscensis
49	Rakoviense	3	35	30	Kioviensis	Minscensis

50	Rokaczoviense	4	—	10	Kioviensis	Minscensis
51	Rosanense	4	30	30	„	Novogrodecensis
52	Sielecense	4	40	10	„	Minscensis
53	Sierocinense	4	60	—	Polocensis	Polocensis
54	Suchoviense	6	—	—	Kioviensis	Vilnensis
55	Suirznense ¹⁵	4	—	20	„	Novogrodecensis
56	Taddulinense	6	40	60	Polocensis	Witebscensis
57	Torokanense ¹⁶	12	150	10	Pinscensis	Brestensis
58	Turcovicense	3	70	—	Chelmensis	Russiae
59	Vszacense	4	20	—	Polocensis	Polocensis
60	Verkoviense	5	201	—	Vlodimiriensis	Volhyniae
61	Vilnense cathedr. ¹⁷	27	400	40	Kioviensis	Vilnensis
62	Vitebscense	10	240	100	Polocensis	Witebscensis
63	Vlodimiriense ¹⁸	5	248	—	Vlodimiriensis	Volhyniae
64	Volnense	5	40	30	Kioviensis	Novogrodecensis
65	Zydiczinense	12	414	—	Luceoriensis	Volhyniae
66	Zyrovicense ¹⁹	30	371	600	Kioviensis	Novogrodecensis

c) *Abbatia Suprasliensis* ²⁰

Monasterium : Suprasliense Abbatiale

Residentiae adnexae : Kuznicensis et Varsaviensis

2. Status Monasteriorum a. 1774 ²¹

a) Provincia Protectionis B. V. Mariae

a) Tabella monasteriorum in Dominio Caesareo-Regiae Maiestatis situatorum ²²

N.	NOMEN MONASTERII	in bonis	DIOECESIS	Districtus aut distantia a notioribus	RESIDENTES				EX HIS		Obligatio adnetae
					Sacerdotes	Clerici	Laici	Summa	Praedicatores	Confessarii	
1	Biesiadense	Haered.	Leop.	a Zowkwa m. 2	4	—	1	5	1	2	c.
2	Bilcense	„	Cam.	a Kamianec m. 5	6	1	—	7	1	4	c.
3	Bilinense	„	Samb.	a Sambir m. 1	4	—	1	5	1	3	c. m.
4	Czortkoviense	„	Cam.	a Terebowla m. 3	3	1	—	4	1	2	c.
5	Derazycense	Reg.	Samb.	Distr. Terebowla	6	—	1	7	1	4	c.
6	Derewanense	„	Belz.	a Busk m. 2	4	—	—	4	1	2	c.
7	Dobromilense	Haered.	Prem.	ad civitatem	14	—	5	19	2	8	—
8	Dobrzezanense	Reg.	Leop.	a Lwiw m. 3	3	—	1	4	—	2	—
9	Domaszoviense	„	Belz.	Distr. Belz.	4	—	1	5	—	3	—
10	Hoszoviense	Haered.	Halic.	a Bolechiw m. 1	5	1	—	6	1	3	—
11	Jazienicense	Reg.	Belz.	a Lwiw m. 3	4	—	1	5	—	3	—
12	Krasnopustynense	Haered.	Leop.	a Pomoriany m. 1/2	6	1	—	7	1	3	c.
13	Krechoviense	Reg.	„	a Zowkwa m. 1	12	—	3	15	1	7	—
14	Krylosense	„	Halic.	a Halycz m. 1	7	—	1	8	1	4	c.

15	Krystinopoliense	Haered.	Belz.	Distr. Belz	9	—	1	10	1	6	c. m.
16	Lavroviense	Reg.	Samb.	a Sambir m. 3	9	9	2	20	2	7	c. th.
17	Leopol. S. Georg.	„	Leop.	in civitate	10	3	1	14	1	6	c. th.
18	Leopol. S. Onuph.	„	„	„	6	—	—	6	1	4	—
19	Leopol. S. Joan.	„	„	„	4	1	—	5	—	3	—
20	Lisznianense	„	Samb.	a Drohobycz m. 1	4	1	—	5	1	3	—
21	Lukense	Haered.	Halic.	Distr. Terebowla	4	—	1	5	—	3	—
22	Pacykoviense	„	„	Distr. Zydacziw	4	—	1	5	1	3	c.
23	Podhorcense	„	Luc.	Distr. Busk	6	—	2	8	1	5	—
24	Pohonense	„	Halic.	a Stanislawiwi m. 2	5	—	2	7	1	3	m.
25	S. Salvatoris	Reg.	Samb.	a Sambir m. 2	6	1	1	8	1	4	c.
26	Sokulcense	Haered.	Halic.	Distr. Halycz	5	—	1	6	—	3	—
27	Strusoviense	„	Leop.	a Terebowla m. 1	2	—	—	2	—	2	m.
28	Svaryczoviense	„	„	Distr. Zydacziw	4	—	1	5	1	3	c.
29	Szczepłotense	„	Prem.	a Jaworiw m. 1	12	1	—	13	1	4	—
30	Trembovliense	Reg.	Leop.	in civitate	6	5	1	12	1	4	ph.
31	Uhernicense	Haered.	Halic.	a Tysmenycia m. 2	4	—	1	5	1	2	c.
32	Ulaszkovcense	„	Cam.	a Terebowla m. 3	5	—	—	5	1	3	c.
33	Unioviense	Reg.	Leop.	a Hlyniany m. 1	8	—	1	9	1	5	—
34	Verchratense	„	Belz.	a Tomaszew m. 3	6	—	1	7	1	4	—
35	Vicinense	Haered.	Leop.	a Holohory m. 1	7	—	1	8	1	5	—
36	Zadaroviense	„	Halic.	Distr. Halycz	4	—	1	5	—	3	—
37	Zamoscense	„	Chelm.	Distr. Cholm	10	6	1	17	2	9	c. ph. m.

38	Zavaloviense	Haered.	Halic.	Distr. Halycz	4	—	1	5	1	3	—
39	Zbarazense	„	Luc.	Distr. Kremianec	4	—	1	5	1	3	c.
40	Zloczoviense	„	Leop.	Distr. Lwiw	5	—	1	6	1	4	—
41	Zulkiense	„	„	Distr. Lwiw	6	—	—	6	2	5	c.
Summa universalis ²³											

β) Tabella Monasteriorum in Dominio Regni Poloniae situatorum ²⁴

N.	NOMEN MONASTERII	in bonis	DIOECESIS	Districtus aut distantia a notioribus	RESIDENTES				EX HIS		Obligaciones adnexae
					Sacerdotes	Clerici	Laici	Summa	Praedicatores	Confessarii	
1	Barensense	Reg.	Cam.	a Bar m. $\frac{1}{2}$	7	—	1	8	1	5	c.
2	Bialostocense	Haered.	Luc.	a Luck m. 3	7	6	—	13	1	5	c. r.
3	Bilyloviense	„	Kiov.	Distr. Zytomyr	5	—	1	6	1	3	c.
4	Camenecense	Reg.	Cam.	in civitate	7	3	—	10	1	6	c. th.
5	Cremenecense	„	Luc.	in civitate	6	—	2	8	1	6	c. m.
6	Granoviense	Haered.	Kiov.	Distr. Winnycia	4	—	1	5	—	3	—
7	Holowczynense	„	Cam.	Distr. Latycziv	4	—	1	5	1	3	c.
8	Horodiscense	„	Luc.	Distr. Luck	4	—	1	5	1	3	c.
9	Hoscense	„	„	Distr. Luck	8	—	1	9	2	7	c. s.
10	Humanense	„	Kiov.	in civitate	9	—	3	12	2	9	s. m.
11	Kolodeznense	„	„	a Lubar m. 3	5	—	1	6	1	4	c.

12	Korzovcense	Haered.	Cam.	a Latycziv m. 3	6	—	—	6	1	5	c.
13	Lubarensense	„	Luc.	in suburbio	8	1	2	11	2	6	c. s.
14	Lublinense	Reg.	Chelm.	in suburbio	6	—	—	6	2	5	c.
15	Luceoriense	„	Luc.	in civitate	4	—	1	5	1	4	—
16	Malejovcense	Haered.	Cam.	a Kamianec m. 3	6	—	1	7	2	5	c. n.
17	Mielcense Abb.	„	Vlod.	in Polisie	7	—	1	8	1	5	c.
18	Milczense	„	Luc.	a Dubno m. 1	6	6	1	13	1	5	c. r.
19	Nizkinicense	„	Vlod.	a Wolodymyr m. 2	6	—	1	7	1	4	c.
20	Ovrucense	Reg.	Kiov.	in suburbio	7	—	1	8	1	5	c.
21	Poczajoviense	Haered.	Luc.	a Kremianec m. 2	31	6	5	42	2	20	c.
22	Poddembcense	„	„	a Luck m. 2	9	—	—	9	2	6	c.
23	Puhinense	„	Chelm.	a Cholm m. 3	7	—	1	8	2	5	c. m.
24	Satanoviense	„	Cam.	ad civitatem	6	7	—	13	1	4	c. r.
25	Strakloviense	„	Luc.	a Dubno m. 1	7	—	2	9	1	4	c.
26	Szarogradense	„	Cam.	in civitate	9	1	1	11	2	9	c. s. m.
27	Trihorensense	„	Kiov.	a Zytomyr m. 3	5	—	2	7	1	5	c.
28	Tuminense	„	Luc.	prope Czetwertnia	5	—	1	6	1	3	c.
29	Zahaycense	„	„	a Kremianec m. 3	5	6	2	13	1	4	c. ph.
30	Zahoroviense	„	Vlod.	a Lokacze m. 1	7	—	2	9	1	5	c.
31	Zimmense	„	„	a Wolodymyr m. 1	5	—	—	5	1	3	c.

Summa universalis ²⁵

b) Provincia SS. Trinitatis ²⁶

N.	NOMEN MONASTERII	DOMINII TEMPORALIS	DIOECESIS	Districtus aut distantia a notioribus	RESIDENTES				EX HIS		Obligaciones adnexae
					Sacerdotes	Clerici	Laici	Summa	Praedicatores	Confessarii	
1	Antopolitanum	Bystry	Brest.	a Berest m. 11	7	11	1	19	1	4	c.
2	Berezvecense	Monast.	Poloc.	a Polock m. 15	15	2	2	19	1	4	c. m.
3	Bezvodzicensis Miss.	„	Mscisl.	a Mstyslawi m. 3	3	—	—	3	1	1	c. m.
4	Bialense	Radziwil	Brest.	a Berest m. 5	6	—	—	6	1	3	c.
5	Borunense	Monast.	Kiov.	a Wylno m. 12	19	2	—	21	2	10	c.
6	Braslaviense	Praef. loci	Poloc.	a Braslaw m. 1	6	—	—	6	1	2	—
7	Brestense	Reg.	Brest.	in civitate	5	1	—	6	1	1	—
8	Buczacense	Potocki	Leop.	a Terebowla m. 3	7	2	—	9	1	1	—
9	Bytenense	Monast.	Kiov.	a Slonim m. 3	12	3	5	20	1	4	c.
10	Ceprense	„	„	a Nowhorodok m. 7	5	1	—	6	1	2	c.
11	Chelmense	Praef. loci	Chelm.	penes Cathedr.	18	5	—	23	2	6	ph.
12	Chomscense	Oginski	Pinsc.	a Pinsk m. 8	6	—	—	6	1	2	c.
13	Czereiense	Sapieha	Poloc.	ab Orsa m. 8	7	1	—	8	1	2	c.
14	Czerlonense	„	Kiov.	a Grodno m. 6	4	—	—	4	1	1	c.
15	Dareviense	Monast.	„	a Slonim m. 8	6	1	—	7	1	2	c.
16	Dermanense Abb.	Sanguszko	Luc.	a Dubno m. 5	8	1	—	9	1	2	c.
17	Dubnense	„	„	a Luck m. 7	7	1	—	8	1	2	c.

18	Dorohobusc. Abb.	Lubomirski	Luc.	a Dubno m. 9	4	—	—	4	1	1	—
19	Dobryhorensis	Monast.	Poloc.	a Polock m. 12	4	3	—	7	1	2	c.
20	Drogicinensis Miss.	Praef. loci	Brest.	a Warszawa m. 12	4	—	—	4	1	1	m.
21	Grodecensis Miss.	Trembicki	Chelm.	a Wolodymyr m. 3	4	—	—	4	1	1	c. m.
22	Grodnense Abb.	Praef. loci	Kiov.	in civitate	4	—	—	4	1	1	—
23	Helianoviense	Bielikowicz	„	a Wilkomiria m. 5	6	—	—	6	1	1	c. m.
24	Hluznensis Miss.	Monast.	„	a Lida m. 3	4	—	—	4	1	1	m.
25	Jablonoviensis Miss.	Jablonows.	„	a Grodno m. 7	3	—	—	3	1	1	m.
26	Jacobopolitan. Miss.	Duc. Curon.	Poloc.	a Miltavia m. 8	3	—	—	3	1	1	c. m.
27	Jatviscense	Monast.	Kiov.	a Wolkowisco m. 5	7	—	—	7	1	3	c.
28	Illuxtensis Miss.	Zyberg	Poloc.	a Miltavia l. 12	4	—	—	4	1	1	c. m.
29	Kazimiroviense	Iudiciorum	Kiov.	a Reczyca m. 10	7	—	—	7	1	2	c.
30	Kassutense	Krzywobl.	„	a Oszmiana l. 15	6	—	—	6	1	2	—
31	Kobrynense Abb.	Reg.	Brest.	a Berest m. 8	5	—	—	5	1	1	c.
32	Ladense	Oginski	Kiov.	a Minsk l. 7	6	1	—	7	1	2	—
33	Leszczense Abb.	Praef. Pins.	Pinsc.	a Pinsk l. 1	6	—	—	6	1	1	—
34	Lubavicense	Oginski	Poloc.	ab Orsa m. 12	5	1	—	6	1	2	c.
35	Laurysoviense	Monast.	Kiov.	a Nowhorodok l. 3	4	5	—	9	1	1	c.
36	Lohoyscensis Miss.	Tyszkiew.	„	a Minsk m. 5	5	—	—	5	1	1	c. m.
37	Liskoviense	Byhowiec	„	a Wolkowisco l. 5	6	—	—	6	1	2	c.
38	Machiroviense	Monast.	Poloc.	a Polock m. 3	6	—	1	7	1	3	—
39	Malazkovic. Miss.	Glinco	Mscisl.	a Kryczew m. 8	2	—	—	2	1	1	m.
40	Marivilensis Miss.	Ostreyko	„	a Kryczew m. 5	4	—	—	4	1	1	m.

41	Mirensis Miss.	Radziwil	Kiov.	a Neswiz m. 3	4	—	—	4	1	1	m.
42	Minscense	Praef. loci	„	in civitate	14	1	—	15	2	5	—
43	Nowodworen. Miss.	Missionis	Pinsc.	a Pinsk l. 4	5	—	—	5	1	1	c. m.
44	Novogrodecense	Reg.	Kiov.	cathedr.	7	1	—	8	2	2	—
45	Novosielecen. Miss.	Missionis	Brest.	a Berest m. 6	3	—	—	3	1	1	m.
46	Onuphriense Abb.	Abbatiae	Mscisl.	a Mstyslawl m. 2	4	2	—	6	1	1	c.
47	Orsensis Miss.	Praef. loci	Orsen.	in civitate	2	1	—	3	1	1	m.
48	Podubisensis Miss.	Monast.	Kiov.	a Kowno m. 10	5	—	—	5	1	1	m.
49	Polocense Abb.	„	Poloc.	in civitate	4	—	—	4	1	1	c.
50	Polocen. ad Arcem	Palatinatus	„	cathedr.	21	20	—	41	1	4	c. th.
51	Postaviensis Miss.	Tyzenhanz	Kiov.	Distr. Oszmiana	2	—	—	2	1	1	c. m.
52	Pustinense	Monast.	Mscisl.	a Mstyslawl m. 1	7	1	—	8	2	4	c.
53	Rakoviense	Sanguszko	Kiov.	a Minsk m. 5	5	1	—	6	1	1	c.
54	Rohaczeviense	Praef. loci	„	a Reczyca l. 15	5	—	—	5	1	1	c.
55	Rozanense	Sapieha	„	a Slonim m. 5	5	—	—	5	1	1	c.
56	Sielecense	Monast.	„	a Mozyr l. 8	5	—	—	5	1	1	c.
57	Sierocinense	Brebnicki	Vitebs.	a Wytiebsk m. 8	6	—	—	6	1	2	c.
58	Skitcensis Miss.	Monast.	Kiov.	a Mozyr l. 15	3	—	—	3	1	1	c. m.
59	Sutkoviense	„	„	ab Oszmiana m. 6	7	—	1	8	1	1	c.
60	Sviersnense	Radziwil	„	a Neswiz m. 3	4	2	—	6	1	1	c.
61	Suchovicensis Miss.	Praef. Mozir.	„	a Mozyr l. 5	5	—	—	5	1	1	c. m.
62	Tadulinense	Oginski	Vitebs.	a Wytiebsk m. 5	5	—	—	5	1	1	c.
63	Toloczynensis Miss.	Sanguszko	Orsen.	ab Orsa m. 10	3	—	—	3	1	1	m.

64	Torocanense	Monast.	Pinsc.	a Berest m. 12	15	1	—	16	1	3	—
65	Uszacense	Zaba	Poloc.	a Polock l. 7	4	2	—	6	1	2	c.
66	Verchoviense	Czarnecki	Vlod.	a Luck m. 6	4	1	—	5	1	1	c.
67	Vilnense	Reg.	Kiov.	in civitate	23	9	3	35	2	6	th.
68	Vitebscense	„	Vitebs.	in civitate	11	16	1	28	2	4	ph.
69	Vlodimiriense	Praef. loci	Vlod.	in civitate	5	2	—	7	1	1	s. r. ph.
70	Volnense	Slizien	Kiov.	a Nowhorodok m. 7	5	1	—	6	1	1	c.
71	Zydycinense Abb.	Monast.	Luc.	a Luck m. 1	11	3	—	14	1	2	—
72	Zyrovicense	„	Kiov.	a Slonim m. 1	21	12	3	36	2	10	c. r. ph.

Summa universalis ²⁷c) *Abbatia Suprasliensis* ²⁸

Num.	NOMEN MONASTERII	FUNDATOR	DIOEC.	Districtus aut distantia a notioribus	SAC.	CLER.	LAIC.	SUM.
1	Suprasliense Abb.	Chodkewycz	Kiov.	prope Bilostok	20	9	4	33
2	Kuznicensis Res.	Micuta	„	Distr. Grodnensis	—	—	—	—
3	Varsaviensis Res.	Metropolita	„	in civitate	—	—	—	—

3. Inventarium Monasteriorum ²⁹

Monasteria Prov. B. V. Mariae a. 1774 in Regno Poloniae ³⁰

178

Num.	NOMEN MONASTERII	SUBDITI	Sexagesima manipulorum vulgo Kopy	Summarum Capitalia Floreni	A Summis capitalibus provisionum seu censuum	Censuum a subditis et reddituum ex tabernis Floreni
1	Barense	30	600	22000	770	600
2	Bialostocense	41	900	31000	1085	1460
3	Bilyloviense	13	600	35000	1225	—
4	Camenecense	—	—	90000	3150	—
5	Cremenecense	3	—	70000	2450	108
6	Granoviense	10	—	1000	35	100
7	Holowczynense	21	200	23000	805	98
8	Horodyscense	9	—	6000	220	—
9	Hoscense	45	800	14500	507	1200
10	Humanense	96	1450	25000	875	5500
11	Kolodeznense ³¹	—	—	—	—	—
12	Korzoviense	6	—	30000	1050	60
13	Lubarense	63	700	25000	875	240
14	Lublinense	—	—	38000	1330	464
15	Luceoriense	—	—	101000	3535	1200
16	Malieviense	4	200	43000	1505	—

Appendix

17	Mielecense ³²	?	?	?	?	?
18	Milczense	12	700	41000	1435	—
19	Niskiniczense	7	300	31000	1085	200
20	Ourucense Abb.	200	—	—	—	10000
21	Poczajoviense	44	—	500000	17500	—
22	Poddembscense	—	—	90000	3150	—
23	Puhinense	—	—	40000	1400	—
24	Satanoviense	14	450	36000	1260	—
25	Strakloviense	—	—	24000	840	—
26	Szarogrodense	31	750	63000	2250	—
27	Trihurense	21	200	30000	1050	600
28	Tuminense	24	150	8000	280	500
29	Zahaycense	28	700	44000	1540	700
30	Zahoroviense	53	800	20000	700	—
31	Zimnense	—	180	24000	840	—

Ex his : ³⁵

Lignea cum suis ecclesiis aedificata	2: Holovczynense, Puhinense
Necdum finita	2: Bareense, Granoviense
Vetustate consumpta	2: Horodiscense, Korzoviense
Iam iam ruentia	4: Lubareense, Trihurense, Tuminense cum Czetwertnia
Eccles. muratæ, sed residentiaë ligneaë	6: Bilyloviense, Mielecense, Milczense, Niskiniczenŝe, Szarogrodense, Zahaycense
Murata necdum finita	6: Bialostocense, Camenecense, Malioviense, Poddembŝcense, Satanoviense, Zahoroviense
Nunc de muro fabricari coepta	5: Cremenecense, Hoyscense, Luceoriense, Poczajoviense, Strakloviense
Murata renovatione indigentia	3: Lublinense, Ovrucense, Zimmense
Modo primum incipiet fabricari	1: Humanense

(1) Inquisitione absoluta opportunum mihi videbatur adiungere non solum monasteriorum a Metropolitibus Kioviensibus catholicis dependentium elenchum, sed quaedam etiam de situ ipsorum monasteriorum, de Religiosorum in iisdem numero et de eorundem proventibus. Tabellae hic productae non sunt copiae simpliciter, sed excerpta tantum.

Abbreviationes adhibui :

Abb. = [Monasterium] Abbatiale

c. = cura animarum

cathedr. = cathedrale *vel* penes Ecclesiam cathedralem

Haered. = Haereditariis

l. = leucis (= circa 2 $\frac{1}{4}$ km)

m. = milliariis (= circa 2 km)

- m. = missiones
 Miss. = Missio
 Monast. = [ipsius] Monasterii
 n. = convictus Nobilium
 ph. = studium privatum philosophiae
 Praef. = Praefecturae
 r. = studium privatum rhetoricae
 Reg. = Regis vel Regalibus
 Res. = Residentia vel Residentiis
 s. = scholae publicae
 th. = studium privatum theologiae

Scutum Romanum = 10 Floreni polonicales = circa 2 dollari moderni, sed notandum est valorem relativum monetae maiorem fuisse quam hodie.

(2) *Congr. Part.*, t. 114, f. 161-162. Notandum est Residentias creatas esse iussu Summi Pontificis Benedicti XIV et quidem ex monasteriis hucusque existentibus, quibus tamen numerus praescriptus Religiosorum et etiam fundationes sufficientes deerant. Numerus Religiosorum ac proventus Residentiarum, si separatim non notantur, in numeris pro monasteriis principalibus indicatis comprehenduntur.

(3) *Ibidem* : “ Novitiatus „,

(4) *Ibidem* : “ quae nunc ab Episcopo est Saecularibus data „,

(5) *Ibidem* : “ Collegium et studium Saecularium „,

(6) *Ibidem* : “ S. Georgii ad Cathedram ubi est studium philosophiae pro Religiosis „,

(7) *Ibidem*, f. 157 : “ Horpinense alit Religiosos 3, qui pura elemosina sustentantur „,

(8) *Ibidem*, f. 162 : “ Residentia P. Generalis cum Novitiatu, ubi solent esse [Religiosi 47] Novitii 20 „,

(9) *Congr. Part.*, t. 114, f. 145-146.

(10) *Ibidem* : “ unde P. Provincialis viaticum habet pro visitatione „,

(11) *Ibidem* : “ seu Albae Ducalis „,

(12) *Ibidem* : “ Novitiatus „,

(13) *Ibidem* : “ cum alio Dubnensi S. Crucis incorporato „,

- (14) Ibidem: " Studium philosophiae pro Religiosis ,,
 (15) Ibidem: " Seminarium ,,
 (16) Ibidem: " Residentia P. Generalis, quando est ex Lituania ,,
 (17) Ibidem: " Theologicum pro Religiosis ,,
 (18) Ibidem: " Collegium et studium Saecularium ,,
 (19) Ibidem: " Studium philosophiae pro Saecularibus et Religiosis,,

(20) De Abbatia Suprasliensi ac eius Residentiis earumque fundatione accuratius in: S. Congregatione Particulari de Prop. Fide, Coram Sanctissimo Domino Nostro Benedicto XIV, *Kyovien. Iurisdictionis*, Pro P. Abbate Ven. Monasterii Supraslii istique annexis Residentiis Varsaviae et Kuznicae S. Basilii Magni Ritus Graeci-Rutheni, cum P. Proto-Archimandrita eiusdem Ordinis, *Supplicatio cum Summario*, Typis Bernabò 1755. Invenitur in: *Congr. Part.*, t. 120, f. 240-259.

(21) Ex mense Januario. Nomina monasteriorum transcripsi semper, sicut erant in tabellis originalibus; raro autem ad literam nomina localitatum in collocatione: *Districtus aut distantia a notioribus*. Quoad dispositionem collocationum maioris claritatis causa non sequor tabellas originales. Aliquas collocationes omisi. Numerum Religiosorum, qui in iis continebatur, summatim in notis adnoto.

(22) *Arch. Nunz. di Varsavia*, t. 110, f. 7-10.

(23) Sacerdotes 241 — Clerici 31 — Laici 38 — Summa 310.
 Praedicatores 37 - Confessarii 159 - Professores 8 - Missionarii 10.
 Aduvantes Clerum in Paroeciis 11
 Degentes extra monasteria in Capellaniis 2
 E Conventibus inservientes Nobilibus 4

(24) *Arch. Nunz. di Varsavia*, t. 110, f. 3 - 6.

(25) Sacerdotes 225 — Clerici 72 — Laici 36 — Summa 303.
 Praedicatores 39 - Confessarii 166 - Professores 36 - Missionarii 8.
 Aduvantes Clerum in Paroeciis 12
 Degentes extra monasteria in Capellaniis 2
 E Conventibus inservientes Nobilium Domibus 2
 Qui degent et educantur extra corpus Provinciae 11

(26) *Arch. Nunz. di Varsavia*, t. 110, f. 13.

(27) Sacerdotes	478	— Clerici	117	— Laici	17	— Summa	612.
Praedicatores	79	— Confessarii	196	— Professores	62.		
Inservientes Paroeciis Cleri saecularis					30		
Capellani extra Conventum degentes					6		
Capellani intra Conventum degentes					18		

(28) Numerum Religiosorum desumpsi ex a. 1772 : *Arch. Nunz. di Varsavia*, t. 107, f. 2; cetera ex opusculo : *Supplicatio cum Summario* (1755) in causa Abbatiae Suprasliensis, cfr. p. 182, n. 20.

(29) Ex mense Julio. Solummodo quoad monasteria infra relata inveni notitiam; quoad cetera me praeteriit.

(30) *Arch. Nunz. di Varsavia*, t. 110, f. 1.

(31) *Ibidem* : “ ob insufficientiam sustentationis Monachorum sublatum est „.

(32) *Ibidem* : “ ignorat redditus ex ratione, quod inventaria sunt penes Ill.mum, Rev.mum ac Excel.mum Episcopum Leopoliensem [Leonem Szeptycky] Abbatem loci huius „.

(33) *Ibidem*.

III - SERIES PROTOARCHIMANDRITARUM ¹

1. - Protoarchimandritae Congregationum

a) Congregatio SS. Trinitatis (1617 - 1743)

1. Josephus Rutskyj, Metr. 1613-1637	1617-1626
Leo Krewza, ² Archiep. Smolen. 1625-1639	1621-1626
2. Raphael Korsak, Ep. Pins. 1633,
Metr. 1637-1640	1626-†1640
3. Antonius Silawa ³ , Archiep. Poloc. 1624,
Metr. 1642-1655	1642-†1655
Benedictus Terletskyj ⁴	1656-†1661
Gabriel Kolenda ⁵ , Administr. Metr.
1655-1665	1661-1666
Jacobus Susza ⁶ , Ep. Chelm. 1652-1685	1661-1665
4. Gabriel Kolenda ⁷ , Metr. 1665-1674	1667-†1674
5. Pachomius Ohylewycz	1675-1679
6. Stephanus Martyszkewycz	1679-1683
Cyprianus Zochowskyj ⁸ , Metr. 1674-1693	1683-1686
Stephanus Martyszkewycz ⁹	1683-1686
7. Josephus Petkewycz	1686-1690
8. Simeon Ohurcewycz	1690-1694
9. Simeon Ohurcewycz ¹⁰	1694-†1698
10. Joachim Kuszelycz ¹¹	1698-1703
11. Leo Kiszka	1703-1709
12. Leo Kiszka, Ep. Volod. 1711,
Metr. 1714-1728	1709-1714

13. Basilius Procewyc	1713-1717
14. Maximianus Witrynskyj ¹²	1717-1719
15. Antonius Zawadskyj ¹³	1719-1723
16. Maximianus Witrynskyj ¹⁴	1723-1724
17. Antonius Zawadskyj ¹⁵	1724-1727
18. Cornelius Lebeckyj ¹⁶ , Ep. Volod.	1729-1730
19. Antonius Tomyłowycz, ¹⁷ , Archiep Smolens.	1727-1729
1736-1745	1730-1736
20. Basilius Polatylo ¹⁸	1736-1743

b) Congregatio Protectionis B. V. Mariae (1739-1743)

Patricius Zyrawskyj ¹⁹	1739-1741
Innocentius Lypnyckyj ²⁰ , Vic. Gen.	1741-1743

2. - Protoarchimandritae Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum

1. Polycarpus Myhunewycz, Archiep. Smolens.	
1747	1743-1747
2. Hypatius Bilynskyj	1747-1751
3. Heraclius Lisanskyj, Archiep. Smolens.	
1763-1771	1751-1759
4. Hypatius Bilynskyj	1759-†1771
Joachim Spendowskyj ²¹ , Vic. Gen.	1771-1772
5. Porphyrius Wazynskyj	1772-1780
6. Josephus Morhulec ²²	1780-†1786
Hierotheus Korczynskyj, Vic. Gen.	1786-1788
7. Porphyrius Wazynskyj, Ep. Chelm.	1790-1804
1788-1790	
8. Maximilianus Wilczynskyj ²³	1790-†1793
9. Athanasius Falkowskyj ²⁴	1793-1802
10. Iustus Husakowskyj ²⁵	1802-1803

(1) Seriem Protoarchimandritarum composuit saec. XVIII I. STEBELSKI, *Przydatek do Chronologii*, p. 288-289, Vilnae 1783. Patrem I. Ste-

belskyj secutus est N. PETROV, *Oczerk istorii Basilianskago Ordena*, Trudy, 11 (1870) V, 453-454; correxit quidem quoad nonnullos Protoarchimandritas, sed non composuit seriem completam. Hic modificando in quibusdam auctores supradictos seriem Protoarchimandritarum conscripsi pro toto spatio temporis ab erectione Protoarchimandritatus a Metr. Josepho Rutskyj usque ad eius a Gubernio moscovitico suppressionem (1617-1803). Quoad modum scribendi nomina adest difficultas. Haud raro eadem nomina alio modo sonant in lingua moscovitica, alio modo in lingua polonica et alio in ucrainica; proinde nominum scriptio et transcriptio variat in fontibus et apud auctores.

(2) Posui quidem Leonem Krewza, quia Stebelskyj et Petrov eundem ut Protoarchimandritam ponunt; non posui tamen eum inter annos 1621-1626 in serie Protoarchimandritarum, etsi hi id fecerint. In fontibus saec. XVII non inveni aliquam mentionem de Leone Krewza ut de Protoarchimandrita. Ex coniunctura conclusi, cfr. p. 62-63, toto isto tempore usque ad a. 1626 neminem alium nisi Josephum Rutskyj fuisse Protoarchimandritam.

(3) Secundum Stebelskyj et Petrov inter annos 1636-1652 Protoarchimandrita fuit Pachomius Oranskyj. Elisi tamen eundem e serie, nam Raphael Korsak in Capitulo a. 1636, sess. VI (*AS*, XII, 39-40) explicitate confirmatus est in Protoarchimandritatu ad tempus subsequens; Antonius Silawa autem non a. 1652, sed in Capitulo a. 1642 (*AS*, XII, 46) electus est Protoarchimandrita.

(4) Addidi, sed non in serie, quia habuit titulum *Provincialis*, cfr. p. 30 et 66.

(5) Addidi, sed non in serie, quia erat Protoarchimandrita unius e factionibus, cfr. p. 29 et 66.

(6) Posui Jacobum Susza extra seriem, cfr. p. 66-67.

(7) Cfr. p. 67-68.

(8) Addidi, sed extra seriem, cfr. p. 34 et 70-72.

(9) Posui eum secunda vice, nam etsi eius officium a. 1683 finiverit, nihilominus ab una e factionibus Protoarchimandrita appellari continuabatur, cfr. p. 34 et 70-72).

(10) Addidi secunda vice, nam in Capitulo a. 1694, sess. V, n. 5 (*AS*, XII, 135) reelectus est pro quadriennio subsequenti.

(11) Posui ab a. 1698, cfr. Capitulum a. 1698, sess. VII; AS, XII, 142.

(12) Cfr. p. 97-98.

(13) Electus Protoarchimandrita in Capitulo Novogrodecensi a. 1719, sess. VI, die 23 Septembris, cfr. *Supplicatio Facti et Juris* (1755), *Summarium*, n. 85 D.

(14) Posui secunda vice, cfr. p. 99-102.

(15) Posui secunda vice, quia a. 1726 Protoarchimandrita nominatur in « *Resolutio dubiorum* », *Congr. Part. t. 74, f. 73-90*; quoad annos 1724-1727 est mea tantum suppositio.

(16) Posui inter annos 1727-1729, nam a. 1727 accepit a Metr. Leone Kiszka facultatem visitandi Archimandrias, cfr. *Supplicatio Facti et Juris* (1755), *Summarium*, n. 71; anno autem 1729 promotus est ad Episcopatum Volodimiriensem et paulo post mense Januario 1730 mortuus est.

(17) Secundum Stebelskyj in *Przydatek do Chronologii*, p. 283 Capitula celebrata sunt a. 1730 et 1736. Inter hos annos ponendus est Tomyłowycz. De facto *Tomus Visitationum Antonii Tomyłowycz* a. 1730-1735 complectitur, cfr. *Restrictus Facti et Juris* 1754, *Summarium*, n. 6 AA. A. 1736 Tomyłowycz "Protoarchimandrita" promotus est ad Archiep. Smolenscensem, cfr. *Supplicatio Facti et Juris* (1755), *Summarium*, 47 L. Quod ultra 4 annos officium protraxit, hoc ex facto belli de successione Polonica provenisse videtur.

(18) Stebelskyj et Petrov ponunt Basilium Polatylo ab a. 1739, sed credo eundem electum esse Protoarchimandritam in Capitulo a. 1736, de quo ipse Stebelskyj notat in *Przydatek do Chronologii*, p. 283, etsi nihil in hoc Capitulo dixerit de Basilio Polatylo, cuius electionem expresse adnotavit ibi quidem, sed procul dubio non recte in Capitulo Leopoliensi Congregationis Protectionis B. V. Mariae a. 1739 celebrato. *Catalogus Archivi Procuratorum Generalium Ecclesiae Ruthenae in Urbe in Analecta OSBM*, 3 (1928) I-II, 140 indicat litteras Basilii Polatylo "Protoarchimandritae" die 10 Aprilis 1738 scriptas.

(19) Abdicavit (1741, Jan. 12); cfr. p. 102.

(20) *Supplicatio Facti et Juris* (1755), *Summarium*, n. 47 O.

(21) De iure fuit Vicarius Generalis, quamvis Prov. SS. Trinitatis eum agnoscere noluerit, cfr. *Scritt. rif. nei Congressi, Mosc. Pol. Rut.* (1768-1772), t. 10, f. 285-288 et 340-341. S. Cong. de Prop. Fide hac de re nihil decrevit.

(22) Quoad Protoarchimandritas post a. 1780 sequor Patrem L. SULZYNSKYJ OSBM, *Kratkije izvestija o polozenii bazilianskago Ordena i raznych peremjenach v jevo upravlenii ot 1772 do 1811 g.*, Trudy, 9 (1868) III, 150-155; IV, 126-135. Porphyrius Wazynskyj officium et titulum Protoarchimandritae statim post promotionem sui a. 1790 ad Episcopatum Chelmensem deposuit.

(23) Maximilianus Wilczynskyj, Vicarius Generalis, Protoarchimandrita Romae approbatus est, cfr. Archivum S. Congregationis de Prop. Fide, *Lettere* (1790, Maii 22), t. 258, f. 215.

(24) Athanasius Falkowskyj electus est Vicarius Generalis in Capitulo Consultorii a. 1793 Torocaniis habito et eodem anno Romae ipsi titulus et insignia Protoarchimandritae concessa sunt, cfr. Ibidem ut supra, *Lettere* (1793, Dec. 7), t. 264, f. 193 et 196.

(25) Iustus Husakowskyj electus est Protoarchimandrita die 8 Septembris 1802 in Capitulo Generali Ordinis Torocaniis celebrato, cfr. L. SULZYNSKYJ, op. supra cit., Trudy, 9 (1868) IV, 126-135.

IV - SERIES PROCURATORUM GENERALIUM ¹

a) Procuratores Ecclesiae Kioviensis catholicae ²

1. 1622 - Ioannes Gruzewskij
2. 1639 - Philippus Borowyk
3. 1646 - Gregorius Benkowskij ³
4. 1656 - Martianus Bilozor ⁴
5. 1665 - Josephus Petkewycz
6. 1669 - Josaphat Michnewycz
7. 1674 - Josephus de Camillis

b) Procuratores Congregationis SS. Trinitatis ⁵

1. 1692 - Polycarpus Fylypowycz
2. 1696 - Silvester Puzkewycz
3. 1710 - Hilarion Kruszewycz
4. 1712 - Benedictus Trulewycz
5. 1726 - Patricius Zyrawskij
6. 1729 - Ignatius Kulczynskij
7. 1736 - Maximilianus Zawadskij
8. 1740 - Caesarius Stebnowskij

c) Procuratores Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum ⁶

1. 1744 - Athanasius Czarkowskij
2. 1747 - Januarius Znojowskij
3. 1752 - Basilius Boschowycz
4. 1757 - Hieronymus Osinkewycz
5. 1760 - Ignatius Wolodzko

6. 1772 - Hierotheus Korczynskyj
7. 1780 - Vincentius Zelenka
8. 1788 - Jordanus Mickewycz
9. 1827 - Anatolius Wilczynskyj ⁷

(1) Sequor elenchum a Procuratore Generali P. Jordano Mickewycz exaratum, cuius copiam a P. Dionysio Holoweckyj OSBM obtinui, qua de re ipsi gratias persolvo. Relate ad modum scribendi nomina valet adnotatio, quam quoad seriem Protoarchimandritarum posui, cfr. p. 186, n. 1.

(2) Posui pro primis Procuratoribus Generalibus usque ad a. 1692 hunc titulum, quia usque ad a. 1692 Procuratores magis Metropolitanorum Kioviensium catholicorum, quam Cleri regularis fuisse videntur.

(3) Ad elenchum P. J. Mickewycz eum addidi. Fuit Procurator inter annos 1646-1656, cfr. Arch. S. Congr. de Prop. Fide, *Scrittura Riferite* (Cause del 1630), t. 313, f. 98.

(4) Addidi. Fuit solummodo ad a. 1658, cfr. Ibidem ut supra, *Scrittura riferite* (Collegii 1650 usque 1665. Urbano), t. 381, f. 205 et *Acta* (1658, Oct. 1), 27, f. 267.

(5) Posui pro infra nominatis Procuratoribus Generalibus hunc titulum, quia a Superioribus Congregationis SS. Trinitatis missi sunt et plerumque huius Congregationis causas apud S. Sedem tractabant.

(6) Posui pro Procuratoribus Generalibus post a. 1743 hunc titulum, quoniam ultimo excepto in Capitulis Generalibus alterne e Prov. Prot. B. V. Mariae et Prov. SS. Trinitatis electi sunt et quasi exclusive Procuratores Cleri regularis, nempe Ordinis S. Basilii Magni Ruthenorum fuerunt.

(7) Addidi. Missus est Romam ex Rossia a. 1825 ad P. Jordanum Mickewycz adiuvandum, cfr. Arch. S. Congr. de Prop. Fide, *Ospizio dei Ruteni* (Pascolo), t. 1 et 3 (nondum paginati!). P. Jordanus Mickewycz a. 1827, P. Anatolius Wilczynskyj a. 1829 mortui esse dicuntur.

INDEX PERSONARUM ET LOCORUM

- Abramowycz 115.
 Alba Ducalis 41.
 Alba Russia 18.
 Alexander VII 66.
 S. Antonius Pecerenis 18.
 Athos 18, 19.
 Austria 22, 26.
 Bakoweckyj 115.
 Benedictus XIII 121, 123.
 Benedictus XIV 21, 46, 52,
 53, 54, 87, 117, 122,
 125, 126, 127, 132, 137,
 141, 144, 150, 151.
 Berezwencense monast. 115, 117.
 Bila Pidlaska 42.
 Bilanskyj 56.
 Braslaviense monast. 108, 115,
 140.
 Bresta, 18, 39, 48, 50, 53,
 54, 55, 114, 115.
 Bresta, Synodus 18, 108.
 Bythenense monast. 115, 116.
 Carafa 47.
 Chalcedonia, Conc. 21.
 Chelma 18, 20, 97, 115, 148.
 Chmelowskyj 115.
 Clemens VIII 18.
 S. Congregatio Concilii 136,
 141.
 Congregatio Protectionis B. V.
 Mariae 20, 24, 26, 38,
 45, 47, 76, 84, 85, 102,
 149, 154.
 Cosaci 65.
 S. Crucis monast. 112, 115.
 Culemcinense monast. 115.
 Czereiense monast. 115, 116.
 Czernihoviense monast. 108, 115.
 Czerulonense monast. 115.
 Curia Metropolitana 128, 129,
 138, 152.
 Curia Protoarchimandritalis 129.
 Curia Regia 122.
 Dermanense monast. 108, 111,
 115, 120.
 Dorohobuscense monast. 115, 120
 126, 144.
 Dubeneckyj 115.
 Dubnense monast. 113, 115, 120.
 Dubowycz 62.
 Eugenius IV 17.
 Florellus Iudex 100.
 Florentiae, Concil. 17.
 Gregorius, Metr. 17, 18.

- Grodnense monast. 108, 115.
 Helvetia 102.
 Hrebenetskyj 84.
 Hulanyckyj 115.
 Innocentius XI 70.
 Innocentius XII 68.
 Isidorus, Metr. 17.
 S. Josaphat 18, 115.
 Kanioviense monast. 117.
 Kievopecerense monast. 18, 19,
 108.
 Kiovia, urbs 17, 18, 119.
 Kiovienses Principes 19.
 Kiszka 37, 38, 75, 98, 100,
 140.
 Kobrynense monast. 108, 115,
 130.
 Kolenda 29, 33, 66, 67, 68,
 80, 114, 115, 116, 138.
 Korsak Paulus 115.
 Korsak Raphael 29, 64.
 Kozynskyj 115.
 Krewza 62.
 Kuszelycz 100.
 Kuznicense monast. 21.
 Kwasninskyj Zloty 30, 115.
 Lannense monast. 115.
 Lascaris, vide Zenopolitanus E-
 piscopus.
 Lavryszoviense monast. 108, 115,
 130.
 Leo XIII 27.
 Leopoli 18, 20, 56.
 Leszczense monast. 108, 115.
 Lewinskyj 56.
 Lithuania 17.
 Luceoria 18, 20, 56
 Lypnyckyj 126.
 Martyszkewycz 70.
 Metropolis Administrator 29, 30,
 31, 45, 66, 114, 140.
 Milecense monast. 117, 120,
 135, 136, 141.
 Minscense monast. 108, 115,
 116, 117.
 Moscovitae 17, 108.
 Mosqua 17.
 Moscoviticum Gubernium 26,
 124.
 Mstyslaviense monast. 108, 115.
 Myhunewycz 126.
 Nerlius, Card. 87.
 Novogrodecense monast. 115.
 Novogrodecia 20.
 Nuntiatura 93, 102.
 Nuntius 33, 36, 46, 65, 67,
 68, 69, 70, 72, 73, 79,
 99, 101, 102, 104, 106,
 107, 117, 122, 130, 139,
 141, 143.
 Ohylewycz 69.
 Onuphriense monast. 115.
 Ordines Occidentales 60.
 Orsanense monast. 115.

- Ostroh 18.
 Ovruczensse monast. 117, 141.
 Paszkowskyj 115.
 Patriarcha Constantinopolitanus
 17, 18, 19, 107.
 Pignatelli 68.
 Pincensis dioecesis 18.
 Pincense monast. 115
 Piskowskyj 115.
 Pius II 17.
 Pius V 152.
 Polocensis dioecesis 18.
 Polocense monast. 115.
 Polonia 17, 22, 119.
 Premislia 18, 20.
 Procewycz 100.
 Prototronius 48.
 Provincia Protectionis B. V. Ma-
 riae 22, 48.
 Provincia SS. Trinitatis 22, 39,
 47, 48, 88.
 Pustinense monast. 108, 115,
 117.
 Ragoza 18.
 Regni Dieta 117, 118, 145.
 Respublica 88, 150.
 Rex 111, 120, 143, 144.
 Rossia 22.
 Russia 82, 147.
 SS. Sergii et Bacchi monast. 115.
 Silawa 29, 30, 64, 65, 66,
 80, 114, 147.
 Smolenscensis dioecesis 18.
 Smolenscense monast. 108, 115.
 Societas Jesu 20, 27, 64.
 Sokolynskyj 115.
 Staroduboviense monast. 108.
 Stebelskyj 62.
 Suprasliense monast. 20, 21, 22,
 108, 115, 120, 129.
 Susza 30, 66, 69, 80, 130,
 139, 143.
 Suerzense monast. 115.
 Szeptyckyj 24, 102, 149.
 Tartari 17, 19.
 Terletskyj 30, 115.
 S. Theodosius Pecerenensis 18, 19.
 Torocanense monast. 102.
 Tridentinum Concil. 46, 139,
 150.
 Trocense monast. 108, 115.
 Turovia 18.
 Ucraina 18, 26.
 Uhnoviense monast. 115.
 Uieyski 36, 73.
 Unioviense monast. 117.
 Urbanus VIII 147.
 Varsaviense monast. 21.
 Vilnense monast. 108, 111, 115,
 116, 117, 154.
 Volnense monast. 115.
 Volodimiria 18, 20, 48.
 Witrynskyj 98, 99, 100, 101.
 Zalenskyj 100.

- Zamoscia, Synod. Prov. 23, 45, 92, 99.
- Zawadskyj 102, 135.
- Zenopolitanus Episcopus (Lasca-
ris) 39, 42, 50, 51, 52,
57, 86, 93, 103.
- Zloty Andreas, vide Kwasnin-
skyj.
- Zochowskyj 24, 33, 34, 35,
68, 78, 81, 82, 116, 140.
- Zydyczynense monast. 108, 115,
138, 141.
- Zyrawskyj 102.
- Zyrovicense monast. 115.

I N D E X R E R U M

	Pag.
Praefatio	3
Index fontium et bibliographiae	5
Sigla adhibita	15
Introductio	17
<i>Cap. I. De potestate Metropolitanae quoad Capitula</i>	
<i>Generalia</i>	28
Art. 1. Convocatio Capitulum Generalium	28
Art. 2. De loco et tempore Capitulum Generalium	40
Art. 3. Metropolita Praeses Capitulum Generalium	43
Art. 4. De Metropolitanarum iure vocis activae in Capitulis Generalibus Religiosorum	56
Art. 5. De Metropolitanarum iure vocis passivae in Capitulis Generalibus Religiosorum	59
<i>Cap. II. De potestate Metropolitanae in Protoarchimandritis</i>	
Art. 1. Protoarchimandritae iuramentum oboedientiae erga Metropolitanam	77
Art. 2. Protoarchimandritae dependentia a Metropolita in regimine	90
Art. 3. Depositio Protoarchimandritae	94

	Pag.
Cap. III. <i>De potestate Metropolitanae in Archimandritas</i> .	105
Art. 1. Erectio et suppressio Archimandriarum .	105
Art. 2. Promotio Archimandritarum	118
Art. 3. Institutio canonica Archimandritarum .	124
Art. 4. Iuramentum oboedientiae Archimandritarum	129
Art. 5. Visitatio Archimandritarum	133
Art. 6. Depositio Archimandritarum	137
Art. 7. Administratio Archimandriarum vacantium .	142
Cap. IV. <i>De potestate Metropolitanae in omnes et singulos</i> <i>Religiosos</i>	146
Art. 1. Potestas Metropolitanae in omnes Religiosos .	146
Art. 2. Potestas Metropolitanae in singulos Religiosos	152
Conclusio	156
Appendix	157
I. « Nexus a. 1743 »	157
II. Monasteria catholica ucrainica et alborussica a Me- tropolitibus Kioviensibus catholicis dependentia .	162
III. Series Protoarchimandritarum	184
IV. Series Procuratorum Generalium	189
Index personarum et locorum	191
Index rerum	195

12. STASIW M., *Metropolia Haliciensis - Eius historia et iuridica forma*, Romae 1960, pp. XVIII + 240.
13. НАЗАРКО Ір., ЧСВВ, *Київські і Галицькі Митрополити. Біографічні нариси (1590-1960)*, Рим 1962, стор. XXIII + 272.
14. JOUBEIR A., *La notion canonique de rite*, Romae 1961, pp. XII + 104.
15. LOZOVEI P., OSBM, *De Metropolitaram Kioviensium potestate (988-1960)*, Romae 1962, pp. XXII + 140.
16. WIWCZARUK S., *De Synodo Provinciali Berestensi a. 1765 non celebrata*, Romae 1963, pp. XII + 170.
17. PATRYLO Is., OSBM, *Archiepiscopi-Metropolitani Kievo-Halicienses (Attentis praescriptis M.P. « Cleri sanctitati »)*, Romae 1962, pp. XVI + 142.
18. BARAN A., *Eparchia Maramorosiensis eiusque unio*, Romae 1962, pp. XII + 108.
19. ПОЛОНСЬКА-ВАСИЛЕНКО Н., *Історичні підвалини УАПЦеркви*, Рим 1964, стор. 120.
20. СОЛОВІЙ М., ЧСВВ, *Божественна Літургія: Історія - розвиток - пояснення*, Рим 1964, стор. XIV + 422.
21. МУЧНАLSKYJ A., « *Liber de fide* » *Pseudo-Nathanaelis. Fontes et analysis*, Romae 1967, pp. 150.
22. ПЕКАР А., ЧСВВ, *Нариси історії Церкви Закарпаття: I. Єрархічне оформлення*, Рим 1967, стор. 242.
23. СНИМУ НІЕР., OSBM, *De figura iuridica Archiepiscopi maioris in iure canonico orientali vigenti*, Romae 1968, pp. 225.
24. GAJECKY G.-BARAN A., *The Cosacks in the Thirthy Years War*, vol. I (1619-1624), Rome 1969, pag. 140.
25. DUCHNOVIČ AL., *The History of the Eparchy of Prjašev*, ed. 2, Rome 1971, pag. VIII-102.
26. MUDRYJ S., OSBM, *De transitu ad alium Ritum*, ed. 2, Romae 1973, pag. XIV-182.
27. BŁAŻEJOWSKYJ D., *De potestate Metropolitaram Kioviensium in clericum regularem (1595-1805)*, ed. 2, Romae 1973, pag. 196.
28. ТРЕМБІЦЬКИЙ В., *Український Державний Гімн та українські патріотичні пісні*, Нью Йорк-Рим, 1973.

« ANALECTA ORDINIS S. BASILII MAGNI »

Sectio tertia « DOCUMENTA ...ex ARCHIVIS ROMANIS »

Monumenta Bio-Hagiographica

S. Josaphat - Hieromartyr. Documenta Romana Beatificationis et Canonizationis.

vol. I: 1623-1628; vol. II: 1628-1637; vol. III: 1637-1867; Romae 1952-1967.

Documenta Unionis Berestensis eiusque auctorum (1590-1600), Romae 1970.

Documenta Pontificum Romanorum

Documenta Pontificum Romanorum historiam Ucrainae illustrantia:

vol. I: 1075-1700, Romae 1953; vol. II: 1700-1953, Romae 1954;

Audientiae SS.mi de rebus Ucrainae:

vol. I: 1658-1779, Romae 1963; vol. II: 1780-1862, Romae 1965;

Acta S. Congregationum

Acta S.C. de Prop. Fide Ecclesiam Catholicam Ucrainae et Bielarusjae spectantia:

vol. I: 1622-1667; vol. II: 1667-1710; vol. III: 1710-1740;

vol. IV: 1740-1760; vol. V: 1769-1862; Romae 1953-1955.

Litterae S.C. de Prop. Fide Eccl. Cath. Ucrainae et Bielarusjae spectantes:

vol. I: 1622-1670; vol. II: 1670-1710; vol. III: 1710-1730; vol. IV: 1730-1758;

vol. V: 1758-1777; vol. VI: 1777-1790; vol. VII: 1790-1862; Romae 1954-1957.

Congregationes Particulares Eccl. Cath. Ucrainae et Bielarusjae spectantes:

vol. I: 1622-1728, Romae 1956; vol. II: 1729-1862, Romae 1957;

Litterae Nuntiorum Apostolicorum

Litterae Nuntiorum Apostolicorum historiam Ucrainae illustrantes (1550-1850):

vol. I: 1550-1593; vol. II: 1594-1608; vol. III: 1608-1620; vol. IV: 1621-1628;

vol. V: 1629-1638; vol. VI: 1639-1648; vol. VII: 1649-1651;

vol. VIII: 1652-1656; vol. IX: 1657-1659; vol. X: 1659-1663;

vol. XI: 1664-1669; vol. XII: 1670-1674; vol. XIII: 1675-1683; Romae 1959-1969.

Supplicationes Ecclesiae Unitae Ucrainae et Bielarusjae:

vol. I: 1600-1699; vol. II: 1700-1740; vol. III: 1741-1769; Romae 1960-1965.

Epistolae Metropolitanarum

vol. I. *Josephi Velamin Rutskyj (1613-1637), Romae 1956.*

vol. II. *R. Korsak, A. Sielava, G. Kolenda (1637-1674), Romae 1956.*

vol. III. *C. Zochovskyj, L. Zalenskyj, G. Vynnyckyj (1674-1713), Romae 1958.*

vol. IV. *L. Kiszka, A. Szeptyckyj, F. Hrebnyckyj (1714-1762), Romae 1959.*

vol. V-VI. *F. Wolodkovycz, pars I (1762-1773), pars II (1773-1778), R. 1967-69.*

vol. VII. *L. Szeptyckyj (1778-1779), Romae 1970.*

vol. VIII. *J. Smogorzewskyj (1780-1788), Romae 1965.*